

VOORZITTER : de heer J. Pede

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jos Bosmans, M. De Meyer, G. Mommerency, A. Steverlynck, W. Vanderheyden, E. Vandersmissen ; gezondheidsredenen.

E. Derycke, M. Galle, L. Tindemans, A. Vreven ; buitenslands.

W. Seeuws ; familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987

— 9-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 5

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 4

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (BZ 1988) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 13

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES (R.v.O. art. 72, 9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

HUISVESTING, STADSVERNIEUWING (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat met de materies Huisvesting en Stadsvernieuwing.

Minister Breyne heeft het woord.

Minister P. Breyne (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik wens in de eerste plaats de heer De Seranno, verslaggever, te danken voor zijn zeer constructieve bijdrage tot dit debat. Ik dank tevens alle leden van de Commissie voor de positieve manier waarop zij de begroting in de Commissie en ook deze voormiddag hebben benaderd.

Ik heb ook ten eerste de manier op prijs gesteld, waarop zij een jonge minister, die nog maar pas bevoegdheid heeft inzake sociale huisvesting, zowel bij de eerste passen in de Commissie als bij de verdediging van zijn begroting, hebben begeleid. Ik dank oprecht alle collega's van alle partijen voor hun positieve en constructieve uiteenzettingen, alsook voor de

waarderende bejegening die ik in hun woorden heb kunnen waarnemen.

In mijn antwoord zal ik een algemeen overzicht geven inzake het beleid betreffende de sociale huisvesting. Nadien zal ik trachten een antwoord te geven op een aantal vragen die deze morgen werden gesteld. Indien ik sommige vragen hier niet expliciet beantwoord, zal ik er toch niet aan voorbijgaan, vermits zij allemaal zeer waardevol zijn en vooral het onderzoeken waard.

Geachte collega's, u kent de kerngedachten van het beleid dat wij wensen te voeren. Deze beleidsopties kunnen worden samengevat als volgt. Vooreerst een selectiviteit ten bate van de zwakkere groepen op de woningmarkt. Ik denk dat dit het eerste leidmotief is en moet zijn. In het Regeerakkoord van de Executieve worden verder volgende punten vooropgesteld : aandacht voor kleinschalige inbreidingsprojecten, woonomgevingsbenadering, promovieren van vernieuwbouw, zowel in de stadskernen als in de landelijke dorpen, vereenvoudiging en doorzichtiger maken van de premiestelsels en het invoeren van een aantal rechtstreekse individuele steunvormen.

Nog een andere krachtlijn voorziet de wetenschappelijke onderbouw — ter zake werden door de heer De Loor vragen gesteld, waarop ik later zal antwoorden — als noodzakelijke voorwaarde, en derhalve het verwezenlijken van een aantal studies inzake woonbehoeften en het opzoeken van een aantal analytische gegevens als basis voor het sociale huisvestingsbeleid.

Breyne

Het investeringsprogramma voor de sector huisvesting omvat een bedrag van 9,138 miljard frank, dat is bijna 43 procent van het totale investeringsprogramma van de Vlaamse Gemeenschap. Aldus neemt de sector van de sociale huisvesting de eerste plaats in bij de verdeling van de investeringskredieten.

Binnen het investeringsprogramma worden een aantal prioritaire opties vastgelegd, bij voorbeeld het accent op de inbreiding. Dit heeft tot gevolg dat de kredieten die nu ingeschreven zijn voor de wet Brunfaut 900 miljoen frank op artikel 51.06.03, wel zullen volstaan vermits inbreidingsprojecten meestal worden gerealiseerd in stads- of dorpskernen waar de infrastructuur reeds bestaat.

Ik heb reeds een initiatief genomen om de huisvestingscode aan te passen, namelijk de wijziging van artikels 80, 94 en 95 om kleinschalige initiatieven in het kader van de sociale verkavelingen mogelijk te maken, en meteen ook de krotopruijing met vervanging door nieuwbouw en sociaal verantwoorde voorzieningen in de inbreidingszones.

Een ontwerp-decreet werd reeds door de Executieve goedgekeurd en voor een spoedadvies overgemaakt aan de Raad van State. Wij hopen het spoedig in de Vlaamse Raad te kunnen indienen en te bespreken.

In het kader van de investeringen hebben de heren De Loor, De Vlieghe en Van Elewyck een tweede probleem aangerakt, namelijk de sanering van het eigen patrimonium van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting.

Persoonlijke bezoeken onder andere aan Gent, Antwerpen en het Maasland, hebben mij geleerd dat de sanering van het eigen huurpatrimonium van de NMH, vooral in deze gebieden, een absolute prioriteit wordt. De oorzaak van de bedenkelijke staat van het patrimonium ligt niet alleen aan de ouderdom van de woningen, maar ook in de bouwfysische toestand zelf, te wijten aan structurele tekortkomingen van soms meer recente delen.

Dat is zeer jammer, want zo moeten een aantal middelen naar deze sector toevoelen die men anders voor nieuwbouw of vernieuwbouw in verkrotte stads- en dorpsbuurten zou kunnen bestemmen. Het is echter evident dat de instandhouding van het bestaande patrimonium een must is.

Onder andere de heren Olivier en De Loor hebben het over de huurcompensaties gehad, wat eigenlijk ook deel uitmaakt van de mogelijkheden tot investeringen. Het systeem van huurcompensaties, doorgevoerd na een besluit van de Executieve op 17 mei 1987 heeft niet het succes opgeleverd dat men ervan verwachtte, wat het aantal projecten betreft. Wij nemen ons dan ook voor om vóór het einde van 1988 een grondige evaluatie door te voeren van de projecten die op stapel staan of intussen zullen worden uitgevoerd.

Er lopen projecten in het Hasseltse, in Blankenberge en op andere plaatsen in het Vlaamse Gewest. Uit dit beperkt aantal projecten kunnen toch een aantal conclusies worden getrokken. Wij onderkennen echter nu al een aantal problemen, onder andere het ontbreken van compensaties voor de maatschappijen tijdens de periode van de saneringswerken zelf want de huurcompensatie begint pas te lopen op het ogenblik van onderverhuuring — en het probleem van de rechtszekerheid van de maatschappijen na de gewaarborgde huurperiode. Dit vergt nader onderzoek en zal onze aandacht gaande houden.

De heer De Roo, de heer Olivier en anderen hebben vragen over de prioriteit van ontwikkelingsgebieden versus de prioriteit van andere probleemgebieden.

Wij moeten een tweesporenbeleid volgen, dat niet noodzakelijk intern contradictorisch is. Naast het algemene macro-economische prioriteitenbeleid inzake investeringen van het Vlaamse Gewest ten voordele van de ontwikkelingsgebieden, Limburg, de Kempen en de Westhoek, moeten wij aandacht hebben voor de specifieke huisvestingsnoden, ons daarbij basierend op objectieve behoeftenstudies.

Soms vallen de beide domeinen samen, maar niet altijd.

Een aantal probleemgebieden liggen niet in de economische ontwikkelingsgewesten. De heer De Roo heeft gewezen op de verkrotte stadsbuurten van Gent, meer speciaal de gordel rond de oude stadskern, met honderden beluiken. Ik ben ter plaatse gaan kijken. Niet-Gentenaars kunnen niet bevroeden in welke omstandigheden men daar moet wonen. Die situatie zal speciale aandacht krijgen.

De heer De Roo heeft gevraagd van dat gebied een soort woonnoodgebied te maken. Wij zijn die idee niet ongenegen, maar wij onderzoeken wat dat concreet kan inhouden. Met een idee alleen is men niets. Men moet weten wat er concreet mogelijk is.

De prioriteitsnormen moeten ook kunnen worden gebruikt voor andere vergelijkbare gebieden en steden. Hierbij denk ik aan Antwerpen of oudere industriële centra, zoals Sint-Niklaas, Kortrijk of Ronse, die vergelijkbare woonwijken hebben, zij het op meer beperkte schaal.

Globaal handhaven wij de prioriteiten van vroeger. Ik innoveer op dat vlak niet. De andere collega's uit de Executieve die te maken hebben met de investeringsprogramma's handhaven ook hun politiek in verband met de ontwikkelingsgebieden. Wat betreft huisvesting gaat het om een streefcijfer van ongeveer 32 procent van het investeringsprogramma, te verdelen onder Limburg, de Kempen en de Westhoek.

Wat betreft het premiestelsel hebben verschillende sprekers gewezen op een nieuwe optie die werd opgenomen in het bijblad 1987. Het is een poging tot het afbouwen van het prefinancieringsstelsel voor de premies.

De heer De Vlieghe heeft gesproken over de fouten uit het verleden. Eén daarvan is dat lopende uitgaven, die een tussenkomst zijn bij het betalen van premies, geprefinancierd werden, wat tot gevolg heeft dat de lasten van de prefinanciering voor 1988 hoger zijn dan de vastleggingen die wij op hetzelfde vlak voor hetzelfde begrotingsjaar kunnen doen.

Breyne

U ziet tot welke aberraties dat aanleiding kan geven. Om dat in de toekomst te vermijden zullen wij progressief te werk gaan om te komen tot het budgettaire betalen van de premies. Daarvoor is nu een bedrag van 400 miljoen frank ingeschreven. De rest, 3,4 miljard frank is nog via machtigingen te betalen. U begrijpt dat men dat niet in één begrotingsjaar volledig kan rechtekken.

In dat verband moet het voorstel van de heer De Seranno worden bestudeerd. Mijn medewerkers hebben uw concreet voorstel reeds nader bestudeerd, mijnheer de Seranno. Zij zeggen dat het principieel zeker niet te verwerpen is. Er zijn wel problemen in verband met de juistheid van de cijfers. U spreekt over een bedrag van ongeveer 10 miljard frank. Mijn medewerkers zeggen dat zij tot een bedrag van 18 miljard frank komen. Dat betekent een supplement van 8 miljard frank, te realiseren in één begrotingsjaar. We gaan hier natuurlijk niet over details discussiëren.

De heer J. De Seranno : Acht miljard frank is geen detail, mijnheer de Minister.

Minister P. Breyne : Inderdaad, 8 miljard frank is geen detail.

De heer J. De Seranno : Ik heb de lasten van de toekomst verdisconteerd. Indien de begrotingslast 18 miljard frank zou bedragen betekent dit dat de huidige begroting van de Vlaamse Executieve ook onderschat is. Ik meen echter dat die discussie in de Commissie verder moet worden gevoerd.

Minister P. Breyne : Wij kunnen in elk geval die discussie in de Commissie verderzetten. Er is momenteel misschien een goede aanleiding, daar op het moment van de definitieve regionalisering de lasten van het verleden in feite een zaak zijn van het schuldbeheer via het amortisatiefonds. Men kan daar, theoretisch althans, een scheidingslijn trekken en voor de toekomst starten met een nieuw systeem. Dat houdt natuurlijk in dat er gedurende een aantal jaren supplementaire middelen moeten ter

beschikking worden gesteld om terzelfdertijd het amortisatiefonds te stijven en om terzelfdertijd rechtstreeks te budgetteren voor de nieuwe uitgaven.

De heer J. De Seranno : In de door u vermelde 18 miljard frank zijn waarschijnlijk ook de investeringen begrepen, terwijl ik natuurlijk alleen de rentelast heb berekend.

Minister P. Breyne : Laten we die technische punten voor verdere bespreking naar de Commissie verwijzen.

Ik wil nog enkele woorden zeggen over de vereenvoudiging van de procedures in verband met de premies. De deconcentratie is daarvan een aspect. Sommige sprekers hebben gewezen op de problemen die daaromtrent rijzen. In Oost-Vlaanderen en in Brabant waar het systeem werd ingevoerd, zijn er een aantal kinderziekten die te maken hebben met het nog niet volledig op elkaar afgestemd zijn van de verschillende segmenten van de administratie maar vooral omdat de eindbeslissing over de dossiers nog altijd in Brussel gebeurt.

In plaats van de procedure te verkorten is er nu in feite een etappe aan toegevoegd. Dat is evenwel een tijdelijke situatie die, mits aanpassing van de delegatiebesluiten, op termijn kan opgelost worden.

Wij hechten zeer veel belang — sommige collega's hebben daar ook op gewezen — aan de valorisatie van de lokale huisvestingsambtenaren op dat vlak om de woningzoekenden en de premiegerechtigden te informeren en te begeleiden. Ook moeten zij het „beleid” begeleiden. Zij moeten een soort antenne- en detectorfunctie uitoefenen naar de overheid toe. Zij moeten de overheid informeren inzake de problemen die zich met betrekking tot de sociale huisvesting op het lokale niveau stellen.

Men heeft ook gezegd dat er financiële compensaties zouden moeten zijn. Ik moet u onmiddellijk zeggen wanneer de discussie die richting uitgaat zulks problemen zal stellen omdat daarvoor geen financiële middelen voorhanden zijn. Wij dachten dat

het een dienstverlening van de gemeenten naar de bevolking toe was, waarvan zij de last, die toch niet zo uitgebreid is — het is geen permanente opdracht — zouden kunnen dragen. Trouwens, er zijn onderhandelingen aan de gang met de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten om te trachten daaromtrent tot bevredigende regelingen te komen.

Vervolgens is er de problematiek in verband met de lasten van het verleden. De heer Taelman heeft het daar uitvoerig over gehad.

Nu er weer een nationale Regering is die volwaardig kan werken en er ook een Overlegcomité Regering-Executieven is samengesteld, moet dit comité de problematiek inderdaad zeer vlug weer bestuderen, meer bepaald inzake de herfinancieringsleningen die, zoals zij waren voorzien in het akkoord van november 1986, blijkbaar niet uitvoerbaar zijn. Dus, de leningen met fiscale vrijstellingen blijken de financiële wereld niet aan te trekken. Wij moeten bijgevolg gaan naar andere for-

Luidens PVV-Raadslid Jozef Bosmans hebben zowel de leefmilieuorganisaties, de individuele burger, als de overheid zelf er alle belang bij samen te strijden voor een beter en leefbaarder milieu

Breyne

mules die voor de Gewesten dezelfde voorwaarden garanderen.

Er moet een geïnstitutionaliseerd overleg kunnen tot stand komen voor tal van problemen die nog nationaal worden geregeld, ik denk hier onder meer aan fiscale en juridische problemen, de huurwetgeving en dergelijke meer. Dat is inderdaad van het grootst belang.

De verhoging van de BTW-voet van 6 naar 17 procent heeft automatisch een vermindering van 11 procent van het mogelijke investeringsprogramma inzake sociale huisvesting teweeg gebracht. Die 11 procent is naar de nationale schatkist gevloeid en tot hiertoe kregen wij daarvoor geen compensatie.

Wat de sociale huurstelsels betreft ben ik de mening toegedaan dat er vooral vraag is naar vereenvoudiging. Deze is in voorbereiding. Wij zullen de voorstellen die worden gedaan te gepasten, tijde aan de bevoegde Commissie voorleggen.

Ik zeg u onmiddellijk dat zulks niet zo eenvoudig is omdat men twee doelstellingen moet proberen te combineren met name het sociaal aspect maximaal vrijwaren maar ook de financiële leefbaarheid van de erkende vennootschappen niet in het gedrang brengen. Dat zijn twee doelstellingen die men tegelijkertijd moet trachten te verwezenlijken.

Ik wil ook een en ander meedelen omtrent de Vlaamse Concertatiecommissie voor Sociale Huisvesting. Blijkbaar zijn bij velen de verwachtingen hoog gespannen. Men vraagt zich af wat er daar allemaal gebeurt.

Ik kan u enkel zeggen dat ik de formele zekerheid heb dat vóór 30 juni – dus vóór de vervaldatum voorzien in het decreet van 1 juli 1987 – de concertatiecommissie aan de Executieve een advies zal voorleggen betreffende de reorganisatie, geheel of gedeeltelijk, van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en van de Vlaamse Landmaatschappij.

In functie van dat advies zal de Executieve, in samenspraak met de

Vlaamse Raad, proberen de gepaste structuur uit te werken. Ik zeg u onmiddellijk dat zij dat niet alleen kan. Voor zeer belangrijke aspecten zal zij de medewerking moeten vragen van het nationale niveau. Er moet onder meer nog een koninklijk besluit worden getroffen tot transfert van het personeel, de goederen, de rechten en verplichtingen. Dat is een zaak die via een nationaal koninklijk besluit moet worden geregeld.

Een regeling voor het personeel is afhankelijk van het vaststellen van het taalkader bij de Brusselse Huisvestingsmaatschappij. Dat is de eerste stap vooraleer een concrete transfer van het personeel kan worden gerealiseerd.

De heer De Loor heeft een vraag gesteld over de architectuurwedstrijd. Zeer binnenkort zal een nieuwe architectuurwedstrijd worden gelanceerd, waarbij wij gepoogd hebben sommige fouten uit het verleden niet te herhalen. Hadden wij bepaalde protagonisten van die wedstrijd gevolgd, dan was deze reeds twee maanden geleden van start gegaan. Ik heb zeer duidelijk gesteld dat wij de fouten uit het verleden niet moeten herhalen en dat de weerhouden projecten alle veiligheid moeten bieden inzake technische en juridische realiseerbaarheid, inzake eigendomsstatuut en dies meer. Het gaat om een ideeënwedstrijd, exclusief gericht naar saneringsprojecten, naar de sanering van het bestaande gebouwenpatrimonium, in de geest van de algemene prioriteitskrachtlijnen van deze Executieve inzake sociale huisvesting. Twee projecten per Provincie zullen worden weerhouden. Mijnheer De Roo, voor de Provincie Oost-Vlaanderen is reeds beslist dat de twee projecten zich situeren in Gent, om als type-voorbeeld uitgetest te worden in het kader van de ideeënwedstrijd ter sanering van het woningpatrimonium.

Een laatste punt in deze algemene inleiding handelt over de Vlaamse Hoge Raad voor de Sociale Huisvesting. Eerstdaags zal ik de collega's van de Vlaamse Executieve een ontwerpbesluit voorleggen, houdende oprichting van een Vlaamse Hoge

Raad voor Sociale Huisvesting. Het lijkt mij inderdaad aangewezen vóór het voeren van een dynamisch huisvestingsbeleid dat inzake de essentiële beleidsopties het advies kan worden ingewonnen van een ter zake deskundig en vooral representatief adviesorgaan, waarvan de opdrachten uiteraard vooral beleidsvoorbereidend zijn. Daarin zouden, naast vertegenwoordigers van de openbare instellingen inzake sociale huisvesting, ook deskundigen zetelen uit universitaire kringen met onderzoekservaring op dit vlak en vertegenwoordigers van beroepsverenigingen en belangengroepen met betrekking tot de sociale huisvesting, waarbij de grootst mogelijke representativiteit in acht zal worden genomen.

Ter afsluiting van deze algemene toelichting geef ik nog enkele slotbeschouwingen.

Ten eerste, het investeringsprogramma 1988 is op hetzelfde niveau van dit van 1986.

Ten tweede, er wordt een ernstige aanzet genomen tot het systeem van afbouw van de pre-financiering.

Ten derde, de accentverschuiving van uitbreiding naar inbreiding, naar sanering en vervanging van krotwoningen vindt een belangrijke weerslag, niet alleen in deze begroting – eigenlijk nog niet zodanig in deze begroting – maar vooral in de budgettaire reglementaire en administratieve initiatieven die nu in een versneld tempo worden uitgewerkt.

Ten vierde, de diverse hefbomen van de sociale huisvesting hebben vooral aandacht voor de zwakkere gebruikers en de grote gezinnen. Daarmee bedoelen wij bejaarden minder-validen, migranten en daklozen.

Ten vijfde, ik zal gebruik maken van het overleg nationale Regering-Executieve met het oog op het veiligstellen van de doelstellingen van het sociaal huisvestingsbeleid in het Vlaamse Gewest.

Ten zesde, de Vlaamse Hoge Raad voor de Sociale Huisvesting moet door zijn deskundigheid en samenstelling een representatief klankbord

Breyne

zijn voor alle betrokkenen in deze sector en moet op een meer permanente, gestroomlijnde en continue manier het beleid inzake sociale huisvesting mee helpen voorbereiden,

Indien de tijd mij toelaat, wens ik nog enkele concrete vragen te beantwoorden, voor zover dat nog niet is gebeurd. Ik meen tegenover de heer De Seranno voldoende gereageerd te hebben op zijn concrete suggestie in verband met de nieuwe opmaak van de begroting. **(Bevestigend gebaar van de heer De Seranno)**

De heer De Loor heeft vragen gesteld in verband met het personeel van de Administratie voor Huisvesting. Ze omvat in totaal 181 personen, waarvan 145 in de centrale administratie in Brussel en 36 in de twee pilootprovincies. Voor wetenschappelijk onderzoek is 12 man bij manier van spreken vrijgesteld, 7 van niveau 1 en 5 bedienden. Dat sluit niet uit dat onderzoeksinstellingen, onder meer universiteiten, die over gekwalificeerd personeel beschikken, kunnen worden ingeschakeld in het studiewerk. Wij hechten groot belang aan de wetenschappelijke onderbouw van het beleid.

In 1990 zal bijkomend 25 man, 5 per Provincie, nodig zijn voor de peilings-enquête. Vorige maal gebeurde dit via een BTK-project. Wij zoeken nu naar de meest geschikte formule die onze financiële mogelijkheden niet al te zeer bezwaart.

Mijnheer De Roo, ik meen voldoende te hebben geantwoord in verband met de prioriteit aan Gent. Dat zal blijken uit de programmering. Na de eerste contacten zijn werkvergaderingen belegd met de verschillende maatschappijen te Gent om een ruim meerjarenplan op te stellen voor de grootste probleemgebieden in en om Gent. Wij zullen systematisch maatregelen nemen om nieuwe initiatieven in Gent – en in dezelfde mate in Antwerpen – te ontwikkelen. Ik denk aan architectuurwedstrijden en aan een pilootproject voor het uitwerken van een nieuw typebestek voor de sociale huisvesting.

Mijnheer Vangansbeke, u sprak on-

der meer over de concertatiecommissie. Ik heb impliciet geantwoord dat niet alleen decretale en reglementaire bepalingen moeten worden genomen maar ook afspraken moeten worden gemaakt via het overlegcomité met het nationaal niveau om koninklijke besluiten uit te werken.

U haalde twee cijfers aan – 500.000 en 1250 miljoen – als kerngetallen voor de regeling inzake de premiestelsels of de toetreding tot de huurwoningen. U wil de 400.000 frank voor de huurcompensatie verhogen tot 500.000 frank. Men moet dit nuanceren. Bij die 400.000 frank moeten worden gevoegd 40.000 frank indien de aanvrager gehuwd is en 40.000 frank per kind ten laste, zodat een gemiddeld gezin met twee kinderen feitelijk de norm van 520.000 frank bereikt.

U stelt voor de huidige 850.000 frank op te trekken tot 1,2 miljoen, zoals het ooit is geweest. Dat zou uiteraard een belangrijke verbetering zijn; niemand betwist dat. Er zouden meer gerechtigden in het stelsel vallen maar dat betekent een budgettaire verhoging van 2 miljard. Nu wordt 3,8 miljard uitgetrokken voor de premies maar dan zou men ten minste 5,8 miljard moeten inschrijven. Indien wij van de Executieve en van de Vlaamse Raad de financiële ruimte krijgen, kan een dergelijke maatregel worden overwogen. Rekening houdend met de prioriteiten, die wij om budgettaire redenen moeten aangaan, is dat nu niet realiseerbaar.

De heer Taelman sprak over de “afbouw” van de prefinancieringsstelsels. Ik heb daarop reeds ter dege geantwoord.

De interregionale verdeling van de schuldenlast maakt het voorwerp uit van een audit-studie bij de beide nationale maatschappijen. De resultaten ervan worden in de volgende maanden verwacht. Herberekeningen en hernegotiaties zullen nodig zijn om het respectievelijk aandeel van de Gewesten en van het nationaal niveau in de lasten van het verleden vast te stellen. Uit een eerste verslag zou blijken, maar ik moet het met alle voorzichtigheid citeren, dat

het uitstaande kapitaal ongeveer als volgt zou zijn verdeeld: Vlaanderen 49 procent, Wallonië 41 procent en Brussel 10 procent. Dit zou de basis zijn van de berekeningen, maar deze cijfers zijn slechts voorlopig. Wij zullen proberen een correcte verdeling tot stand te brengen.

Inzake de inkomensverzekering heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgehad met als resultaat dat voor contracten van 1 april af met een zeer belangrijke vermindering van de premies kan worden gerekend, voor loontrekken-de bijvoorbeeld van 3,5 naar 1,4 procent. Dit toont aan hoe gunstig het was voor de maatschappij in kwestie. Op basis van de nieuwe aanbesteding worden dus andere tarieven aangerekend zodat op deze budgettaire post ongeveer 50 miljoen F. ruimte vrijkomt om eventueel voor andere initiatieven in het kader van de sociale huisvesting te besteden.

Ik heb al terloops geantwoord op de vragen van de heer Devlieghere wanneer deze het had over de sociale huisvesting want zijn betoog ging voornamelijk over de materie waarvoor Minister Beysen bevoegd is. Hij had het over de rechtstreekse budgettaire financiering en over de stommiteiten in het verleden in het kader van deze pre-financiering waarop ik geantwoord heb dat wij op termijn en progressief de gevolgen wensen te verhelpen.

De heer Olivier sprak over de regionalisatie, over het prioritair doel van de meeste gezinnen, met name het verwerven van een eigen woning, over het stelsel van de huurcompensatie, over zijn relativering van de voorrang voor ontwikkelingsgebieden en zo meer. In het kader van de algemene krachtlijnen heb ik de meeste van zijn vragen beantwoord, ook in verband met de regionalisering van de nationale maatschappijen, van de **huurhulp** voor het Vlaams Woningfonds dat verder moet worden gestimuleerd en met de fusie van de erkende vennootschappen na een eventuele herstructurering van het nationaal en het regionaal niveau. Ik ben het met hem eens dat wanneer een beleidslijn zou worden ingevoerd in dit verband, nadat de nodige ge-

Breyne

sprekken daarover hebben plaatsgehad, dit in ieder geval met zeer grote voorzichtigheid en op een zo ruim mogelijke basis van vrijwilligheid moet worden uitgevoerd want in dit verband kan niets worden gebruskeerd.

In verband met de neutralisatie van de BTW-wijzigingen heb ik al geantwoord dat wij, niet alleen in nationale maar ook in Europese context, er zullen moeten voor waken dat er een compensatie is en dat er een terugvloeiing mogelijk is van de bijkomende fiscale inkomsten die naar de nationale instanties gaan ten nadele van de mogelijkheden van de investeringsprogramma's in de sociale huisvesting van de Gewesten.

De heer A. Denys : Voor deze financiering is toch niet in een return voorzien ?

Minister P. Breyne : Het is de moeite waard om het probleem aan te kaarten. Telkens wanneer er een wijziging optreedt, van de BTW-voet of de BTW-regeling, heeft dit rechtstreeks grote gevolgen op de mogelijkheden onder meer inzake de sociale woningbouw. Als die wijziging bijkomende middelen geeft aan het nationale niveau, is op het ogenblik in geen enkele compensatie voorzien. Wij wensen dit aan de orde te stellen.

De heer M. Olivier : Daar zit een andere nuance in. Er is, enerzijds, het probleem van het terugvloeiën van wat nationaal bijgedragen wordt en, anderzijds, het probleem van het niveau van de BTW. In voorbereidende gesprekken zou ervoor moeten gezorgd worden dat de sociale woningbouw ook de vier tot tien procent BTW kan genieten.

Minister P. Breyne : Ik kan dit alleen maar onderschrijven.

De heer M. Olivier : Dat zou moeten worden hardgemaakt.

Minister P. Breyne : Het zou zeer bevorderend werken om op het vlak van de sociale huisvesting meer projecten te realiseren.

Mijnheer Van Elewyck, ik heb reeds

op meerdere vragen geantwoord. Nog een paar resten er. U hebt gesproken over het Vlaamse Woningfonds en de 500 miljoen F. winst die daar zou worden gemaakt. Ik was verrast door deze affirmatie. Nu blijkt echter dat het eigenlijk niet gaat om winst in de strikte zin van het woord, maar om een verplichte reserve die men moet aanleggen als dekking tegen het wisselrisico ingevolge het opnemen in vorige jaren van obligatieleningen in vreemde munt. Daarvoor is dus deze zogenaamde winst bestemd.

De heer J. Van Elewyck : Dat is : Haas, ik doop u karper.

Minister P. Breyne : Ik ben misschien beter dan u geplaatst om te weten wat het doopsel inhoudt. In elk geval moet de winst hier als reserve worden gedoopt. Het zal u niet verwonderen dat ik vraag het amendement dat uw collega's hebben ingediend in verband met de overheveling van vijfhonderd miljoen F. van het Vlaams Woningfonds naar de Nationale Maatschappij voor Huisvesting te verwerpen. Wij geven immers ook zeer duidelijk prioriteit aan initiatieven voor grote gezinnen. Niettegenstaande inderdaad substantiële middelen naar het Woningfonds toevoeien (vier miljard F) zijn er nog altijd overdrachten van leningaanvragen van het ene jaar naar het andere. Ook met dat bedrag kan aan de aanvragen niet volledig worden tegemoet gekomen. Ik weet zeer goed dat u, als u dat vergelijkt met de wachtlijst bij vennootschappen van bijvoorbeeld de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, zal antwoorden dat dat van een andere omvang is. Daar is echter ook veel dubbel gebruik in. Vanuit een zekere prioriteit voor de grote gezinnen, vanuit het stelsel dat hier wordt toegepast en eigenlijk voor de Vlaamse Gemeenschap goedkoper is, omdat het alleen een tussenkomst betekent in de leninglasten en achteraf geen bijkomende kosten voor het instandhouden van het gecreëerde patrimonium teweegbrengt, en omwille van deze financiële overweging vragen wij dat — wat door ons als evenwichtig wordt aangezien, — te behouden. Ik ben het er volledig mee eens dat

de middelen die nu worden toegekend aan de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, aan de erkende vennootschappen en aan de andere maatschappijen — de Nationale Landmaatschappij en andere initiatieven (de wet Brunfaut), het Woningfonds — zeer sterk mogen worden verhoogd. Ik onderschrijf die algemene vaststelling, maar in een periode van budgettaire beperkingen en met de mogelijkheden die wij hebben, denk ik dat er een evenwichtige verdeling bestaat. Ik vraag daaraan nu niet te tornen.

De heer A. Denys : Wordt in het kader van de opdracht van de concertatiecommissie ook nagegaan of een betere samenwerking tussen het Woningfonds en de toekomstige Vlaamse Landmaatschappij en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij kan worden bereikt ?

Minister P. Breyne : Het Woningfonds valt niet binnen de onderzoeksopdracht van de concertatiecommissie. Het gaat, enerzijds, om een mogelijke herstructurering van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij en, anderzijds, over een harmonisatie van een aantal aspecten van de werking van beide maatschappijen. Ik constateer dit. Ik heb dat decreet niet opgesteld. Ik herhaal dus dat het Woningfonds niet thuis hoort in de onderzoeksopdracht van de concertatiecommissie. Het is trouwens een privaatrechtelijke vereniging.

De heer A. Denys : Vindt u niet dat, in het kader van een efficiënt huisvestingsbeleid en rekening houdend met de budgettaire beperkingen, moet worden nagegaan of een grotere samenwerking niet kan leiden tot een beter huisvestingsbeleid met minder middelen ?

Minister P. Breyne : Deze optie kan worden overwogen. Maar het Vlaams Woningfonds, als privaatrechtelijke vereniging, geniet niet enkel de voordelen van de inschrijving in het algemeen beleid, maar ook het dynamisme welke het Fonds in zich kan verenigen en in feite ook verenigt. Voor het deelsegment, namelijk de grote gezinnen, waartoe het zich richt, werden al merkwaardige

Breyne

initiatieven genomen die terecht vanuit de Vlaamse Gemeenschap werden gehonoreerd.

De heer J. Van Elewycck : Trouwens, de heer Denys heeft vorig jaar het ontwerp van decreet waarbij die regionalisatie werd ingevoerd alsook de manier waarop die concertatiecommissie moest werken, tegen onze zin in verdedigd en goedgekeurd.

Minister P. Breyne : Een laatste opmerking van de heer Van Elewycck ging over het taalgebruik in de verslagen van de concertatiecommissie. Naar mijn mening dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de verslagen die wij nog mogen verwachten van de concertatiecommissie – en ik denk dat u het taalgebruik daarvan nog niet kunt beoordelen, zelfs als een gunstige wind u een aantal documenten heeft laten toewaaien – en het verslag van het studie bureau dat een aantal audits heeft moeten verrichten bij maatschappijen waarvan u een volgende keer de naam zal naar voren brengen.

U bedoelt klaarblijkelijk het taalgebruik van het studie bureau. Wij zullen aan de voorzitter van de consultatiecommissie vragen dat de adviezen voor de Vlaamse Raad en voor de Executieve in een behoorlijk Nederlands worden gesteld.

De heer J. Van Elewycck : Als u dat hebt begrepen, dan heb ik mij verkeerd uitgedrukt. Mijn vraag was of u als opdrachtgever van die bedrijfsrevisor van plan bent goed geld uit een magere begroting te geven voor iets dat in een schabouwelijke taal is opgesteld, dat geen Nederlands is en een letterlijke vertaling is uit het Frans. Bent u niet van plan aan een bedrijfsrevisor een verslag te vragen opgesteld in behoorlijk Nederlands ?

Minister P. Breyne : Ik kan uw wens onderschrijven, maar vind dit geen primordiaal aspect bij de evaluatie van dergelijke studie. De inhoud ervan lijkt mij minstens even belangrijk als de taal, hoewel uw bedenking – en ik zal nagaan of ze gegrond is – pertinent is.

De heer J. Van Elewycck : Ik zal u „een geannoteerde copie” sturen.

Minister P. Breyne : Tot daar mijn antwoorden. Ik dank de Raad voor de constructieve gedachtenwisseling over deze begroting.

De heer L. Dhoore : Mijnheer de Voorzitter, ik had nog willen weten hoever het staat met het ontwerp van decreet betreffende leningen voor mijnwerkers die afgedankt werden wegens reorganisatie en sluiting van kolenmijnen. Dit ontwerp werd reeds lang geleden aangekondigd. Ik weet dat reeds uw voorvoorganger het advies van de Raad van State hieromtrent had gevraagd.

Minister P. Breyne : Wij hebben reeds herhaalde malen op dit advies aangedrongen, maar het nog steeds niet ontvangen. Ik kan niet anders dan dit met u akteren en betreuren. Wij zijn uiteindelijk de gegijzelden van een procedure die inhoudt dat iets uiterst dringend toch meer dan een jaar aansleept alvorens men tot enige realisatie kan komen. Zodra ik dit advies ontvang en na eventuele aanpassing van het ontwerp zal ik het onmiddellijk ter behandeling aan de Raad voorleggen. Het is niet uitgesloten dat dit nog voor het reces gebeurt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De Voorzitter : Minister Beysen heeft het woord.

Minister E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is een open deur intrappen wanneer ik zeg dat de stadsvernieuwing in het middelpunt van de belangstelling staat. Dit is nogmaals gebleken uit het debat dat deze morgen werd gevoerd en waaraan verschillende collega's hun medewerking hebben verleend. Het is vanzelfsprekend dat het beleid aangaande de stadsvernieuwing in nauw verband staat met het beleid op het vlak van de ruimtelijke ordening. Ik wil nogmaals herhalen wat ik in dit verband gisteren heb gezegd.

Indien wij pleiten voor een maximaal vrijwaren van de open ruimte, moeten wij hieraan de consequentie durven verbinden dat wij ook moeten pleiten voor een maximale inspanning op het vlak van de inbreiding in de dorpskernen en in de stadskernen. Het verheugt mij vast te stellen dat

de accenten die ik in dit beleid wil leggen, in grote mate worden ondersteund door verschillende groepen in deze Vlaamse Raad. Weliswaar kunnen sommigen overwegend en zelfs uitsluitend leden die tot de oppositierangen behoren een zekere bezorgdheid niet verbergen. Ik zou mij trouwens ongerust hebben gevoeld indien deze bezorgdheid niet was verwoord.

De uiteenzetting van de verschillende collega's kunnen in drie grote punten worden samengevat : ten eerste, het probleem van de middelen ; ten tweede, het beleid in verband met de herwaarderingsgebieden ; ten derde, de nieuwe opties inzake stadsvernieuwing.

Ik zal mij in mijn antwoord dan ook tot deze drie essentiële aangelegenheden in het stadsvernieuwingbeleid beperken.

Vele leden pleiten voor meer middelen. Collega's, sta mij toe te zeggen dat dit een gemakkelijksoplossing is. Ik pleit voro een andere benadering bij de optimalisering van het beleid dat ik wil voeren. Ik geef toe dat het vanzelfsprekend is dat elke Minister tracht voor zijn begroting zo veel mogelijk middelen te bekomen. Maar dit is niet de essentie van het beleid dat moet worden gevoerd, ook niet in verband met de stadsvernieuwing.

Ik meen dat in de eerste plaats moet worden onderzocht of de beschikbaar gestelde middelen in de begroting op de meest optimale manier worden aangewend en, ten tweede, wetende dat uiteindelijk de middelen schaars zijn in onze algemene begroting, moet worden gezocht naar alternatieven om meer te kunnen doen en aldus tegemoet te komen aan een aantal noden. En er zijn alternatieven. Ik zal hierop dadelijk terugkomen wanneer ik het heb over nieuwe opties in het beleid.

In essentie gaat het niet zo zeer om meer middelen ; het gaat wel over een andere aanpak. Ik ben blij eigenlijk op een enkel ogenblik weerstand te hebben gevoeld ten overstaan van een intentie die ik aan de Vlaamse Executieve eerlang zal voorleggen betreffende een herwaarderingsstop

Beysen

op het vlak van de erkenning van de herwaarderingsgebieden.

Wanneer wij vaststellen dat 137 herwaarderingsgebieden in Vlaanderen zijn erkend, waarvoor in de begroting slechts jaarlijks een bedrag van 450 miljoen frank wordt ingeschreven, meen ik hieruit een aantal conclusies te moeten trekken.

Zoals gezegd, zal ik eerlang een herwaarderingsstop voorstellen aan de Vlaamse Executieve, weliswaar rekening houdend met alle dossiers die nog aanhangig zijn gemaakt en die vanzelfsprekend een erkenning kunnen bekomen vanaf het ogenblik dat zij beslissingsklaar zijn. Ik kan u medelen dat er desbetreffend nog een vijftigtal dossiers inzake nieuw te erkennen herwaarderingsgebieden bij mijn administratie berusten. Ik heb nochtans met het oog op het vrijwaren van een bekommernis die u allen deelt, met name die herwaarderingsgebieden uitvoeringskansen te geven, geopteerd om eerder dan het besluit van 1982 aan te passen aan de nieuwe opties, een nieuw besluit inzake stadsvernieuwing aan de Executieve voor te leggen waarbij aan stadsvernieuwing zal kunnen worden gedaan bij het afsluiten van ontwikkelingscontracten tussen de overheid en de privé-sector. Dit is gisteren gebeurd en het is verwezen naar een commissie ad hoc. Ik hoop de goedkeuring van de Vlaamse Executieve eind deze maand te bekomen.

Ik wil u dan ook, met betrekking tot de nieuwe opties inzake stadsvernieuwing, een bondige toelichting geven rond een aantal bekommernissen die ook bij velen onder u vrij sterk leven. Ik meen inderdaad dat als men naar alternatieven moet zoeken, er kan uitgegaan worden van twee mogelijke invalswegen.

Ten eerste is er door verschillende collega's verwezen naar fiscale stimuli. De idee van de fiscale stimuli moet worden aangemoedigd. Binnen zijn bevoegdheden kan ik niet anders dan pleitbezorger zijn voor het verlenen van fiscale stimuli binnen de herwaarderingsgebieden. Ten tweede meen ik dat, als men vaststelt dat er

té weinig middelen zijn om tegemoet te komen aan de noden inzake de stadsvernieuwing, men moet proberen naar een goede samenwerking te streven tussen de overheid enerzijds en de privé-sector anderzijds. Deze laatste benadering wens ik te vertalen in het begrip van de „Public Private Partnership”. Ik denk dat er via de P.P.P. een aantal nieuwe mogelijkheden kunnen worden aangeboden. Het is een nieuw samenwerkingsmodel tussen de overheid en de privé-sector. Inzake het openbaar domein wil de overheidssector zich niet aan zijn verantwoordelijkheid onttrekken. Voor het aanleggen van straten en rioleringen, van verlichting en van groenvoorziening is het de vaste wil van het Gewest, om via betoelaging aan de gemeenten, de nodige extra toelagen te voorzien in ruil voor de waarborg dat de prive-sector het project ontwikkelt binnen een wederzijds afgesproken termijn.

Dit is de essentie van wat wij onder de Public Private Partnership dienen te begrijpen. Het is een samenwerkingsmodel tussen de overheid enerzijds en de privé-sector anderzijds op basis van stipt na te leven overeenkomsten.

Ik wil degenen die hun onrust verwoorden rondom een te strakke aanpak op dat terrein geruststellen door te onderstrepen dat uiteindelijk het stadsvernieuwingbeleid niet zal geënt zijn op een Thatcheriaans model zoals dat herhaaldelijk op deze tribune wed gezegd. Een beetje uitdagend zou ik kunnen zeggen dat het geen Thatcheriaanse maar een Beysen-aanpak zal zijn die uiteindelijk de projectontwikkeling inzake de stadsvernieuwing zal kenmerken, waarbij men oog moet hebben voor het geëigend sociaal model waarin wij in Vlaanderen leven. Ik stel met genoegen vast dat mijn bezoek aan de Docklands nog altijd veel ophef maakt ondanks het feit dat het al enkele maanden geleden is dat ik daar ben neergestreken. Het spreekt voor zich dat het nooit de bedoeling is geweest om dit Dockland-model gewoon over te enten op Vlaanderen. Immers, vergelijkingen gaan zelden op en anderzijds moet men precies uit studiebezoeken lessen trekken.

- De heer Olivier, Eerste ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Ik meen dat bij ons de bekommernis moet leven en wij oog moeten hebben voor de noden van wat de autochtone bevolking wordt genoemd, alsook voor de sociale dimensie in het beleid rondom de stadsvernieuwing. Eén zaak is evenwel duidelijk : wij moeten ervoor zorgen dat onze steden opnieuw leefbaar en aantrekkelijk worden ; wij moeten ook trachten om meer mensen naar de stad te doen terugkeren, om er te wonen en te werken in een multi-functioneel geheel binnen ambachtelijke zones en middenstandszaken, omdat alleen op die manier een nieuw profiel zal kunnen worden gegeven aan het stedelijk apparaat en alleen ook op die manier de draagkracht van de stad zal worden verhoogd, zodat uiteindelijk zal kunnen worden afgestapt van een wurgende fiscaliteit. Dit zijn de doelstellingen die ons moeten inspireren bij het uitbouwen van een vernieuwd stadsbeleid, dat de bouwstenen moet leggen voor de stad van de 21e eeuw. Hier is een formidabele uitdaging, die trouwens niet alleen een Vlaams karakter draagt, maar die men momenteel in alle West-Europese landen onderkent.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik denk op deze manier te zijn tegemoet gekomen aan de vragen die door de verschillende collega's werden gesteld. Ik dank hen nogmaals voor de belangstelling die zij voor zit onderdeel van het beleid opbrengen en dank tevens de verslaggever voor de nauwkeurigheid waarmee hij zijn verslag heeft naar voren gebracht. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer De Seranno heeft het woord.

De heer J. De Seranno : Mijn fractie geeft het vertrouwen aan de beide Ministers bij het voeren van het aangekondigde beleid.

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans : Mijnheer de Minister, u heeft blijkbaar niet geantwoord op mijn vraag of u de criteria van het rapport van professor

Timmermans

Anselin zou willen toepassen op de lopende projecten inzake stadsherwaarderingsstop en -vernieuwing omdat uw herwaarderingsstop geen oplossing biedt voor de reeds bestaande en ingediende dossiers.

Minister E. Beysen : Collega Timmermans, ik heb daarop onrechtstreeks geantwoord, in die zin dat ik de Executieve zal voorstellen enerzijds tijdelijk tot een herwaarderingsstop te komen – dat ligt in het verlengde van één van de conclusies trouwens van het rapport Anselin – en, anderzijds, te onderzoeken of, gelet op de zwakke uitvoeringsgerichtheid van het besluit van 1982, inderdaad niet aan die criteria dient gesleuteld en of het niet geboden is desbetreffend een aantal maatregelen te nemen vermits slechts één vierde van de herwaarderingsgebieden momenteel „operationeel zijn”.

De Voorzitter : De heer Devlieghere heeft het woord.

De heer W. Devlieghere : Mijnheer de Minister, ik heb in feite geen duidelijk antwoord gekregen op mijn vraag wat er zou gebeuren met deet soort „verdringingseffecten” die de door u voorgestelde politiek zou hebben op de mensen die op dit ogenblik wonen in de te saneren gebieden. Het probleem bestaat erin dat die mensen het kapitaal niet kunnen inbrengen nodig voor de sanering en dat dit dus een taak blijft van de overheid.

De Voorzitter : Minister Beysen heeft het woord.

Minister E. Beysen : Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat ik daarop heb geantwoord. Ik heb gezegd dat ik bekommerd ben over de autochtone bevolking en dat ik er mij van bewust ben dat het sociaal model dat wij in Vlaanderen kennen moet worden gerespecteerd. Ik meen op die manier wel tegemoet gekomen te zijn aan deze vraag. In ieder geval is het zo dat er binnen de projecten die ik tot ontwikkeling zie komen, vanzelfsprekend ook ruimte is voor de bouw van sociale woningen, maar dit binnen een aanvaardbare proportie, reke-

ning houdend met de noodzaak een multi-functioneel kader te ontwerpen.

De heer W. Devlieghere : Ik bemerk dat de Minister zich moet blijven beperken tot bekommernissen. Ik vind dat op zichzelf natuurlijk positief, maar de middelen zijn niet aangegeven om, in verhouding tot de reële noden die er zijn, daaraan iets te doen.

LEEFMILIEU
NATUURBEHOUD EN GROEN-
VOORZIENING
LANDINRICHTING EN WATER-
BEHEERSING

Toegevoegde interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer J. Dupré, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Landinrichting en KMO-beleid, over het voorkomen van misbruiken bij ruilverkavelingen

De Voorzitter : Wij behandelen thans de materies waarvoor Minister Dupré bevoegd is, met name Leefmilieu, Natuurbehoud en groenvoorziening alsmede Landinrichting en waterbeheersing.

De heer Jos Bosmans, verslaggever, die om gezondheidsredenen verhinderd is, heeft mij verzocht u mede te delen dat hij naar zijn verslag verwijst.

De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer Vanvelthoven (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wens bij de aanvang van mijn uiteenzetting de verslaggever te feliciteren met het uitstekende verslag dat hij heeft opgesteld over de besprekingen die wij in de Commissie hebben gehouden. Ik betreur het dat hij vandaag niet aanwezig kan zijn om dit verslag op een ongetwijfeld eminente wijze toe te lichten.

Mijnheer de Minister, ik heb in de Commissie reeds gezegd dat ik vond dat de begroting voor Leefmilieu in het geheel van de begroting van het Vlaamse Gewest al sinds enkele jaren een vrij stiefmoederlijke behandeling heeft gekregen.

In het ontwerp dat voorligt (begrotingsjaar 1988) kreeg de sector Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu – functionele indeling van de uitgavenbegroting – 8.080,6 miljoen frank of 8,64 procent van het totaal van de uitgavenbegroting (93.583,6 miljoen frank). Dat is, voorzover ik de cijfers kan nagaan, nog wat minder dan op de aangepaste begroting 1987 te noteren valt. Toen was het 8.519,6 miljoen frank.

De stiefmoederlijke behandeling van onze sector in het geheel van de begroting van het Vlaamse Gewest, mag dan al een feit zijn, er is nog meer en nog erger. Deze behandeling is immers al sinds 1982 bijna onafgebroken aan de gang, zoals ik reeds heb gezegd.

Dat blijkt uit de studie „Advies over het te voeren begrotingsbeleid” van de SERV van oktober vorig jaar. Hierin werd een interessant overzicht geboden van het begrotingsbeleid in de periode 1982-1987. Zo komt de SERV tot het volgende overzicht van de stijging/daling van het machtingsniveau tussen 1982-1987.

Uit de cijfers blijkt dat er een aantal groeiers zijn en ook een aantal stevige verliezers. Groeiers zijn de rubrieken Gezin en Welzijnsbeleid, Economie en Werkgelegenheid, Instellingen en Administratie, Instellingen van Openbaar Nut (59bis en 107quarter) en Onderwijs. De verliezers zijn Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu en Regionale en Lokale Besturen,

Ik moet opmerken dat de „verliezers” typische investeringssectoren zijn. Trouwens, in de marge van ons debat mogen wij hier niet nalaten ook op zekere algemene aspecten van de begroting 1988 te wijzen, die onze sector nog beter doen kaderen in het geheel. Wij bedoelen hier bijvoorbeeld de drastische inlevering die is geschied tussen 1982 en 1987 op het investeringsprogramma van de Vlaamse Regering : een afname met ruim één vierde. Reëel bedraagt het in 1987 zelfs nog slechts 60 pct. van het programma in 1982. In 1988 zijn de cijfers niet beter.

Uit de begroting blijkt dat de sector

Vanvelthoven

„Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu” in 1987 is teruggevallen op ongeveer 75 procent van de begroting 1982. Vooral de kredieten voor Leefmilieu zijn drastisch afgenomen, namelijk met 35 procent. En zoals ik daarstraks reeds heb gezegd, gaat dit in 1988 in dezelfde lijn verder. Het is dus geenszins overdreven te bewezen dat de begroting voor Leefmilieu in het geheel van de begrotingen van het Vlaamse Gewest, sinds 1982 een erg stiefmoederlijke behandeling heeft gekregen.

Ik wil nu dieper ingaan op de secties en artikelen van de begroting voor Leefmilieu en eveneens op enkele concrete problemen. De heer Sleecx zal daar straks ook nog op terugkomen.

Het vrijwaren en verbeteren van de kwaliteit van het leefmilieu door het voorkomen van milieuhinder en milieuschade is één van uw hoofdbekommernissen. Wij delen deze met u. In uw toelichting bij de begroting zegt u dat u daarvoor vooral rekent op de verantwoordelijkheid van eenieder en op de zelfdiscipline van de ondernemingen. Wij zijn bereid dit te aanvaarden, maar zijn we hier niet erg naïef ?

Zijn de door afval verontreinigde sites, de black points, geen verschrikkelijke getuigen van het gebrek aan zin voor verantwoordelijkheid en zelfdiscipline ?

Is het feit dat in 1987 251 processen verbaal worden opgesteld inzake overtredingen van afgeleverde lozingsvergunningen geen aanwijzing — gelet op het feit dat de controle niet overdreven mag worden genoemd — van het ontbreken van de noodzakelijke zin voor verantwoordelijkheid ?

In de Gentse Kanaalzone werden 26 bedrijven aan een onderzoek onderworpen. In niet minder dan 17 bedrijven, hetzij dus in 65 pct. der gevallen werden één of meerdere overtredingen geconstateerd. In het Antwerps havengebied werden 22 bedrijven onderzocht. Uit de resultaten blijkt dat er in 8 van deze 22, hetzij in 36 procent der gevallen, één of meerdere

overtredingen werden geconstateerd. In het Vilvoords industriegebied werden 6 bedrijven aan een geïntegreerd onderzoek onderworpen. In elk van deze bedrijven werden overtredingen vastgesteld waarvoor door één of meerdere inspectiediensten processen-verbaal van overtreding werden opgesteld. Waar blijft de zelfdiscipline ?

Inzake de bijdrageplicht van de ondernemingen aan de waterzuiveringsmaatschappijen, stelt men vast dat de geloosde vuilvracht soms plots spectaculair daalt en dat nogal wat ondernemingen zich trachten te onttrekken aan deze plicht ? Is dat verantwoordelijkheid opnemen ?

Inzake de inning van milieueffingen met betrekking tot de vaste afvalstoffen werden ons volgende gegevens overgemaakt.

Zo hebt u ons gezegd dat de stand van zaken op 15 maart 1988 met betrekking tot de inning van de milieueffingen bij de vergunninghouders voor het verwijderen van afvalstoffen de volgende was :

— voor het eerste semester van 1987 was het totaal aangiftebedrag 75,2 miljoen frank en daarvan werd reeds 59,6 miljoen frank betaald ;

— voor het tweede semester van 1987 was het totaal aangiftebedrag 80,4 miljoen frank en daarvan werd reeds 64,8 miljoen frank betaald.

Onderverdeeld naar private en openbare heffingsplichten levert dit het bewijs dat een groot aantal private heffingsplichtigen hun plicht niet vervullen. Zo deden 83 heffingsplichtigen nog geen aangifte voor het eerste semester 1987 en 139 ontbreken nog voor het tweede semester 1987. Ik kan hier dezelfde vraag stellen, mijnheer de Minister, blijkt hieruit de zin voor verantwoordelijkheid en zelfdiscipline waarop u en wij allemaal rekenen ?

Een tweede bekommernis geldt het uitblijven van de algemene Milieu-Effect-Rapporteringsplicht, vooral inzake de grote infrastructuurwerken. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de Executieve, maar ook van de Raad.

Hoe dikwijls werd reeds onderstreept dat de overheid zich te pas en te onpas verschuilt achter een MER terwijl ze zelfs de criteria waaraan een dergelijk rapport moet voldoen, niet heeft vastgesteld ? In Vlaanderen is nog niet eens geweten welke studie-bureaus MER's kunnen opstellen en welke inhoud die rapporten moeten hebben.

Wij staan voor een Europese vervalldag. Het is gewoonweg een schande dat wij allemaal in gebreke gebleven zijn in dat verband.

Een derde bekommernis, mijnheer de Minister, heeft betrekking op de milieuvergunningvoorwaarden. Wij bepleiten ter zake allemaal de grootste openheid telkens bepaalde milieuschandalen worden aangeklaagd. Wij hebben allemaal grote waardering voor de leefmilieubewegingen omwille van het feit dat zij kunnen worden beschouwd als de waakhonden van het leefmilieu. De vraag dient hoe dan ook gesteld te worden hoe een adequate controle mogelijk is door de bevolking en door de leefmilieubewegingen wanneer eigenlijk de milieuvergunningvoorwaarden die zijn opgelegd niet openbaar zijn en zelfs veeleer geheim worden gehouden. Verschuilt men zich niet te gemakkelijk achter het argument van het fabrieksgeheim ? De vraag moet worden gesteld op het ogenblik dat iedereen, mondeling althans, de grootste openheid bepleit.

Een vierde probleem betreft de kwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren, die bereikt moeten zijn op 1 juli 1995. Deze datum kan nooit worden gehaald met de huidige gang van zaken bij de uitvoering van het AWP. In een recent rapport van het IHE over de resultaten van de waterzuivering van onze voornaamste Belgische waterwegen, opgesteld tussen 1984 en 1986, blijkt dit alles ten overvloede.

Ik herhaal de intentie om tegen 1 juli 1995 de basiskwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater te realiseren, zoals die zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 oktober 1987 is, volgens ingewijden, volkomen irrealistisch. Zij steunen daarvoor op het investeringsni-

Vanvelthoven

veau van 1,8 miljard F. in de zuiveringssector. Studies die enkele jaren geleden werden gemaakt, wijzen uit dat een goede 100 miljard F. moest worden geïnvesteerd om het beoogde doel te bereiken. Gezien het laag investeringsniveau van de afgelopen jaren moet worden gesteld dat het einde van de tunnel bij lange na nog niet in zicht is. De cijfers wijze uit dat aan het huidige tempo we nog ruim 50 jaar verwijderd zitten van de doelstelling.

Wij zijn dan ook voorstander van een beduidende verhoging van de investeringskredieten voor de waterzuivering. Jaarlijks zou 5 miljard moeten worden toegekend aan de waterzuiveringsmaatschappijen voor investering in zuiveringsinstallaties en collectoren en nog eens 5 miljard aan de gemeenten voor investering in de rioering.

In dit verband nog de volgende overweging. Er is de bezorgdheid van de Bond Beter Leefmilieu in verband met de bemestingsproblematiek. Er wordt gezegd dat de eventuele oprichting van mestbanken er in de huidige context alleen maar voor zal zorgen dat de overbemesting zich over heel Vlaanderen zal verspreiden omdat men momenteel landbouwnormen hanteert en geen ecologische normen.

– De heer J. Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.

Het duidelijkste bewijs hiervan is dat bijvoorbeeld de nitraatdoorslag in het grondwater zich evenzeer situeert buiten gebieden waar men nu, volgens de overheid, een mestoverschot heeft. Dat moet ons doen nadenken en moet ons ertoe aanzetten op korte termijn oplossingen uit te denken en op lange termijn de oplossingen niet uit het oog te verliezen.

*Terloops dient opgemerkt dat het gevaarlijk is om grondwaterbescherming alleen te realiseren in gebieden waar drinkwaterwinning moet gebeuren. Privé-drinkwaterputten en de natuurlijke rijkdom van de ondergrond op zich, zijn van zeer groot belang.

Een vijfde probleemgebied is het afvalstoffenbeleid. Het is een veel omvattend gebied. Eigenlijk ontbreekt er tot op heden elk echt beleid. Ik geef u enkele voorbeelden van tekortkomingen. Maatregelen om de produktie van afvalstoffen tegen te gaan of af te remmen hebben in Vlaanderen altijd ontbroken. De hoogte van de milieuheffingen werd niet gekoppeld aan de graad van verontreiniging van het afval. De mogelijke heffingen op de produktie van gevaarlijke stoffen werden niet ingevoerd.

Op 25 februari 1987 keurde de Vlaamse Executieve het Afvalstoffenplan 1986-1990 goed, meer dan één jaar telaar. Er is echter meer. In dit plan werden geen financiële middelen opgenomen, evenmin maatregelen ter voorkoming van afval. Er was geen geld voor eigen OVAM-initiatieven.

Ook in de begroting 1988 zijn de middelen schaars. Ik kom daar straks nog op terug. Deze schaarsheid kan helaas niet worden goedge maakt door louter goede wil.

Ik geef ter zake een paar voorbeelden. Honderd miljoen frank wordt voorzien voor ambtshalve verwijdering van de blackpoints.

In 1982 heeft de SP in een gedocumenteerd rapport het bestaan ont-huld van tientallen zwaar verontreinigde bodemsites in Vlaanderen.

Uw voorganger, Minister Lenssens heeft, na een aanvankelijk negeren ervan, een aantal studies laten uitvoeren op kosten van de gemeenschap bij veelal dezelfde studie-bureaus. Tot op heden werd echter niets gesaneerd, ook niet de veelbesproken Hooge Maey. Trouwens, de middelen ontbreken om ook maar één probleemgebied te saneren.

Wij verwachten dat er spoedig een kadaster van verontreinigde sites wordt opgesteld en dat de wetgeving wordt aangepast, zodat de vervuiler voor de sanering dient te betalen.

Mijnheer de Minister, een ander voorbeeld van de chaotische situatie inzake de verwijdering van afvalstof-

fen ligt voor de hand. Zes jaar na het decreet van 2 juli 1981 bestaat er nog steeds geen vergunningsplicht voor het ophalen van afval. Er zijn ook geen voorwaarden bepaald waaraan degene, die afval wil ophalen, moet voldoen.

Door het decreet van 2 juli 1981 werd aan de OVAM het statuut van parastatale gegeven ondermeer om zelf initiatieven te kunnen nemen. De inrichting door de overheid van een beperkt aantal klasse 1-stortplaatsen door de OVAM zelf is het enige alternatief voor het opnieuw toelaten van vele industriële stortplaatsen ten behoeve van de bedrijven. De middelen ontbraken ! Tachtig miljoen frank werd voorzien in het investeringsfonds van OVAM in de begroting, die voorligt. Ook dit jaar blijkbaar geen kans op enig initiatief.

Mijnheer de Minister, tot besluit zou ik nog enkele bijkomende vragen willen stellen.

Ten eerste, in verband met de cadmium-bodems in de Kempen en in Noord-Limburg werden er saneringsexperimenten aangekondigd. Hoever staat het hiermee ? Zullen wij eerlang het resultaat van deze saneringsexperimenten kennen ?

Ten tweede, in verband met de Hooge Maey, zou volgens geruchten blijken dat recent onderzoek de aantasting van de drinkwaterlagen niet langer uitsluit. In sommige middens maakt men zich echt zorgen. Is het juist dat recent onderzoek is gebeurd ? Welke zijn de resultaten van dit onderzoek ? Wie blijft in gebreke bij het treffen van definitieve maatregelen die een doorsijpeling moeten voorkomen ?

Ten derde, een woord over de industriële stortingen. Bij gebrek aan klasse 1-storten, spreekt het vanzelf dat deze stortingen bestaan, en dat er veel wordt op gestort. Gebeurt hier geregeld controle ? Waaruit bestaat dit toezicht ? Is dit toezicht sluitend, vermits wij weten dat vele bedrijven buiten de normale inspectie-uren op deze terreinen bedrijvig zijn ?

Ten vierde, een bedenking in verband met het gebruik van meststof-

Vanvelthoven

fen en het overmatig gebruik van drijfmest en kunstmest. In de voorbije uren werden wij met stellingnamen van diverse zijden geconfronteerd. Ondermeer de BBL heeft ter zake een mededeling gedaan. Mijnheer de Minister, welke maatregelen zullen op korte en op lange termijn worden getroffen ?

Ten vijfde, in verband met de opleiding en het in dienst nemen van gemeentelijke milieu-ambtenaren – waarvan u voorstander is – worden en kunnen eerlang concrete maatregelen in het vooruitzicht worden gesteld, én inzake het instellen van deze ambten, én inzake de subsidiëring ervan.

Ten zesde, in Limburg gebeurde een onderzoek naar het probleem van de verwijdering van ziekenhuisafval. Er werd vastgesteld dat er met dit afval nogal wild wordt omgesprongen. Er is nochtans radioactief afval mee gemeoid. Was het recent onderzoek voor u een aanleiding om ter zake een bijkomend onderzoek in te stellen of om bepaalde concrete maatregelen te treffen ? Is er ter zake een sluitende controle ?

Mijn zevende punt betreft de wijziging van de gewestplannen, waarvan er nu al enkele van kracht zijn. Uit dagbladen en verslagen van gemeenteraden blijkt dat deze gewestplannen thans nogal eens gewijzigd worden. Wordt de Minister van Leefmilieu ter zake geraadpleegd en op welke wijze gebeurt dit ? Op welke wijze reageert de Minister in het algemeen op deze zaken ?

Tenslotte wil ik in dit kort betoog de beleidslijnen die de Minister heeft toegelicht in de Commissie, toejuichen. Hij heeft een frisse wind doen waaien in de Commissie. Bovendien heb ik kunnen vaststellen dat de Minister snel ingrijpt bij overtredingen. Dit blijkt uit recente optredens.

Ik vrees echter dat de nodige middelen worden onthouden om een leefmilieubeleid op langere termijn te voeren. Ik verzeker u van onze steun om deze middelen in de volgende maanden en jaren gevoelig op te drijven.
(Applaus bij de meerderheid)

De Voorzitter : Het woord is aan de heer Vandebosch.

De heer E. Vandebosch (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, wij menen dat het past om bij de bespreking in Openbare Vergadering van de sectie Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud de verslaggever van onze Commissie, Volksvertegenwoordiger Jos Bosmans, te danken voor het uiterst volledig verslag. In deze dank dient ook het Commissiesecretariaat van de Vlaamse Raad betrokken te worden, dat door de technische ondersteuning bij de verslaggeving de volledigheid en de nauwkeurigheid van het verslag mede mogelijk heeft gemaakt.

De kwaliteit en het tempo van de discussie in de Commissie werden aanzienlijk in de hand gewerkt om dat de Minister van Leefmilieu, Landinrichting en KMO de Commissieleden tot tweemaal toe een uitvoerige nota ter hand stelde, één over zijn algemene beleidsinzichten, en één over de begrotingstechnische aspecten van de sectie Leefmilieu en Landinrichting. Het is onze overtuiging dat in dergelijke positieve handelswijze het inzicht in de begrotingsmaterie en de parlementaire controlemogelijkheden op de uitvoerende macht ten zeerste bevorderen.

Het kan niet de bedoeling zijn de verschillende aspecten van de bespreking in de Commissie nog eens dunnetjes over te doen in de Openbare Vergadering. Wij beperken ons tot de accenten die voor het toekomstig te voeren milieubeleid volgens de CVP-fractie van het grootste belang zijn.

De CVP-fractie benadrukt nogmaals dat leefmilieubeleid gedoemd is tot, marginaliteit als men er niet grondig van doordrongen is dat een geïntegreerde benadering via dwarsverbanden met andere beleidssectoren absoluut noodzakelijk is. De Minister heeft overigens met dit doel voor ogen verklaard de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Leefmilieu ten volle te zullen aanwenden. Wij steunen de Minister in deze intentie. Een volledige valorisa-

tie van het gewestelijk milieubeleid in het kader van de nieuwe uittekening van de bevoegdheden tussen het nationale en het regionale niveau kan deze integratie-idee in de hand werken.

Vele milieuproblemen worden soms tot onwezenlijke proporties opgedreven door een gebrekkige dialoog met de betrokkenen. De CVP vindt de voortgezette dialoog tussen vertegenwoordigers van de verschillende overheidsbesturen, gemeenten, deskundigen, leefmilieugroeperingen en belangengroepen van vitaal belang voor het realistisch maar terzelfdertijd ook progressief opvoeren van het delicate evenwicht tussen milieu en economie.

Een derde accent dat de CVP-fractie wil leggen is de noodzaak tot verdere decentralisatie van milieubevoegdheden naar het gemeentelijk niveau. Dit is belangrijk om de sensibilisering voor het leefmilieu en de controle- en toezichtsmogelijkheden verder uit te bouwen. De CVP-fractie hoopt dat het ingediende voorstel van decreet over de eerstelijns milieuzorg van collega Ansoms spoedig in de Commissie zal worden besproken.

De drie principes, integratie, dialoog en decentralisatie, waaraan de CVP groot belang hecht zullen eveneens de toetsstenen zijn voor de evaluatie van het gevoerde beleid.

Andere collega's van de CVP-fractie zullen uitvoerig stilstaan bij een aantal sectoren van het beleid inzake leefmilieu en landinrichting. Wijzelf willen nog een aantal persoonlijke bekommernissen naar voren brengen.

Het verwondert ons dat de uitvoering van sommige Europese Richtlijnen inzake leefmilieu slechts langzaam geschiedt in de Vlaamse milieuwetgeving. De Europese Richtlijn inzake de Milieu-Effect-Rapportering moet binnen enkele dagen geïmplementeerd zijn. Vlaanderen mag geen nieuwe achterstand oplopen en wij vragen de Minister onverwijld en dynamisch op te treden. Talloze natuurgebieden in Vlaanderen worden niet-teenstaande hun „papierbeschermt” door de gewestplannen vernie-

Vandebosch

tigd, zonder dat men hiertegen afdoende kan optreden. Wij weten dat deze problematiek zich bevindt op het grensvlak tussen ruimtelijke ordening, leefmilieu en landinrichting. Vanuit de bevoegdheden die u op dit terrein heeft, willen wij uw bijzondere inspanning vragen om mede te stimuleren dat de wettelijke instrumenten op punt gesteld worden om te verhinderen dat er valleigebieden zijn, waar talloze ecologische waardevolle hooilanden worden ontwaterd, overbemest, omgezet tot graasweide of beplant met populieren. Natuurbeschermers moeten soms machteloos toezien hoe moerassige biotopen, kreken en plasjes worden gedempt, gewoonweg omdat zij niet over instrumenten beschikken om deze aanslagen op het natuurlijk patrimonium te beletten. Wij willen dan niet eens spreken over het rooien of vernietigen van houtkanten, bosjes of knotbomenrijen. Vandaar dat wij het van het grootste belang vinden om het gesprek binnen de Vlaamse Executieve over het invoeren van een vergunningsplicht voor wijziging van de vegetatie bij vennen, slikken, schorren, kustduinen, kreken en hun oeverlanden in natuurgebieden, reservaten en ecologisch waardevolle gebieden opnieuw aan te vatten. De vanzelfsprekende consensus over de noodzaak kon in de schoot van de vorige Vlaamse Regering reeds resulteren in ontwerp-teksten. De draad moet opnieuw worden opgenomen.

Er werd in de Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve aangekondigd dat het Vlaams Instituut voor Natuurbehoud zou worden omgevormd tot een Vlaams Instituut voor Milieuonderzoek. Een en ander zou gepaard gaan met een integratie van wetenschappelijke initiatieven en instellingen. Uiteraard rijst dan in de Provincie Limburg de vraag welk het lot zal zijn dat zal worden voorbehouden aan het huidig Vlaams Instituut voor Natuurbehoud. Wij hebben deze vraag reeds gesteld bij de bespreking van de Regeringsverklaring. In de globaliteit van het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve hebben wij geen duidelijk antwoord gekregen. Wij ho-

pen dat wij het ditmaal zullen krijgen van de Minister van Leefmilieu. Wij hopen dat het principe van deconcentratie, waarvan eveneens sprake is in het hoofdstuk over „Bestuurlijk beleid” in het Vlaams Regeerakkoord onverkort ook blijft gelden voor dit Vlaams Instituut met zetel in de Limburgse hoofdplaats.

In de context van de noodzakelijke dialoog, waarover sprake is, is er in de jongste maanden aanzienlijke vooruitgang geboekt op het terrein van leefmilieu in en rond Tessenderlo. Van bij uw ambtsaanvaarding heeft u, mijnheer de Minister, er een punt van eer van gemaakt om in het dossier Tessenderlo een paar essentiële en positieve stappen voorwaarts te zetten. In de Provincie wordt deze klare beleidsintentie met grote belangstelling gevolgd door de betrokken gemeentebesturen, door de leefmilieugroeperingen en door de bedrijfspartnerschap van werkgevers en werknemers van de betrokken scheikundige industrie en erbuiten. De experimenten op de Laak met slibzuivering zijn de eerste stap om de zware milieuhypotheek, die rust op het Netebekken, te lichten. Wij zouden het op prijs stellen spoedig ingelicht te worden over de bereikte resultaten van dit misschien zelfs voor gans Vlaanderen belangrijk experiment. Het in dienst stellen van de afvalwatercollector langsheen het Albertkanaal is onlosmakelijk hiermee verbonden. Door een investering van vele tientallen miljoenen F. in de waterzuivering is de bedrijfs-groep rond Tessenderlo Chemie er in gelukt om binnen de grenzen te vallen van de uiterst strenge normen die door de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij werden afgedwongen. Gezien de betekenis voor economie en tewerkstelling in de regio en gezien de evidente belangen voor herstel van het natuurlijk evenwicht in het Netebekken is er geen enkele reden meer voor een hypocriete surplage in het reeds jarenlang aanslepend afvalwatercollector-dossier. Door de belangwekkende milieu-investering heeft Tessenderlo-Chemie „a” gezegd. Door het Laak-dossier aan te vatten heeft u, mijnheer de Minister „b” gezegd. Het Antwerps Stadsbestuur of de Nederlandse Re-

gering heeft **onzes** inziens geen enkele objectieve reden om nog langer obstinaat te weigeren „c” te zeggen. De Kempen en de Limburgse Westhoek hebben hierin parallelle belangen te verdedigen en rekenen hiervoor onomwonden op de Minister (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Capoen heeft het woord.

De heer M. Capoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, in de loop der jaren zijn de inzichten inzake bescherming en beheer van het leefmilieu grondig gewijzigd.

Waar het aanvankelijk als normaal werd beschouwd dat de natuur moest wijken voor de techniek en de vooruitgang en dat de enkelingen die zich tegen deze gang van zaken verzetten werden versleten voor achterhaalde romantici, is men thans in brede kring tot het besef gekomen dat de ondoordachte omgang met ons natuurlijk milieu kan leiden tot achteruitgang van ons welzijn. De milieugoederen krijgen steeds meer aandacht en plaats in de economie. Zo worden in verschillende landen studies opgezet om de milieuschade te berekenen. Alhoewel men bij deze berekeningen nog moet vertrekken van onvolledige gegevens en fragmentarische benaderingen, blijkt het steeds te gaan om gigantische bedragen.

Zo werd in 1986 in West-Duitsland de jaarlijkse schade door milieuverontreiniging op meer dan 2.000 miljard Belgische frank geraamd. Daarvan kwam ongeveer de helft op rekening van de luchtverontreiniging onder andere door schade aan de gezondheid, aantasting van materialen, bossen en kunstwerken. Het overblijvende deel is afkomstig van waterverontreiniging, bodemvervuiling en lawaaihinder.

Omdat vele gevolgen van de milieuverontreiniging nog onvoldoende gekend zijn of gewoon niet te voorzien zijn denken we maar aan de aantasting van de ozonlaag, de uitroeiing van de tropische regenwouden en de explosieve algengroei, geven deze berekeningen slechts minimale ramingen van de werkelijke schade.

Capoen

In de toekomst zal men dus steeds meer en meer rekening moeten houden met de milieukosten zodat deze gaandeweg een groter aandeel zullen nemen in de totale kostprijs van ieder economisch proces.

De publieke opinie blijkt ook steeds gevoeliger te worden voor de milieu-problematiek naarmate deze een nadeliger financiële weerslag heeft. Deze mentaliteitswijziging heeft gunstige gevolgen voor het beleid, al ware het maar omdat men de inspanningen van de overheid voor een beter leefmilieu aanvaardt als een noodzakelijke last.

Aldus is de tegenstelling tussen economie en ecologie gaandeweg aan het vervagen en wordt het milieubeleid niet langer meer als een afzonderlijk op zichzelfstaand beleidsterrein benaderd, maar als een facet van andere beleidssectoren. Dit betekent een grote stap in de richting van een samenhangend en geïntegreerd milieubeleid. Een van de grote hinderpalen om te komen tot een samenhangend milieubeleid is de versnippering van de bevoegdheden.

Het samenbrengen van leefmilieu, landinrichting en natuurbehoud onder de bevoegdheid van één titularis is dan ook een grote verbetering. Wanneer nu nog gebruik zal gemaakt worden van de thans op stapel staande staatshervorming om alle nog resterende leefmilieubevoegdheden over te hevelen naar de Gewesten, zullen alle organisatorische voorwaarden vervuld zijn om op het niveau van het Vlaams Gewest doeltreffend op te treden in dit domein.

Naast de versnippering van de bevoegdheden is het tekort aan middelen de andere grote handicap om de doelstellingen inzake leefmilieubeleid te halen. Het is duidelijk dat er een veelvoud aan middelen nodig is om een halt toe te roepen aan de milieuverloeding en om een daadwerkelijke milieusanering door te voeren.

Zolang er onvoldoende middelen zijn om op alle fronten ten strijde te trekken tegen milieuschade en om aan

milieukwaliteitsbeheer te doen, zullen er prioriteiten moeten gelegd worden.

In de voorbije 10-15 jaar werden er relatief grote investeringen gedaan in de sektor waterzuivering en toch is de kwaliteit van de oppervlaktewateren er niet op vooruitgegaan.

Het blijkt dat de inplanting en de capaciteit van de zuiveringsinstallaties niet altijd optimaal werden berekend en dat er vooral onvoldoende coördinatie is geweest tussen de bouw van de zuiveringsstations en de aanleg van de rioleringsstelsels en collectoren.

Een eerste prioriteit in deze sector lijkt ons dan ook dat men een inventaris opmaakt van wat er reeds is uitgevoerd, zodat men kan vaststellen waar de knelpunten zitten die met betrekkelijk kleine investeringen het rendement van de huidige installatie gevoelig kunnen verhogen.

Mijnheer de Minister, het blijkt dat het in bepaalde gevallen gaat om enkele kilometers riolering of collectoren die ontbreken om een zuiveringsstation optimaal te kunnen laten werken. Er dient in de toekomst ook meer aandacht te gaan naar kleinschalige en alternatieve zuiveringsystemen. Vooral op het platte land en in de agrarische gebieden lijken deze systemen een kans te hebben om op een effectieve manier de zuivering te realiseren.

De voorgenomen fusie van de twee bestaande waterzuiveringsmaatschappijen moet een belangrijke stap zijn naar een betere coördinatie en rationalisatie van de waterzuivering.

Bij de bespreking van het betreffende ontwerp zullen we meer uitgebreid ingaan om deze problematiek. Alleen willen wij nu bij de Minister aandringen om spoedig meer klaarheid te scheppen voor de betrokken personeelsleden zodat de voorbereiding tot deze fusie in optimale omstandigheden kan verlopen.

De zwakke schakel in het geheel van het waterzuiveringsprogramma blijkt het afleveren van de lozingsvergunningen en de controle op de naleving van de lozingsvoorwaarden.

Het is een publiek geheim dat, eenmaal de lozingsvergunning bekomen, men ongestoord zijn gang kan gaan en nagenoeg alles kan lozen. Een ander gevolg van de onvoldoende controle is het grote aantal sluiklozingen die vooral 's nachts, tijdens de week-einden en in de vakantieperioden gebeuren.

Nog in verband met de vervuiling van de oppervlaktewateren, verwachten wij de spoedige behandeling van het voorstel van dekreet tot het oprichten van de mestbanken die het moeten mogelijk maken het probleem van de mestoverschotten op een ecologisch en economisch verantwoorde manier op te lossen. Mijn collega Pillaert zal straks meer uitgebreid terugkomen op deze problematiek.

Ter afronding van deze beschouwingen omtrent de waterzuivering willen wij nogmaals pleiten voor een andere benadering van het lozingsvergunningstelsel. Met name dat men in de plaats van te kijken naar wat wordt geloosd, zou nagaan wat de toestand is van het water waarin wordt geloosd. Zoals het proces zich nu afspeelt komt men tot de situatie dat de lozing door de individuele bevuilers perfect kan voldoen aan de opgelegde normen, maar dat de som van alle lozingen en de mogelijke synergie tussen deze lozingen het opsloringsvermogen van het ontvangende water ver te boven gaat, zodat het beoogde effect van de lozingsvoorwaarden totaal verloren gaat.

Het is om vele redenen noodzakelijk dat Vlaanderen zijn autonomie vergroot inzake drinkwatervoorziening.

Daartoe moet naast een doorgedreven zuivering van de oppervlaktewateren ook een samenhangend beleid inzake grondwaterbeheer komen.

Wij pleiten dan ook voor een versnelde uitvoering van de maatregelen ter bescherming van de grondwaterwinningen en de uitbouw van een meet- en controlesysteem voor een doeltreffend beheer van het grondwater.

In verband met giftig en radioactief afval zijn er de jongste weken in de media alarmerende berichten geweest. Het blijkt dat steeds meer be-

Capoen

drijven voor hun giftig en probleemafval een uitweg zoeken buiten onze grenzen en bij voorkeur uitkijken naar minder ontwikkelde landen, die voor wat harde valuta bereid zijn om de vuilnisbelt van de Westerse industrielanden te worden. Volgens persberichten zou ook Belgisch giftig chemisch afval deze weg volgen.

De ondoordachte manier waarop de natuurlijke hulpbronnen van de Derde Wereld worden aangewend – denken we maar aan ontbossing, degradatie van de landbouwgronden, overbevissing en andere – is op zich alleen al een enorme bedreiging voor het natuurlijk evenwicht in deze gebieden. Als daar nu nog de giftige afval van de rijke industrielanden bovenop komt, dreigt de situatie rampzalig te worden.

Wij vinden het immoreel om giftig en probleemafval af te zetten in landen waarvan men weet dat ze de kennis, noch de technische uitrusting hebben om deze stoffen op een verantwoorde manier te verwerken.

Onze vraag is of de Minister op de hoogte is van dergelijke praktijken en desgevallend of een en ander in overeenstemming is met de bestaande wetgeving op de opslag en het transport van giftig afval.

In de Westhoek, en meer bepaald in de streken van Lo-Reninge, Alveringem tot aan de Franse grens, Snellegem, Zerkegem en Zelegem, alsook een gedeelte tussen Torhout en Tielt en de streek rond Mooslede, is er grote beroering ontstaan naar aanleiding van kranteberichten dat deze streken geologisch geschikt zijn bevonden om er radioactief afval te dumpen.

De bewoners van de Westhoek ervaren deze berichten als een oorlogsverklaring. De Westhoek die door de overheid steeds stiefmoederlijk behandeld is geweest, wordt nu plots ontdekt en geschikt bevonden om er kernafval uit de economische sterke gebieden te stockeren.

De reeds zo zwaar getroffen Westhoek kan dit uitermate giftig geschenk missen als de pest. Wij ver-

wachten hieromtrent een duidelijke verklaring en stellingname van de Minister, en eventueel een ontkenning van deze berichten.

Tot slot wens ik nog even te spreken over de landinrichting.

Eerlang werd de honderdste ruilverkaveling beëindigd. Deze gebeurtenis is de aanleiding geweest om de politiek van de landelijke ordening in de schijnwerpers te brengen.

Door de verschillende instanties die bij de ruilverkaveling betrokken zijn werd de geschiedenis geschetst van 30 jaar ruilverkaveling.

Het was daarbij opvallend hoeveel nadruk er werd gelegd op de grote evolutie die heeft plaatsgegrepen tijdens die voorbije jaren.

Waar de ruilverkaveling in de beginperiode 'uitsluitend werd benaderd vanuit een landbouwtechnisch oogpunt, is men thans gekomen tot een landinrichtingsbeleid dat streeft naar een evenwichtige uitbouw van de diverse plattelandsfuncties.

Uiteraard moeten ruilverkaveling, waterbeheersing en andere infrastructuurwerken in het kader van de landinrichting in eerste instantie bedoeld zijn en blijven om de landbouwstructuren te verbeteren en om de reconversie en de diversificatie in de landbouw te bevorderen.

Doch is het even noodzakelijk dat naast het strikte landbouwbelang ook aandacht wordt besteed aan leefmilieu, landschapszorg, openbare nutsvoorzieningen, toerisme, recreatie en andere functies, omdat deze noodzakelijk zijn om het platteland te herwaarderen en leefbaarder te maken.

Het verheugt ons dan ook dat de Minister een decreet op de landbouwinrichting zal uitwerken dat een betere coördinatie tot stand zal brengen tussen de verschillende sectoren die het platteland aanbelangen.

Wij betreuren echter dat er in het kader van het Europees jaar voor het platteland slechts in 6 miljoen frank wordt voorzien om deze sensibiliseringscampagne te ondersteunen.

Eerbied en zorg voor het leefmilieu,

het landschap en de natuur kan men niet duurzaam afdwingen met allerlei bestraffende maatregelen alleen. Het is beter te voorkomen dan te genezen en daarom moet in de eerste plaats gestreefd worden naar een grondige verandering van onze leefgewoonten en naar een versterking van het algemeen leefmilieubewustzijn.

Omdat sensibiliseringscampagnes en milieu-educatie daarbij onmisbare instrumenten zijn, verwachten wij dan ook dat er daarvoor meer middelen worden vrijgemaakt, om aldus tot een groter milieubewustzijn van onze bevolking te komen.

De Voorzitter : De heer Jozef Bosmans heeft het woord.

De heer Jozef Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, allereerst feliciteer ik namens de PVV-fractie de verslaggever met zijn degelijk verslag dat een zeer goede weergave is van de besprekingen in de Commissie. Mag ik hem tevens een zeer spoedig herstel toewensen ?

Mijnheer de Minister, ik zal mij beperken tot een aantal concrete vragen en bedenkingen die hetzij onvoldoende in de Commissie aan bod zijn kunnen komen, hetzij waarop tot nog toe geen afdoend antwoord werd gegeven.

Een eerste thema dat ik wil aansnijden, heeft betrekking op het voorbije Europese Jaar van het Leefmilieu.

Bij de evaluatie van dit Europese initiatief hebben tal van organisaties en verenigingen, kritiek gespuid op dit initiatief. Ik wil van bij het begin duidelijk stellen dat de PVV-fractie deze negatieve ingesteldheid niet deelt. Ofschoon wij het cliché van „de jaren” een beetje afgezaagd beginnen te vinden, kunnen wij echter stellen dat een terugblik ons enthousiast heeft gemaakt. Naar mijn oordeel is trouwens de enige waarde van het Jaar van het Leefmilieu daarin gelegen dat het de burgers, en vooral de jongere generaties, bewust moet maken van het belang en de noodzaak van een „proper” leefmilieu enerzijds en de noodzaak van een geïntegreerd en coherent leefmilieubeleid anderzijds.

Jozef Bosmans

Dank zij de diverse initiatieven die in het kader van het Jaar van het Leefmilieu hebben plaatsgevonden, hebben we kunnen vaststellen dat zowat iedereen milieubewuster is geworden. Dank zij diverse ontmoetingen met bedrijfsleiders en gezagdragers is men gaan beseffen wat het enorm belang is van een „proper” leefmilieu. De taal die VEO-voorzitter Baudson heeft gebruikt op het milieucolloquium van zijn organisatie was radicaal. Enige jaren geleden zou in dit kader van bedrijven en ondernemingen dergelijke taal nog vijandig hebben geklonken. Nu niet meer. Daarom ook ben ik ervan overtuigd dat het Jaar van het Leefmilieu zeker een invloed zal hebben in de komende jaren. Het heeft iedereen hogerop getild. De beleidsverantwoordelijken hebben meer impact en gehoor gekregen en plots ervaren dat de publieke opinie achter hen staat. En iedereen weet dat in de politiek niets verandert zolang de publieke opinie er niet achterstaat.

Een ander positief gevolg van het Leefmilieujaar is dat vele gemeenten een Schepen voor Milieu hebben aangeduid of een milieudeskundige hebben aangetrokken. Ook dat zal zijn positieve weerslag hebben in de toekomst. Immers, milieubewust zijn dient van onderuit te worden gerealiseerd. Het is immers ondenkbaar dat de overheid voor oplossingen zou zorgen als ze niet voelt dat de bevolking haar daartoe dwingt.

Het Europees Jaar van het Leefmilieu is nu zo goed als twee maanden voorbij. Graag had ik in dit verband van de Minister vernomen of de Executieve of zijn Kabinet een evaluatie specifiek voor het Vlaamse Gewest heeft gemaakt? Indien dit niet zou gebeurd zijn, zou mijn fractie er in elk geval prijs op stellen dat dit alsnog zou verwezenlijkt worden omdat bij de evaluatie een aantal aanbevelingen naar de toekomst ons opfortuun lijken.

Een volgend luik van het leefmilieubeleid dat ik in deze Raad wens te bespreken, is de bevoegdheidsafbakening tussen wat in het kader van het leefmilieu nationaal is gebleven

en blijft en dat deel dat naar de Gewesten in 1980 werd overgeheveld.

Het was immers onbetwistbaar de bedoeling van de bijzondere wetgever in 1980 om het milieu-, het natuurbehoud- en het waterbeleid integraal over te hevelen naar de Gewesten. Enige uitzondering hierop vormde het vaststellen van de normen, vermits de Europese wetgeving hier van doorslaggevende betekenis is. De leden van de Vlaamse Raad plegen deze uitzondering als limitatief te aanzien. Dit betekent dat de termen „wettelijke en algemene sectoriële normen” en „lozingsvoorwaarden” limitatiewaarden zijn, opgelegd aan technische parameters. Lozingsvoorwaarden zijn steeds en enkel emissienormen.

„Norm” kan in geen geval synoniem zijn voor „rechtsregel”. Al wat buiten het begrip norm valt, zoals hierboven bedoeld, behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van het Gewest.

Controle, toezicht, informatie-inwinning en de evaluatie ervan op gewestelijk niveau is een uitsluitend gewestelijke aangelegenheid. Het kan immers nooit de bedoeling geweest zijn om het systeem van dubbele – gewestelijke en nationale – inspectie in te voeren. De contactname met bedrijven, openbare besturen en de burgers in het algemeen, per uitvoering van bovenvermelde bevoegdheid, dient dan ook steeds via het Gewest te gebeuren.

De laatste paragrafen die ik heb aangehaald, zijn geen eigen vondsten. Zij zijn een uittreksel van een document dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Executieve op 23 maart 1988. Het document handelt over de verdere uitvoering van de staatshervorming van 1980.

Iedereen in deze Raad, en over de partijpolitieke grenzen heen, zal het met mij erover eens zijn dat iedereen er alle belang bij heeft dat enkel homogene bevoegdheidspakketten voor de burger doorzichtig zijn. Met de nakende grondwetsherziening voor ogen had ik graag van de Gemeenschapsminister vernomen of hij reeds enig zicht heeft op de overheveling die zou gebeuren met betrekking tot

de materie leefmilieu en welk bedrag aan financiële middelen bij die overdracht hiertegenover staat?

Aangezien uit het document van de Vlaamse Executieve van drie maanden geleden duidelijk blijkt dat het volledige inhoudelijke bevoegdheidspakket met betrekking tot leefmilieu dient overgeheveld te worden, blijft voor de nationale overheid enkel nog de normering. De leden van deze Raad zullen het met mij eens zijn dat de financiële invulling uiteraard volledig zit in het eerste luik. Immers, voor normering zijn weinig middelen vereist. Graag had ik van de Minister op mijn concreet vraag een duidelijk antwoord gekregen.

Mijnheer de Voorzitter, bij de voorbereiding van mijn uiteenzetting heb ik nog even gegrastuind in de Regeeringsverklaring van 30 januari jongstleden. Bij de vergelijking met het Regeerakkoord dat CVP en PVV sloten einde 1985 blijkt dat nu opnieuw grote aandacht zal besteed worden aan preventief milieubeleid. U weet, mijnheer de Minister, dat onze fractie enerzijds – en dit in tegenstelling tot uw fractie – enorm veel belang hecht aan een regeerakkoord en steeds wenst dat dit integraal en loyaal wordt uitgevoerd. U weet tevens dat wij als Vlaamse liberalen steeds hebben aangedrongen op een preventieve aanpak omdat wij menen dat talrijke problemen, schandalen en rampen in de sector van het leefmilieu zouden kunnen vermeden worden indien op kordate en doortastende wijze een preventief milieubeleid zou worden gevoerd. Dit vergt enerzijds een sensibilisering en anderzijds een geïntegreerd actieplan vanwege de overheid. Ik had dan ook graag van u vernomen welke concrete acties u zal ondernemen om dit prioritaire doel van ons regeerakkoord uit te voeren?

Mijnheer de Minister, in het huidige Regeerakkoord lees ik ook dat de integratie van de initiatieven en wetenschappelijke instellingen in het domein van het natuurbehoud en het leefmilieu zal worden doorgevoerd. Aldus – nog steeds volgens het Regeerakkoord – zal het Vlaams Instituut voor Natuurbehoud worden om-

Jozef Bosmans

gevormd tot Vlaams Instituut voor Milieuonderzoek. Graag had ik van de Minister toch wel enige woorden uitleg gehoord over deze omvorming. Betreft het enkel een naamverandering of zal er ook inhoudelijk iets veranderen aan de taken en opdrachten van dit Instituut ?

Een volgend puntje dat ik zou willen behandelen is het feit dat er vrij geregeld alarmerende berichten verschijnen in de pers over het feit dat Wallonië een waterbelasting wenst in te voeren. Ik denk dat wij deze poging van Wallonië moeten trachten te verwijderen en verhinderen dat het andere landsgedeelte op die manier vat zou krijgen op de drinkwatervoorziening voor Vlaanderen. Destijds werd door Minister Lenssens een zeer degelijke en uitgebreide beleidsnota opgesteld over de drinkwatervoorziening in Vlaanderen. Onlangs werd deze beleidsnota geactualiseerd. In tegenstelling tot de oorspronkelijke beleidsnota werd de geactualiseerde echter niet ter beschikking gesteld van de leden van deze Raad, wat wij namens onze fractie ten zeerste betreuren. Waarschijnlijk wordt daarin over de door mij aangehaalde problematiek gesproken. Toch had ik graag vernomen van de Minister welke maatregelen hij zal nemen om de Vlaamse autonomie inzake de drinkwatervoorziening te beveiligen.

Een laatste puntje waarvoor ik de aandacht van de Minister zou willen vragen, is dat al wat betrekking heeft op de milieuproblematiek en op allerlei milieuschandalen op een objectieve, open en snelle wijze zou worden bekendgemaakt aan de bevolking.

Gebrek aan informatie betekent immers desinformatie met alle onwetendheid, misnoegdheid en vaak emotionele geladenheid vanden bij de publieke opinie. Openbaarheid van bestuur in milieuzaken door de overheid en voor de burger is dan ook een must, naast een hoge mate van objectivering van de aangeboden informatie. Te vaak immers wordt de fout begaan dat aanklachten van verenigingen en organisaties, die met ons leefmilieu begaan zijn, niet ter

harte worden genomen. De PW is immers van mening dat iedereen, zowel die organisaties, de individuele burger als de overheid zelf, er alle belang bij hebben om samen te strijden, elk met zijn eigen middelen, voor een beter en leefbaarder milieu. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Gryp heeft het woord.

De heer E. Gryp (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de aanhef van uw toelichting inzake uw voorgenomen beleid is veelbelovend, vooral wanneer u het heeft over de voorrang die u wenst te geven aan een preventieve aanpak en stelt dat controle moet worden uitgeoefend op de activiteiten van producenten en consumenten, om te vermijden dat deze oorzaak zouden zijn van een verontreiniging of van een onaanvaardbaar gebruik van de natuurgoederen en grondstoffen. Wij hebben dat nog meer gehoord, ook van uw voorganger. De ervaring heeft ons echter geleerd dat dergelijke intentieverklaringen eerder bedoeld zijn om een gunstig klimaat te scheppen en de indruk te wekken dat we eindelijk een efficiënte aanpak, bij de bron, van de globale milieuproblematiek mogen verwachten. Wij staan echter uiterst argwanend tegenover dit soort verklaringen, en spijtig genoeg geeft de werkelijkheid ons meestal gelijk.

Op het vlak van de bescherming van het leefmilieu hebben alle burgers die bekommerd zijn om hun omgeving, sinds drie jaar, al hun hoop gesteld in het van kracht worden en de uitvoering van het milieuvergunningsdecreet. Tijdens de vorige legislatuur heeft de Executieve een ontwerp van uitvoeringsbesluit goedgekeurd, dat voor advies naar de Raad van State werd gestuurd. Naar uw eigen verklaringen, is het uw bedoeling, om bij ontvangst van dit advies, een definitief ontwerp op te maken en dit ten spoedigste voor goedkeuring aan de Vlaamse Raad voor te leggen.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om u te wijzen op een aantal onaanvaardbare tekortkomingen van dit ontwerp. Overeenkomstig artikel 7 van het Milieuvergunningsdecreet ,

wordt in artikel 8, § 1 van het ontwerp van uitvoeringsbesluit verwezen naar de lijst van inrichtingen waarvoor een milieu-effectrapport vereist is, en die opgenomen is in artikel 52 van het ontwerp. Welnu, hierbij wordt geen enkel onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwe bedrijven. Dit is de logica zelf, vermits de hinder voor het milieu afhankelijk is van de aard van de productie en de hierdoor veroorzaakte vervuiling, en dus niets te maken heeft met het feit of deze hinder veroorzaakt wordt door een bestaand of een nieuw bedrijf. Dit zult u zelf moeten toegeven. Nochtans zit er een fameuze adder onder het gras. Volledig in strijd met zowel artikel 7 van het decreet als artikel 8 van het ontwerp , van uitvoeringsbesluit , werd aan artikel 36 § 2 van het ontwerp, dat bepaalt dat de hernieuwing van een bestaande vergunning moet beantwoorden aan dezelfde regels qua vergunningsaanvraag en -procedure als voor nieuwe inrichtingen, een kort opvallend doch helemaal niet onschuldig zinnetje toegevoegd, dat luidt : „Een milieu-effectrapport is evenwel niet vereist.” Met deze zes woordjes wordt het hele opzet van het milieuvergunningsdebat van zijn inhoud en draagwijdte ontdaan. Alle bestaande milieuhinder veroorzaakt door de bestaande hinderlijke bedrijven, ontsnapt aldus aan de verplichting van een milieu-effectrapport , zodat het zo geloofde milieuvergunningsdecreet de zoveelste lege doos in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap wordt.

En alsof deze ongelooflijke afzwakking nog niet voldoende garanties bood aan de bedrijfs wereld, werd de samenstelling van het college van deskundigen, dat de weinige resterende milieu-effectrapporten moet opmaken volgens artikel 10 § 1 van het ontwerp, volledig toevertrouwd aan de aanvrager. We kunnen ons voorstellen met welke **onafhankelijkheidszin** de milieu- en veiligheidsrapporten in dergelijke omstandigheden zullen worden opgesteld.

Mijnheer de Minister, als u het werkelijk meent met uw aangekondigd voorkomingsbeleid, zult u verplicht zijn, om op deze punten, het

Gryp

definitief ontwerp van uitvoeringsbesluit grondig te wijzigen. Zoniet verliest u voor ons ecologisten, alle geloofwaardigheden en wordt uw intentieverklaring een holle slogan. Hoopgevend in dit verband is, dat u in uw eigen toelichting spreekt van mogelijke aanpassingen van het ontwerp en van de verplichting voor belangrijke industriële vestigingen een milieu-effectrapport op te stellen, zonder verwijzing naar het feit of het om bestaande of nieuwe bedrijven gaat.

Een tweede groot principe wordt steeds weer, en nu ook door u, bij beleidsverklaringen naar voren geschoven, namelijk het door iedereen aanvaarde axioma : „De vervuiler betaalt.” Naar aanleiding van de bespreking van de begroting van uw Departement in de Commissie, heeft u uitvoerig uitgeweid over uw plannen ten aanzien van de sanering van de Laak, gekoppeld aan het stoppen van vervuilende activiteiten van Tessenderlo Chemie en het in-gebruiknemen van de beruchte smeerpijp, het grote verdriet van de Kempen. Hierbij hadden wij een interessante discussie niet alleen over de haalbaarheid en de efficiëntie van uw project, doch ook over de vraag : wie zal dat betalen ? Graag kom ik hier even op terug.

Een eerste bemerking betreft het experiment met de hydrocyloon, waarvan de resultaten nog steeds niet werden bekend gemaakt. Het lijkt ons nogal optimistisch te spreken van een schone en een vervuilde fractie. De vervuiling van het slib is namelijk van die aard dat op sommige plaatsen de norm voor giftig afval overschreden wordt. Bijgevolg moet de mogelijkheid van het bekomen van een zuivere slibfractie, geschikt om zonder meer op de oevers en de aangelanden te storten, sterk gerelativeerd worden. Bovendien maakt u bij uw toelichting geen melding van het radioactieve radium 226 en de gechloteerde koolwaterstoffen die, naast cadmium en kwik, evenzeer het slib contamineren. Wat gebeurt daarmee ? Het belangrijkste nadeel van het voorgestelde scheidingsprocédé is echter, dat tijdens het opzuigen van

het slib er steeds een opwoeling van de onderwaterbodem plaats vindt, zodat neergezette verontreiniging opnieuw vrijkomt en aldus door het water verderop wordt meegevoerd. Van een volledige sanering kan dus geen sprake zijn, zoals een vorig onderzoek in Nederland heeft aangetoond. Het hele project is echter ook nog gekoppeld aan het in gebruik nemen van de zogenaamde smeerpijp om het brakke water, dat theoretisch geen zware metalen meer zou bevatten, maar nog steeds radioactief radium 226 bevat, naar het Schelde-estuarium te vervoeren.

Onafgezien van het feit dat een verhoogde radioactiviteit te vrezen valt, waartegen aan Nederlandse zijde de zware zuren zullen rijzen, blijft het levensgroot probleem van de bruikbaarheid van de collector bestaan. Het is namelijk zo dat een onderzoek op het vlak van de veiligheidsaspecten bij onderhoudswerken, een onmiddellijke in gebruikname van de collector als het ware uitsluiten. Zowel in stilstand als in werking, blijkt dit wegens gasvorming in de ventielkamers een onveilige installatie te zijn. Deze gasen zijn ofwel giftig, corrosief, radioactief of kankerverwekkend. Er heeft zich trouwens bij het testen, reeds een explosie voorgedaan en bij het betreden van een ventielkamer deed zich een geval van ademnood door zuurstofgebrek voor. De langdurige stilstand, de afzetting van zwevende stoffen, de slibvorming, het roesten en mogelijke lekken maakt deze installatie ongeschikt voor een onmiddellijke in gebruikname . Het opstarten van de smeerpijp kan vermeden worden met het opkalefateren van een versleten wagen om er een wereldreis mee aan te vangen.

Vooreerst is een grondige inspectie, gepaard met droogzetting nodig, wat minstens een half jaar duurt. Bijkomend probleem is dat een jaarlijkse onderhoudsbeurt van twee weken bijvoorbeeld onmogelijk gemaakt wordt, omwille van het feit dat de maximumtermijn voor het opslaan van afvalswaters bij Tessenderlo Chemie 48 uur bedraagt. Dit alles maakt het hele plan op zijn minst problematisch, op het vlak van de haalbaarheid. Daar bovenop komt de

bijkomende voorwaarde van het verhinderen van toekomstige vervuiling. U maakt zich sterk, mijnheer de Minister, dat de nieuwe strenge lozingsnormen zullen worden nageleefd. Sta mij toe u te zeggen dat u hierdoor blijk geeft van een naïviteit die door de systematische en ontelbare overtredingen van onze industrie geenszins verantwoord is. Ik refereer maar naar de recente milieuscannings in de Antwerpse en Gentse havengebieden alsook in Vilvoorde, waarnaar u zelf in uw toelichting heeft verwezen, om mijn zeer formele twijfels dienaangaande te bekrachtigen. Zeker een bedrijf met zo'n zwaar verleden als Tessenderlo Chemie valt geenszins in deze materie te vertrouwen.

Er bestaat echter een veel efficiënter, goedkoper, en vooral ecologisch alternatief. Het stoelt op de twee grondbeginselen waarop u beweert uw beleid te willen opbouwen, met name een voorkomingsbeleid aan de bron en toepassing van het principe de vervuiler betaalt.

In de eerste plaats moet Tessenderlo Chemie ertoe gebracht worden gebruik te maken van zuiverder erts als grondstof op korte termijn, wat trouwens het geval is bij Prayon te Luik en sommige Duitse bedrijven, en op langere termijn, om over te schakelen op een ander productieproces. Hierbij kan worden opgemerkt dat chemische bedrijven het best geplaatst zijn om dergelijke inspanningen te leveren. Enerzijds omdat zij de meest vervuilende bedrijven zijn en dus de zwaarste maatschappelijke schuldenaars zijn op het vlak van milieuverloeding , en anderzijds omdat zij financieel daarvoor het best gewapend zijn ten gevolge van de enorme winsten die zij plegen te boeken.

Er is dus geen enkel voorwendsel voor de overheid om te aarzelen enige druk op deze multinationals uit te oefenen. Te meer daar dit blijkbaar de enige taal is die ze begrijpen. NL Chemicals in de Gentse Kanaalzone kon plots overschakelen op een ander procédé, toen bleek dat een totaal verbod op lozen van afvalzuur op korte termijn zou worden doorgevoerd. Een beetje kordaatheid kan zeker geen kwaad.

Gryp

In de tweede plaats moet dan de Laak en eventueel de Nete volledig gesaneerd worden op kosten van het bedrijf. Pas dan kan worden overwogen om de collector een zinvolle bestemming te geven.

In dit verband zou ik een parenthesis willen maken. In het rapport van de heer Jozef Bosmans waarvoor is hem feliciteer, is een zinnetje geslopen dat de zaak helemaal onduidelijk maakt. Er staat namelijk dat de indiener van het amendement dit wil intrekken op voorwaarde dat de Gemeenschapsminister „telkens optreedt bij vaststelling van een overtreding”. Sta mij toe te zeggen dat deze bepaling niet weergeeft wat afgesproken was in de Commissie, namelijk dat de Minister zich engageerde om de ruimingskosten indien dit experiment lukt, te verhalen op Tessenderlo en eventueel andere vervuulende bedrijven. Mijnheer de Minister, wil u mij straks hieromtrent een duidelijk antwoord geven, anders zie ik mij verplicht mijn amendement opnieuw in openbare vergadering in te dienen.

Tenslotte zie ik mij verplicht een onderwerp aan te snijden dat ik oorspronkelijk voorbestemd had voor een interpellatie. Het heeft te maken met de uitvoering van het afvalstoffenplan 1986-1990. Dus van algemeen belang. Het gaat namelijk over de voorgenomen inplanting van een afvalstort eerste klasse in de Gentse Kanaalzone waarover eerstdaags een beslissing kan vallen. Dus actueel. Actueel en van algemeen belang. Alle voorwaarden voor een interpellatie vervuld. Net zoals een interpellatie over grindontginning in Limburg ook actueel en van algemeen belang is. Waarom het Bureau van de Vlaamse Raad het ene onderwerp aanvaardt voor een interpellatie en het andere niet is mij een raadsel. Tenzij. Tenzij het ene gemakkelijker te beantwoorden is dan het andere.

Minister J. Dupré : Daar oordeel ik niet over.

De heer E. Gryp : Natuurlijk niet, maar terloops zeg ik het toch. Er luisteren ook andere personen mee. Mijn geweigerde interpellatie steunt

namelijk op het ongewenst uitlekken van een rapport waarvan de inhoud het hele project nogal in het gedrang brengt. Vandaar. Met het gevolg dat ik om gebruik te kunnen maken van mijn interpellatierecht, als lid van deze Raad, mijn toevlucht moet nemen tot een begrotingsdebat om de democratische controle op de uitvoerende macht te kunnen uitoefenen.

In september 1984 lekt een nota uit van OVAM aan de Vlaamse Executieve, betreffende de aankoop van een terrein voor de inplanting van een stortplaats klasse 1 te Evergem.

Uit de technische gegevens blijkt dat op de gekozen site geen natuurlijke afdichting ten opzichte van het grondwater voorkomt. De aankoop ten belope van ongeveer 40 miljoen frank ten laste van de Vlaamse Gemeenschap moet de industriële bedrijven toelaten om nog gedurende minstens 20 jaar tussen de 60.000 en 100.000 m³ gevaarlijk afval kwijt te geraken.

Het was volkomen onlogisch eerst een terrein uit te kiezen en pas dan te onderzoeken of het voor deze bestemming geschikt is. De keuze van de site lijkt eerder ingegeven door de belangenbehartiging van een aantal afvalproducerende bedrijven in de onmiddellijke omgeving.

Bezorgdheid ontstaat in hoofde van het schepencollege en andere belanghebbenden inzake de ongeschiktheid van de vooropgestelde inplantingsplaats, de nabijheid van woonkernen en van het waterspaarbekken van Kluizen. Uit een eerste studie van professor Anselin blijkt inderdaad dat de OVAM-nota geen overtuigende argumentatie bevat en wetenschappelijk niet onderbouwd is. Deskundigen wijzen erop dat deze stortplaats onverantwoord is vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening, grondwaterbeheer, bodembeleid, economische verantwoording, toxicologische risico's en technische onderbouw. Ook wordt er door de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen op gewezen dat er fundamentele bezwaren bestaan tegen het plan, omdat OVAM zowel exploitant als toezichthouder van de stortplaats

zal zijn. Graag het standpunt van de Minister inzake deze stellingname.

Desondanks wordt het plan niet opgegeven en wordt een planologische studie gevraagd aan professor Anselin door Minister Lenssens. Uiteindelijk wordt een rapport hierover bezorgd in februari 1987. Alhoewel bij de opdracht van deze studie uitsluitings- en rangschikkingscriteria voor de lokalisatie van het stort worden gehanteerd, wordt in het eindrapport hiervan op flagrante wijze afgestapt, om de eenvoudige reden dat de studie over de hydrogeologie van professor De Breuck uitwijst dat de ganse Gentse kanaalzone ten opzichte van het grondwater als kwetsbaar tot zeer kwetsbaar dient te worden beschouwd en bij gevolg niet in aanmerking kan komen voor de inplanting van dit soort stortplaatsen.

Ter verduidelijking lees ik u de tekst voor van bladzijde 16 van het rapport : „Na onderhoud met professor De Breuck en licentiaat Van Durme, beiden verbonden aan de leerstoel toegepaste geologie van de Gentse Rijksuniversiteit, werd besloten dat, afgaande op een eerste globale interpretatie van de verspreiding van de watervoerende lagen, gekoppeld aan de kwetsbaarheid, nagenoeg de hele Gentse kanaalzone als kwetsbaar tot zeer kwetsbaar beoordeeld kan worden. Dit betekent dat, met betrekking tot de opdracht de exclusiviteit van dit criterium niet kan volgehouden worden (Er zou helemaal geen stort mogen komen).”

Hoe staat de heer Gemeenschapsminister tegenover dergelijke onwetenschappelijke houding, waaruit blijkt dat de hele opzet van OVAM erin bestaat het stort klasse 1 in de Gentse Kanaalzone door te drukken en liefst op de plaats die men had vooropgezet ? Bovendien ondervinden de bewoners van dit gebied reeds overmatig milieuhinder, zodat het voor hen onrechtvaardig overkomt dat er nu nog een stort le klasse zou bijkomen.

Wat zal de uiteindelijke beslissing in deze zaak zijn ? Kan de Minister een mogelijke inplanting van deze stortplaats te Evergem of elders in de Gentse kanaalzone verantwoorden, binnen een globaal milieubeleid dat

Gryp

prioriteit moet geven aan de volksgezondheid en de bescherming van ondergrond, leefomgeving en landschap ? Is een dergelijk project verenigbaar met de stellingname verwoord in het afvalstoffenplan 1986-1990, dat het storten van industriële afvalstoffen zal verminderen ? (**Applaus bij de leden van AGALEV**)

De Voorzitter : De heer De Seranno heeft het woord.

De heer J. De Seranno (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in het Regeerakkoord is voorzien dat de monumenten- en landschapszorg zou worden overgeheveld van artikel 59bis naar artikel 107quater van de grondwet. Daar zit inderdaad logica in. Het is trouwens onbegrijpelijk dat enerzijds een minister, behorend tot het Gewest, bevoegd is voor het natuurbehoud en anderzijds een ander minister behorend tot de Gemeenschap, verantwoordelijk voor de culturele materie, bevoegd is voor de landschapszorg. Andersom gezegd de wet op het natuurbehoud voorziet reservaten, bosreservaten, de zorg voor het natuurbehoud. De zorg voor het landschap zit echter in een andere wetgeving bij decreet gewijzigd in de zeventiger jaren. Het is dus met een gunstig vooroordeel dat wij de overheveling zien van de monumenten- en landschapszorg van de gemeenschapsmaterie naar de gewestmaterie. Ik refereer naar de besprekingen bij de herziening van de Grondwet in de periode 1968-1971. Wie de verslagen van toen naleest zal merken dat er in de Senaat een amendement werd ingediend ertoe strekkend de ruimtelijke ordening als culturele aangelegenheid in te schrijven. Het verslag van Elie Van Bogaert was desbetreffend zeer leerrijk. Het amendement werd niet aanvaard dat alle aspecten van de ruimtelijke ordening als culturele materie waren te beschouwen. Bijna 20 jaar later wordt de omgekeerde operatie doorgevoerd en wordt de link gelegd tussen de woningbouw, de stadsvernieuwing en de zorg voor de momumenten. Het is logisch dat ook de materie inzake monumenten samen met

stads- en dorpsvernieuwing, samen met huisvesting wordt geïntegreerd. Men kan zich immers moeilijk inbeelden dat de ene Minister bevoegd is voor de monumentale gevel van de gebouwen, een andere voor de stadsvernieuwing en een wat verder de Minister voor de Huisvesting.

Hetzelfde doet zich voor inzake natuurbehoud en landschapszorg die voortaan beide gewestelijke aangelegenheden zullen zijn. De bedoeling van mijn uiteenzetting was de aandacht te vragen van de Minister voor een probleem inzake onze bossen en landerijen. Er is een degradatie aan het groeien van het Vlaams bospatrimonium, het privé-bospatrimonium enerzijds en de agrarische gebieden in de sub-urbaine streken anderzijds. In deze laatste zones waar eigenlijk geen actieve of geen levenskrachtige landbouw aanwezig is stellen wij een degradatie vast van nog wat valleigebieden rond de steden, maar ook in de gebieden in de schaduw van de industriezones waar zich een verpaupering van het landschap manifesteert. Dat is zo in Midden-Limburg, in de nabijheid van de industriezones van de Provincie Antwerpen, in de kanaalzone Gent-Terneuzen, alsmede in het Hageland.

Inzake de bosbouw beschikt Vlaanderen ongeveer 100.000 hectaren bossen waarvan een niet-onbelangrijk deel behoort tot het gemeentelijk patrimonium, de Provincie, het Vlaamse Gewest en de OCMW's. De rendabiliteit van het privaat bosbezit is niet van aard om de eigenaars toe te laten voor een behoorlijk onderhoud en regeneratie te zorgen. Dit neemt fatale vormen aan. In de Kempen liggen er duizenden hectaren waar de bossen niet tijdig meer worden gedund zulks omdat er geen rendement is voor dit versnipperd patrimonium. Daarbij rusten op het bospatrimonium zware lasten bij vererving en verkoop. De venale waarde van deze bossen, vooral in dichtbevolkte streken, is het veelvoud van de normale exploitatiewaarde.

Ons patrimonium is dermate versnipperd dat wij bij de minste brand die zou ontstaan – ik heb het meer bepaald over de zandgebieden in de

Kempen – het risico lopen dat duizend hectaren bospatrimonium zouden verdwijnen. Er moet een beheersplan worden opgesteld. Er moeten maatregelen worden getroffen die de individuele bosbezitter niet zelf kan nemen, die zijn privaat initiatief te boven gaan. De befaamde Vlaamse bosbouwkundige, professor Van Miegroet, heeft ooit gezegd dat dringend een ruilverkaveling nodig voor onze bosgebieden."

Mevrouw N. Maes : We beperken ons tot de verkaveling !

De heer J. De Seranno : Wij hebben dringend herinrichting nodig voor het bosgebied precies om het te beschermen en om te zorgen voor een economische dragen. Wij zijn nu niet in staat om de honderdduizenden hectaren, zo lang zij niet economisch rendabel kunnen worden geëxploiteerd voor de toekomst te bewaren. U weet hoe zwaar elke erfenis om de dertig à veertig jaar fiscaal weegt op de overdracht. Vele hectaren bos moeten dan weer worden verkocht waardoor versnippering ontstaat. De beperkte begroting van de Vlaamse Gemeenschap laat haar niet toe dat bospatrimonium te verwerven. Enkele jaren geleden heeft Minister Galle daartoe een poging ondernomen, maar een té belangrijk deel van de begroting ging toen naar de vererving van die bossen. Daarbij kwam dan nog de exploitatie die moeilijk betaalbaar wordt wanneer de overheid dat zelf moet doen. Ik pleit derhalve voor een economische drager. U zal misschien verwijzen naar het ter tafel liggende bosdecreet, ontwerp dat momenteel voor advies naar de Raad van State is gestuurd.

Mijnheer de Minister, ik zou er op aandringen dat u op dat vlak reeds een aantal initiatieven zou nemen die voor de bosbezitters toch enige aanmoediging zouden betekenen. Dit in afwachting dat het aangepaste bosdecreet van kracht wordt.

Collega's, in verband met de kwijnende landerijen meen ik dat de Plattelandsatlas voor Vlaanderen reeds een aantal aanduidingen geeft over de marginale en submarginale agrarische gebieden, waar er zich een degradatie voordoet en waar het land-

De Seranno

schap wordt ontredderd door het feit dat er geen dynamische landbouw meer is. De overtredingen – weekend-huisjes en vijver- en plasjesgraverijen – komen trouwens voor op die plaatsen waar er geen economische drager is, waar geen leefbare landbouw aanwezig is. Ik pleit dus onverminderd voor het uitvoeren van aangepaste ruilverkavelingen, ook in die gebieden waar de leefbaarheid van de landbouw en derhalve de leefbaarheid van het landschap in het gedrang komen. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer J. Sleenckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal vanzelfsprekend niet terugkomen op de punten die reeds door collega Vanvelthoven werden behandeld, maar wens toch een aantal onderwerpen uit deze begroting nader te bespreken.

Eerst en vooral wens ik te handelen over het waterzuiveringsbeleid, artikel 63.21.03. De cijfers van dit artikel staan volgens ons volledig haaks op de intentie die uzelf naar voren heeft gebracht en die werd opgenomen in het besluit van de Vlaamse Executieve, namelijk om tegen 1 juli 1985 de basiskwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater vast te leggen. Deze intentie is volgens ons volledig irrealistisch omwille van het feit dat het investeringsniveau veel te laag ligt. Er werd 1,8 miljard F. voorzien in de zuiveringssector en uit studies, die nog werden gemaakt tijdens het ministerschap van de heer Galle, blijkt dat, wanneer wij echt naar een waterbeleid willen gaan dat kwalitatief hoogstaand is, ongeveer 100 à 110 miljard F. moet worden geïnvesteerd. Als wij aan het huidige tempo verder gaan zullen wij al een eind in de eenentwintigste eeuw zitten vooraleer wij over proper water kunnen beschikken. Vandaar dat wij wat de waterzuivering betreft, pleiten voor een duidelijke verhoging van de investeringskredieten. Wij menen dat jaarlijks 5 miljard F. meer moet worden uitgetrokken voor investering in

zuiveringsinstallaties en collectoren van de waterzuiveringsmaatschappijen en nog eens ongeveer 5 miljard F. voor de gemeenten om hun rioleringen op peil te brengen.

Wij zijn realistisch, mijnheer de Minister, en weten dat dat bedrag niet kan worden gevonden binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Wij menen echter dat een aantal zaken losgehaakt kunnen worden van de nationale overheid en aan de Gewesten kunnen worden overgedragen.

In het Departement van Openbare Werken bijvoorbeeld worden nog heel wat middelen geïnvesteerd die niet meer nodig zijn. Zo blikken er nog altijd plannen te bestaan om een ring rond Antwerpen aan te leggen, die door het Waasland worden verworpen. Men moet eens ten gronde onderzoeken of een ring rond Antwerpen nog wel nodig is. Het opgeven van deze plannen kan wellicht ten goede komen aan het budget van Leefmilieu.

Ook schijnt Openbare Werken nog geld te hebben voor zeer dure – en naar men zegt overbodige – scheepsliften. In het kader van de overheveling van nieuwe bevoegdheden en middelen naar de Gewesten moet het mogelijk zijn een einde te maken aan overbodige en milieubelastende projecten en deze gelden te investeren in milieuprojecten. De inkomsten van de Vlaamse Gemeenschap kunnen ook worden opgedreven – ik beklemtoon dit – door een striktere en meer rechtvaardige inning van de zuiveringsbijdragen van de ondernemingen.

Wij kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat zeer veel bedrijven ten onrechte – en dat heeft ook vorige spreker reeds gezegd – geheel of gedeeltelijk ontsnappen aan de bijdrageplicht. Hoe verklaart men immers dat sinds de waterzuiveringsmaatschappijen zijn overgegaan tot het innen van bijdragen, plots de vuilvracht van de ondernemingen spectaculair is gedaald? Wij kunnen moeilijk aannemen dat zij opeens zelf aanzienlijke inspanningen zouden hebben geleverd. Daarvoor liggen de toegepaste tarieven veel te laag. Naast een strik-

tere toepassing van de bijdrageplicht door een betere controle op de lozingen, moeten ook de tarieven worden opgetrokken tot een met onze buurlanden vergelijkbaar niveau. Dit is mogelijk door het opnemen van de afschrijvingen in de berekeningsmethode. De toegepaste tarieven liggen inderdaad veel te laag.

De WZK vraagt ongeveer 270 frank en de VVZ vraagt ongeveer 158 frank. In West-Duitsland is het tarief echter 40 Mark en in Nederland schommelt het tussen 35 en 86 Gulden. Wij vinden het dan ook verantwoord dat het tarief bij ons zou worden opgetrokken tot ongeveer 800 frank. Het spreekt vanzelf dat over het optrekken van de zuiveringstarieven voor bedrijven enkel de algemene vergadering van de waterzuiveringsmaatschappijen kan beslissen.

Een ander probleem waar ik even wil bij blijven stilstaan, betreft de collector langs het Albertkanaal. Ik weet dat u straks daarover uitvoerig zal spreken. Wij hebben ook in de Commissie daarover een aantal vragen gesteld. Toch wil ik daarover nog enkele vragen stellen in openbare vergadering.

De collector is sinds jaar en dag het voorwerp van verschillende begrotingsposten. Bovendien heeft u onlangs, als Gemeenschapsminister, via de pers verklaard de collector alsnog in gebruik te nemen voor het transport van zout water. Dit zijn redenen te over om vragen te stellen bij al die begrotingsposten en te informeren naar de beleidsintenties van de Minister.

Wat is de juiste stand van zaken in verband met de collector, en daarmee samengaand, de waterzuiveringsinstallatie Antwerpen-Noord? Wat heeft die installatie tot nog toe gekost en wat zal de verdere afwerking ervan nog kosten? Wat behelzen de vier posten die in dit verband op de begroting voorkomen en wat is de bedoeling ervan? Met andere woorden, wat wil de Gemeenschapsminister in 1988 met deze collector bereiken? Werd in 1987 het vooropgestelde doel inzake bouw en exploitatie bereikt? Wat is de betekenis van exploitatiekosten van een collec-

Sleecx

tor die niet wordt geëxploiteerd ? Hoeveel en welk personeel is er tewerkgesteld ? Wat is hun taak ? Kunnen de kapitaalsuitgaven van dit jaar nader worden gespecificeerd ? Tenslotte, en niet in het minst, wie zal uiteindelijk betalen ? Het gaat hier over de zuivering van industrieel afvalwater. Wat zal de industrie daarvoor betalen ? Heeft u door de onderhandelingen die werden gevoerd, een compromis kunnen bereiken en zal u dwingend optreden ?

Artikel 73.81.03 draagt de titel : „Bouwen voor het Gewest van een moerriool voor nijverheidsafvalwaters langs het Albertkanaal”. Wat moet er in hemelsnaam allemaal nog worden gebouwd ?

Ik wil ook nog even blijven stilstaan bij de rubriek : „Toelagen private waterzuiveringsinstallatie”.

Op artikel 31.30.03 is een bedrag ingeschreven van 147 miljoen frank als tegemoetkoming in inrestlasten voor leningen aangegaan door reeds gevestigde industriële ondernemingen, namelijk voor het financieren van aanvullende investeringen voor speciale behandeling van afvalwater.

Op artikel 51.30.03 is een bedrag ingeschreven van 144,3 miljoen F. als toelage voor de aflossingslasten van leningen aangegaan door reeds gevestigde industriële ondernemingen voor het financieren van aanvullende investeringen voor speciale behandeling van afvalwater.

Uit het verantwoordingsprogramma blijkt dat het hier om de toepassing gaat van het koninklijk besluit van 9 april 1975, gewijzigd bij koninklijk besluit van 5 november 1976 en bij KB van 6 augustus 1977. Die overheidstoelage heeft betrekking op installaties die op 1 januari 1975 in bedrijf waren.

Het subsidiestelsel moest evenwel worden afgebouwd onder druk van de EG omdat het strijdig was met het beginsel van de vervuiler betaalt. Dit werd dan ook gedaan in 1980.

Nu komt de vraag, mijnheer de Minister, van waar de twee begrotings-

posten ? Gaat het hier om dossiers die nog dateren uit de periode vóór 1981 ? Hoeveel dergelijke dossiers zijn er nog in behandeling en welke bedragen zijn ermee gemoeid ?

Het afvalstoffenbeleid werd reeds breedvoerig besproken door de heer Vanvelthoven. Er wordt 100 miljoen F. toegewezen om de black points weg te werken wat een lachertje is als wij weten wat het al kost om de Hoge Maay te saneren. Tachtig miljoen F. wordt toegekend aan het investeringsfonds van de OVAM. Dat is een maatregel die alle realiteitszin mist. Die staat ook haaks op de bewering het afvalstoffenplan van 1986 tot 1990 te realiseren. De vraag die daarbij rijst – en die door de heer Vanvelthoven ook reeds gesteld is – luidt : moeten de vijf klasse-1-storten worden aangekocht ? Zij zouden dan nog moeten worden ingericht en operationeel worden gemaakt en dat allemaal met dit bedrag.

Mijnheer de Minister, ik zou nog een hele tijd kunnen voortgaan met het opsommen van kosten, maar liever wil ik een paar voorstellen suggereren.

Kijken wij even naar Nederland, daar is de omvang van de saneringsoperatie sinds 1981 toegenomen van 350 saneringen voor een bedrag van ongeveer 18 miljard frank tot 1600 saneringen ten bedrage van 54 miljard frank in 1986.

Om een effectief beleid te kunnen voeren stellen wij dan ook voor om ten eerste, de milieueffingen op te trekken van 350 miljoen tot 2 miljard F. Ten tweede, het bedrag voor de ambtshalve verwijdering op te trekken van 100 miljoen tot 1 miljard F. Ten derde, het bedrag voor het investeringsfonds te verhogen van 80 miljoen tot 680 miljoen F. Ten vierde, de dotatie aan de OVAM op te trekken van 225 miljoen tot 375 miljoen F. Mijnheer de Minister, heel die operatie zal de gemeenschap niets k o s t e n .

De heer A. Denys : U moet ook denken aan de concurrentiekracht van de ondernemingen.

De heer J. Sleecx : Mijnheer Denys, in Nederland bestaan ter zake 36 ver-

schillende tarieven. De tarieven schommelen tussen 35 en 86 gulden. In Duitsland is het tarief ongeveer 40 Mark. In dit licht mogen wij toch wel besluiten dat onze heffingen, aan de zeer lage kant liggen.

Mijnheer de Minister, de SP staat erop dat de Minister van Leefmilieu een degelijk beleid moet kunnen voeren. Zulks is slechts mogelijk wanneer hij over de nodige middelen beschikt.

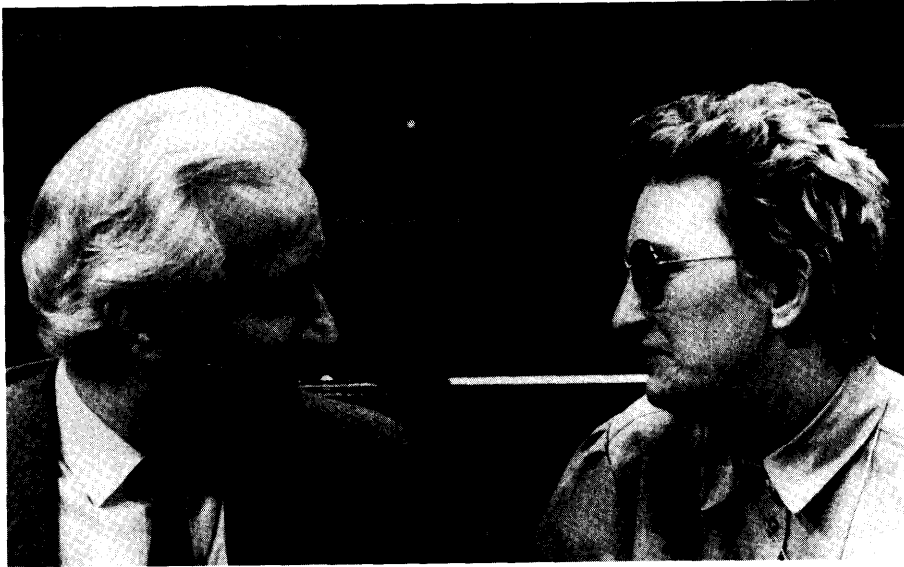
Tot slot zou ik u, als Kempenaar, in verband met het SCK enkele vragen willen stellen. Wij horen en lezen alarmerende berichten. Of deze al dan niet waar zijn, hangt af van het onderzoek dat nog moet gebeuren. Nu wij eindelijk in de Kempen een Minister van Leefmilieu hebben, zou ik u willen vragen, mijnheer de Minister, dat u er zorg zou voor dragen, wanneer in onze woonomgeving – Mol-Wester10 – geruchten de ronde doen, tot een dergelijke controle te doen overgaan. Ingeval het valse geruchten zijn, dan is het ook uw taak ze met klem te logenstraffen. Immers vaak stellen wij vast dat wanneer er geruchten zijn, die op niets berusten, deze onvoldoende door overheid worden weerlegd.

Minister J. Dupré : Welke geruchten bedoeld u ?

De heer J. Sleecx : Welnu, dat er in de streek van Mol nucleair afval zou gevaar opleveren. Indien dat zo is dan moet dat ook worden gezegd, maar enkel voortgaan op geruchten kan een soort paniekstemming veroorzaken.

Reeds verschillende malen, tijdens de bespreking van de begroting voor leefmilieu, heb ik erop gewezen dat wij langzaam maar zeker zouden moeten overgaan naar een kadaster van milieubelaste grond.

In de streek van Balen-Wezel kopen sommige personen een stuk grond dat zij willen benutten om er bepaalde zaken op te telen, die ze, achteraf niet kunnen verbruiken. Zij waren er evenwel van overtuigd dat zij een stuk grond hadden gekocht waarmee zij iets konden doen. Ik vraag u dan ook om vanuit de overheid een ka-

Aan de begrotingsmateries Leefmilieu, Natuurbehoud en Groenvoorziening, Landinrichting en Waterbeheersing werd de interpellatie toegevoegd van mevrouw N. Maes (VU), hier in gesprek met VU-Raadslid V. Anciaux, over het voorkomen van misbruiken bij ruilverkavelingen

daster van belaste gronden op te maken, opdat eventuele kopers zouden weten om welke grond het gaat.

Mijnheer de Minister, ik denk dat u daaraan ongetwijfeld aandacht zal besteden en daarover met uw andere collega's zal spreken, omdat ook u bezorgd is dat de kleine man met een stukje grond een aantal zaken moet kunnen doen. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Mahieu heeft het woord.

De heer M. Mahieu (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, alhoewel ik de globale problematiek van de Westhoek uitvoeriger zal behandelen in het begrotingsdebat over de externe betrekkingen, vraag ik toch even uw aandacht voor een specifiek punt dat tot de beleidssfeer van de Vlaamse Executieve behoort.

De gehele bevolking van de Westhoek is ongerust, meer bepaald de inwoners van Alveringem en Lo-Reninge.

Hun ongerustheid werd gevoed door

een bericht dat op 14 maart 1988 in „Het Volk” verscheen waar deze streek en deze gemeenten in het bijzonder als mogelijke dumpingplaats voor laag radioactief afval werden getipt.

De aandacht van de bevolking werd reeds vroeger gewekt door diverse geruchten. De ongerustheid is nog verhoogd na de uiteenzetting die Staatssecretaris Firmin Aerts over het storten van kernafval in april 1988 heeft gehouden. Hij heeft niet ontkend dat de mogelijkheid bestaat dat de Westhoek – waar de lokalisatie ook zij – zou uitgekozen worden als dumpingplaats voor laag radioactief afval.

De verantwoordelijken uit de Westhoek en de voorlopig bedreigde gemeentebesturen hebben scherp gereageerd de ministeriële bedoelingen : het volstaat daartoe het persartikel te lezen dat verscheen in „Het Nieuwsblad” van 30 april 1988, alsmede de brief van 1 juni 1988 uitgaande van de Vereniging tot Be-

scherming van het Leefmilieu, SOS Lovaart en Hinterland.

Nochtans, wanneer men de liggingkaart van de gunstige zones voor het eventueel aanleggen van alternatieve bergingssites van Niras, Nationale Instelling van Radio-actieve Afval en Spleijstoffen bekijkt, is de Westhoek niet eens een optimale gunstige zone.

De Westhoek is een agrarisch gebied waar landbouw en veeteelt primeren. De producten mogen niet in gevaar gebracht worden. De Westhoek is ook een uitgelezen recreatiegebied en volgens de gegevens van Niras niet zo geschikt om aan dumping te doen. De Westhoek is immers het hinterland voor de meeste kusttoeristen.

Wie de pers leest heeft kunnen vaststellen dat over de gehele wereld het protest tegen dumping van radioactieve stoffen crescendo gaat.

Het feit dat het om laag radioactief afval gaat en de streek niet dichtbevolkt is, zijn geen aanvaardbare argumenten om tot dumping over te gaan.

De streekverantwoordelijken hebben gewezen op een bijkomend gevaar, namelijk een aardbeving, aangezien er reeds een aardbeving was in de streek in 1938.

De Westhoek is een kansarme streek, met een zeer laag inkomen en waaraan de overheid pas de laatste jaren aandacht begint te besteden. Het zou dan ook niet opgaan de streek nog bijkomend te belasten.

Het zal een hele opluchting zijn voor de Westhoek te horen bevestigen dat wordt afgezien van de vroegere voornemens om daar laag radioactief afval te dumpen. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Mevrouw Brepoels heeft het woord.

Mevrouw F. Brepoels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, deze begrotingsbespreking leent zich uitstekend om een korte evaluatie te maken van het Jaar van het Leefmilieu 1987. Dit is reeds op verschillende niveaus en door verschillende groepen gebeurd en iedereen bekijkt dat natuurlijk vanuit zijn eigen inval-

Brepeels

hoek. Waar echter iedereen het over eens is, is dat er steeds bij iedere begrotingsbespreking – ik heb de verschillende besprekingen van de voorbije jaren ingekeken – en zeker bij iedere nieuwe Minister, of het nu het Jaar van het Leefmilieu of van het Platteland is, ronkende verklaringen worden afgelegd en mooie toekomstperspectieven worden uitgetekend. Maar waar blijven de resultaten ? Onderzoeken is goed, maar er komt een tijd dat het op handelen aankomt en dan moet men klaarstaan met alle middelen om er ook echt iets aan te doen.

Neem nu het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning. Het is een zeer belangrijke stap in de goede richting, maar men kan het niet hanteren. De uitvoeringsbesluiten zijn bijna 2 jaar bij de Raad van State. Hetzelfde geldt voor het bosdecreet van 4 december 1984, het mestdecreet en andere. Vorig jaar tijdens de begrotingsbespreking antwoordde uw voorganger dat het advies binnen enkele weken verwacht werd. Voor een aantal andere decreten kan dit blijkbaar op enkele dagen. Heeft dit misschien met de Minister te maken of zou de materie hierin bepalend zijn. Zulk een gang van zaken kan toch niet langer getolereerd worden. Dit maakt de zo noodzakelijke preventieve aanpak onmogelijk.

Over enkele weken zullen wij tevens verplicht zijn de MER-wetgeving in eigen wetgeving omgezet te hebben. Hoe zal men dit volgens de regels doen verlopen ? In verband met het decreet van 2 juli 1981 op het beheer van afvalstoffen dient de nadruk door de overheid meer te worden gelegd op een voorkomingsbeleid. Zou de Minister mij kunnen aantonen dat er werkelijk inspanningen gebeuren op dit vlak naar de bedrijven toe ? Is er in Vlaanderen al één bedrijf dat zijn productieproces heeft aangepast op basis van afvalproblemen ?

Enkele jaren geleden werden de gemeenten gestimuleerd om containerparken op te richten om alzo aan de basis het afvalprobleem te helpen aanpakken. De meeste initiatieven

functioneren buitengewoon goed, waardoor een zeer groot aanbod van recyclageafval is ontstaan. Mijnheer de Minister, is er reeds wetenschappelijk onderzoek gestart om nieuwe bestemmingen te zoeken voor dit soort afval en zijn er reeds bedrijven gestimuleerd geworden om dergelijke nieuwe verwekingsprojecten op te zetten ? Indien een goed initiatief geen goede opvolging kent, zal dit vlug leiden tot een demotivatie van zowel gemeente besturen, want het kost nog altijd veel geld, en automatisch van de ganse bevolking. Het zal weer aansporen om terug gaan sluk te storten en zo kunnen we dan weer van vooraf aan beginnen.

Trouwens de straffen die staan op kleine of grote milieudelicten wegen meestal niet op tegen de winsten die gemaakt worden bij illegale praktijken. Ditzelfde geldt trouwens voor de milieueffingen. Deze zijn veel te laag en niet in verhouding met de veroorzaakte vervuiling. Er is veel te weinig controle, blijkbaar door onderbemanning van de diensten belast met milieuzaken, velen glippen door de mazen van het net en ze stimuleren niet een milieuvriendelijke verwerking van de afvalstoffen.

Ik ben trouwens van mening dat het principe de vervuiler betaalt een totaal verkeerde mentaliteit inhoudt. Gans anders zou het zijn, mocht men stellen dat de vervuiler moet ophouden te vervuilen. Hij moet ook betalen, maar zorgen dat de zuivering op zijn eigen terrein gebeurt of binnen een beperkt gebied zodat men de totaliteit onder controle kan houden.

Door grove nalatigheden uit het verleden moeten nu door afval verontreinigde sites gesaneerd worden. Op kosten van wie ? Waar blijft de aansprakelijkheid van de vervuiler ? En met de regelmaat van een klok komen er nieuwe black points aan het licht. Blijkbaar hebben we nog niet genoeg geleerd uit het verleden, want we doen precies hetzelfde, denk maar aan Tessenderlo. De exploitatienormen van vervuilde bedrijven moeten nog verstrengd worden en zouden openbaar moeten zijn. Bij het opstellen van deze normen wordt momenteel steeds vanuit milieu-hygiënisch vlak nagegaan wat schadelijk

is voor de mens. Maar men vergeet dat de mens een taaie soort is en zich gemakkelijk aanpast aan gewijzigde omstandigheden. Er zou een bijkomende ecologische normstelling moeten voorgesteld worden die de rechtstreekse invloed op het landschap in het algemeen bepaalt.

In het kader van de waterzuiveringsprojecten zou ik aan de Minister willen vragen wanneer de zo lang verwachte VWZ-buitendienst Limburg in werking zal treden om „te velde” een krachtdadige aanpak te kunnen verzekeren. Dit geldt ook voor de landelijke gebieden waar wij reeds lang uitkijken naar alternatieve zuiveringsprojecten.

Wat het natuurbehoud betreft, is het volgens mij onlogisch om deze dienst binnen AROL onder te brengen onder het Bestuur voor Landinrichting. De taken van deze dienst omvatten meer dan landinrichting : hij is namelijk ook bevoegd inzake de bescherming van natuurlijke milieus en van planten en diersoorten.

Het Instituut voor Natuurbehoud, dat zeer bekwame en gemotiveerde medewerkers heeft, zou ambtshalve moeten betrokken worden bij het overleg. Ik heb dit gisteren reeds aangestipt in mijn tussenkomst over de grindproblematiek. In het huidige overleg is er geen gelijkwaardigheid van de verschillende sectoren waardoor de milieusector er meestal wel bij betrokken is, maar uiteindelijk in de besluitvorming nooit doorslaggevend kan zijn. Er zou dringend een protocol moeten opgesteld worden tussen de verschillende ministeries om hieraan een oplossing te bieden.

Hetzelfde probleem stelt zich voor de landinrichting. Wanneer men al de aspecten van bodemgebruik en -stemming op gelijkwaardige basis wil behandelen dient de wet op de ruilverkaveling vervangen te worden door een wet op de landinrichting. Het landschapsplan, dat momenteel dient opgesteld door het ruilverkavelingscomité, zou bindende kracht moeten krijgen en uiteindelijk vervangen worden door een MER.

Mijnheer de Minister, ik zou mijn tussenkomst willen afronden met,

Brepoels

heel in het kort, 10 punten aan te stippen die een duidelijk beeld geven van de toestand in onze Provincie :

1. De zware metalen in Noord-Limburg ;
2. De arsenicum-ontdekking in Bocholt ;
3. De afvalwatercollector langsheen het Albertkanaal, beter bekend als de smeerpip ;
4. Philips Petroleum ;
5. Vervuiling van het grondwater door drijfmest ;
6. Het stort van Tessenderlo Chemie ;
7. De dreigende mergelafgravingen in Zuid-Limburg ;
8. De grindgaten in het Maasland ;
9. De vernieling van de Rullingenbeekvallei door de omleidingsweg rond Borgloon ;
10. De dramatische toestand van onze waterlopen.

Mijnheer de Minister, om een bondig overzicht te kunnen geven heb ik mij beperkt tot deze tien punten. Uiteraard zijn er nog heelwat meer maar ik hoop dat u de kordaatheid zal opbrengen om de belangrijke taak en bevoegdheid die u werd toegemeten ook zonder compromissen uit te voeren.

Een doelgerichte en preventieve aanpak, die u in uw beleidsnota zwaar benadrukt, zal ons in de toekomst hopelijk sparen van dergelijke milieuschandalen. **(Applaus bij alle leden)**

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer M. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, eerst en vooral zou ik uw dringende tussenkomst willen vragen voor de verwijdering van de afvalvaten, afkomstig van de Herald of Free Enterprise die op 6 maart 1987, meer dan één jaar geleden, voor Zeebrugge kapseisde.

Deze vaten staan weliswaar zagezegd „veilig opgeborgen” in opdracht van de heer Gouverneur in een loods op de oostelijke dam, maar ik vind het ergerlijk en onaanvaardbaar dat

meer dan één jaar later men er nog niet in geslaagd is de nodige papieren te verzamelen om deze afval te laten verwijderen.

Ofwel moeten ze teruggevoerd worden naar Duitsland vanwaar ze afkomstig zijn, ofwel moeten ze uitgevoerd worden naar Groot-Brittannië, waarvoor ze bestemd waren.

Het is mij bekend dat die in- of uitvoervergunningen niet rechtstreeks van uw administratie dienen te komen, doch als verantwoordelijke voor het beheer van afvalstoffen wil ik toch aandringen opdat u uzelf zo spoedig mogelijk van deze afval zou ontdoen.

De Zeebrugse cokesfabriek kwam in het verleden spijtig genoeg herhaaldelijk in de actualiteit in ongunstige zin ingevolge luchtbezoedeling.

Het is mij bekend dat uw achtbare voorganger een saneringsplan ter zake heeft opgesteld. Graag vernam ik in welke mate dit plan reeds uitgevoerd werd en wanneer de volledige sanering van dit hinderlijk bedrijf kan verwacht worden.

In Nederland en Frankrijk, respectievelijk te Scheveningen en Le Touquet, wordt elk jaar een strandduro ingericht met groot succes en ruime weerklank tot ver buiten de grenzen van deze badplaatsen.

Ook aan onze Belgische kust zijn enkele basplaatsen geïnteresseerd in de organisatie van een dergelijke wedstrijd die thans volgens de wet van 1973 op de bestrijding van de geluidshinder, verboden is op onze stranden.

Voorgesteld werd om langs onze kust op één welbepaalde plaats éénmaal per jaar in het najaar een dergelijke activiteit toe te staan.

De Burgemeester van de kust, in vergadering bijeen, namen ter zake echter uiteenlopende standpunten in, vermoedelijk naarmate zij wel of niet over een geschikt strand beschikken. Dientengevolge besliste de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen niet aan te dringen bij het Ministerie op een wijziging van de huidige regle-

mentering, doch er blijft belangstelling bestaan voor deze activiteit.

Ook de nationale Staatssecretaris voor leefmilieu heeft gemeend ter zake onderrichtingen te moeten geven, alhoewel zij hiertoe niet meer bevoegd is.

Ik zou u willen vragen deze aangelegenheid opnieuw te laten onderzoeken.

Betreffende de mestoverschotten, zou het, naar ik vernam, de bedoeling zijn deze aangelegenheid toe te vertrouwen aan OVAM.

Ik meen echter dat het eerder tot de taak behoort van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij, straks de enige maatschappij ter zake ingevolge de fusie. Mengmest is immers een vloeistof die rechtstreeks invloed heeft op het afvalwater. Het is geen vaste afvalstof. Hoe kan de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij haar taak als waterzuiveraar waarnemen, wanneer mengmest hiervan geen deel uitmaakt ?

Mengmest zou trouwens aan de basis liggen van de ongehoorde algenbloeï langs de Skandinavische kust, die enkele dagen geleden de actualiteit haalde.

Deze algenbloeï is het gevolg van een teveel aan fosfaten en nitraten die via afvalwaters en stromen in zee terecht kwamen.

Het is vanzelfsprekend dat een dergelijke bezoedeling gevaren inhoudt voor onze Noordzee, voor het kusttoerisme en voor de visserij.

Graag vernam ik welke maatregelen u reeds genomen hebt of meent te moeten nemen in een nabije of verdere toekomst om een dergelijke algenexplosie in de nabijheid van onze kust te vermijden.

Het zou mij tenslotte verheugen te mogen vernemen in welke mate het Vlaamse land de Europese milieuriichtlijnen volgt. Vorig jaar was ons land in strijd met niet minder dan 15 richtlijnen met betrekking tot het milieu.

Het is mij wel bekend dat het vooral onze Waalse collega's zijn, die in ge-

Desutter

breke blijven. Hoe ver staan wij ermee in Vlaanderen en kan via overleg of andere procedures niet aangedrongen worden op maatregelen in Wallonië, zodat ons land in een positiever daglicht komt op Europees niveau.

Tot daar enkele beschouwingen over uw beleid inzake leefmilieu. (**Applaus op verschillende banken**)

De Voorzitter : De heer Pillaert heeft het woord.

De heer J.P. Pillaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal niets nieuws vertellen als ik beweer dat het doel van onze vergaderingen in feite is en blijft : beter welzijn en betere welvaart voor de gehele bevolking.

Daaruit voortvloeiend heeft de Regering in haar Regeerakkoord voor het leefmilieu essentiële uitgangspunten gesteld, waaronder preventief optreden en de toepassing van het principe de „vervuiler betaalt”.

Daartoe werden door de Vlaamse Raad bepaalde beslissingen getroffen, waaronder het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning. Collega Brepoels heeft het daarnet gezegd : het is bijna drie jaar geleden dat dit decreet werd goedgekeurd. Een ontwerp van uitvoeringsbesluit werd op 2 juli 1986 principieel door de Executieve goedgekeurd en op 4 juli 1986 voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Dit is reeds bijna twee jaren geleden. Tenzij het zou gebeurd zijn in de laatste dagen werd dit advies nog steeds niet gegeven door de Raad van State, wat ik ongeoorloofd vind, om geen sterker woord te gebruiken. Ik heb daarover trouwens een actuele vraag gesteld.

Zowel gemeentebesturen als andere instanties wachten op deze uitvoeringsbesluiten om een definitief standpunt te kunnen innemen in verband met sommige milieuproblemen in hun gebied. Ze weten hoe het moet, maar beschikken niet over de besluiten. Daarom stel ik de vraag opnieuw. Ik verklaarde toen dat, indien de Raad van State niet snel ant-

woordde, ik het probleem opnieuw aan de orde zou brengen na een maand. Het is nu langer dan een maand geleden.

U bent mij toen volkomen bijgetreden en deelde mee dat de Voorzitter van de Executieve had aangedrongen op de prioritaire behandeling van dit advies. Ik vind het ongeoorloofd dat nog steeds geen advies is gegeven, zelfs niet nadat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve himself had aangedrongen bij de Raad van State.

Mijnheer de Voorzitter, in de beleidsopties 1988 lees ik : „De verontreiniging van de waterlopen en de bodem door agrarische activiteiten moet drastisch worden beperkt onder meer door oprichting van een mestbank”. Ik kan niets anders dan dit initiatief toejuichen, te meer omdat in mijn streek het probleem van de mestoverschotten zeer grote afmetingen begint aan te nemen. Ik kan begrijpen dat collega's uit de verstedelijkte gebieden zich er minder van aantrekken. Wij weten wat er in Nederland is gebeurd omdat er niet snel een oplossing werd gevonden. Het is een zeer groot probleem.

Ik kan de heer Desutter bijvallen wanneer hij zegt dat het probleem van de mestoverschotten en -banken niet de zaak moet zijn van OVAM maar van WZM. Mest is een vloeibare stof en dient niet zozeer als afvalstof te worden beschouwd maar als iets wat opnieuw kan worden gebruikt mits er de nodige zorg aan gegeven wordt.

De voorganger van de Minister heeft een voorontwerp van decreet voorbereid, dat luidens artikel 2 tot doel heeft – waarschijnlijk het enige en eerste doel – de bescherming van het grond- en oppervlaktewater. De Executieve huldigt het principe dat het de vervuiler is, die moet betalen.

Wie is echter de vervuiler ? Door wie zijn de mestoverschotten ontstaan ? Zeker niet door de familiale landbouwbedrijven die in het algemeen zo gestructureerd zijn dat ze naast het fokken van vee en pluimvee in vele gevallen genoeg cultuurgrond bezitten, waardoor zij geen mestoverschotten veroorzaken omdat ze

de meststoffen op een normale manier kwijt geraken.

Het probleem deed zich niet voor toen er enkel die familiale bedrijven waren, maar is ontstaan wanneer industriële bedrijven, die weinig of geen cultuurgrond bezitten, met vee- of pluimveeteelt zijn begonnen.

Ik verneem dat het voorontwerp van decreet in een heffing voorziet voor alle veebedrijven. Dit benadeelt de traditionele familiale landbouwbedrijven, temeer omdat de verhouding van de groei van de heffingen tot deze van het aantal gefokte dieren onjuist is.

Ik geef een voorbeeld. Een varkenshouderij met 100 tot 190 ligplaatsen – geen mooie benaming, maar het is de gangbare term – betaalt 10 F per ligplaats. Een varkenshouderij met 3.000 ligplaatsen, dat een industrieel bedrijf kan worden genoemd, betaalt maar 50 F. Die verhouding loopt mank.

Nog een ander probleem. Het komt vaak voor, ook in mijn streek, dat grote veevoederfabrieken op meer dan een plaats een honderdtal varkens hebben zitten. Hoeveel zullen zij moeten betalen ? Betalen ze op basis van het totaal aantal dieren verspreid over verschillende varkenshouderijen of betalen ze per varkenshouderij ?

Nog enkele beschouwingen over de controle op eventuele overbesteding of illegale lozing, die op het ogenblik schering en inslag zijn. Volgens mij is de formulering in het voorontwerp te vaag. Bovendien wordt niet gesproken over de kunstmeststoffen. Nochtans dient ook daarmee rekening te worden gehouden wanneer men het percentage fosfaten, nitraten, enzovoort wil bepalen. Ook wordt niet of in vage termen gezegd waar mag worden geloosd.

Sta mij daarom toe, mijnheer de Minister, aan te dringen om op deze vlakken in het voorontwerp meer duidelijkheid te brengen. Er moet naar oplossingen worden gezocht voor deze fameuze mestoverschotten, die zich vooral situeren in mijn streek Roeselare-Tielt, en ook in de

Pillaert

Kempen, al hebben ze daar een andere oorzaak dan bij ons. Eén van de oplossingen voor het mestoverschot is het oprichten van mestbanken. Mestbanken, mijnheer de Minister, zijn er nodig en zeer vlug ook.

Ik leg er echter sterk de nadruk op dat dit enkel een overgangsmaatregel mag zijn totdat men de mestoverschotten kan verwerken. In het voorontwerp van decreet is sprake om eventueel erkende mestbanken te subsidiëren. Ik vraag mij af of dit werkelijk nodig is. Op dat ogenblik verlaat men het principe „de vervuiler betaalt”. Wanneer iemand aan veeteelt en varkenskweek doet en genoeg cultuurgrond bezit om de mest van zijn dieren te gebruiken, dan zouden alleen de anderen moeten betalen, hij niet. Het zou beter zijn de subsidies aan te wenden voor het ontwikkelen van de verwerkingsprocedures van dierlijke mest. Hiervoor heb ik twee redenen. Ten eerste blijkt een mestbank interessant te zijn, wanneer het vervoer van deze mest over een afstand van niet meer dan zeventig kilometer moet gebeuren. Welnu, de cultuurgronden in de probleemgebieden zullen zeer vlug tot een straal van zeventig kilometer verzadigd zijn. Wanneer wij het bovendien geografisch bekijken, zien we dat we vanuit de streek die het meest aangetast is veertig kilometer naar het noorden in Nederland, veertig kilometer naar het westen in zee, nog geen veertig kilometer naar het zuiden in Frankrijk terecht komen. Men heeft dus nog maar één uitweg, namelijk naar het oosten. We moeten dus zeer dringend zorgen dat we de mest kunnen verwerken.

Ten tweede, de schadelijkheid van de dierlijke mest spuit niet alleen voort uit de aanwezigheid van teveel fosfaten en nitraten, maar ook uit sommige zware metalen die er via het veevoeder in terecht komen. Via de mestverwerking kan men dus tot een beter produkt komen, waarin deze schadelijke stoffen minder of niet meer voorkomen. Men kan ook voor een andere oplossing kiezen en de veevoederfabrikanten andere normen opleggen, zodat de schadelijke

stoffen niet meer in het „eindprodukt” voorkomen.

Volgens de beleidsopties voor 1988 heeft u de bedoeling om aan de gemeentelijke overheid bepaalde vaststellingsbevoegdheden te geven om de controle en inspectie op het naleven van de nieuwe milieuwetgeving doeltreffender te maken. Theoretisch is dit een uitstekend initiatief. Praktisch moeten daarbij echter nogal wat vraagtekens worden geplaatst. Wij moeten niet naïef zijn. Denkt u dat er één burgemeester of schepen uit een plattelandsgemeente het zal aandurven iemand die een illegale mestlozing doet aan te klagen, vooral nu wij in het jaar van de verkiezingen leven? Ik verzeker u dat dit geen enkele zode aan de dijk zal zetten. Daarom vraag ik om een verfijning van het controlesysteem.

Tot slot, mijnheer de Minister, constateer ik dat, wat de drinkwatervoorziening betreft, men in vele streken uitsluitend beschikt over het drinkwater komende van waterdistributiemaatschappijen, onder andere in de streken waar er overbemesting voorkomt. Op het eerste gezicht gaat het hier om een heel ander probleem dat zich stelt in mijn streek, namelijk het aanwezig zijn van de meeste mestoverschotten. In deze streken vindt men nergens drinkbaar putwater, zelfs na het koken. Ik ken persoonlijk mensen die op de buiten wonen en vanwege het Ministerie van Huisvesting een saneringspremie hebben ontvangen om hun huizen een beetje op te kalefateren door onder meer het plaatsen van een doucheceel of een bad, en sinds enkele tijd tot de constatering komen dat zij geen bad meer kunnen nemen omdat hun putwater een vuil bruinachtig sop is geworden.

Ik doe dus een dringende oproep, mijnheer de Minister, om in de streken waar door een of andere reden het putwater volledig verziekt is, alle prioriteit te verlenen aan de uitbreiding van het waterleidingnet. Wanneer wij in de Gemeenteraad vragen hoever het staat met die uitbreiding luidt het antwoordt altijd dat de nodige kredieten niet voorhanden zijn.

Mijnheer de Minister, bij de aan-

vang van mijn uiteenzetting heb ik gezegd dat wij al het mogelijke doen voor het welzijn van onze bevolking. Welnu, de voorziening van drinkbaar water in heel Vlaanderen dient dan ook alle voorrang te krijgen. **(Applaus bij VU)**

De Voorzitter : De heer F. Bosmans heeft het woord.

De heer F. Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de leefmilieuproblematiek en het leefmilieubeleid staan terecht prioritair in de publieke opinie.

Het internationaal jaar van het leefmilieu heeft de onderscheiden aandachtspunten nogmaals zeer uitvoerig belicht. Vele lokale besturen hebben evenwel niet tot 1988 gewacht om verschillende initiatieven inzake milieubeleid te nemen, vaak in overleg met het bevoegde departement, onder meer voor de zuivering van de openbare waterlopen. Het grootste aantal van deze dossiers werden inmiddels overgenomen door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor verdere afhandeling en uitvoering.

Verwijzend naar andere specifieke situaties die hier reeds werden aangehaald, wil ik erop wijzen dat naar aanleiding van het achtste VUB-seminarie in verband met het beheer van afvalstoffen, staatssecretaris Valkeniers zijn programma betreffende het leefmilieu heeft bekendgemaakt. Het hoofdstuk afvalwaterzuivering behandelt de financiering en de inplanting van de waterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord. Mag ik aan de Minister vragen zijn standpunt ter zake te willen meedelen daar deze materie voor het Vlaamse Gewest van groot belang is. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord om haar interpellatie uiteen te zetten.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, deze interpellatie, toegevoegd aan de vele behartenswaardige dingen die hier zijn gezegd, kan natuurlijk niet de grote belangstelling wegdragen van

Maes

dit dunbevolkt halfroond, maar de mensen die hier nog aanwezig zijn, dank ik voor hun aandacht.

Het probleem van het Waasland heeft gedurende vele jaren de hele streek op zijn kop gezet en veel beroering verwekt. Het gebruik van de landbouwgronden is in feite altijd een bron van eeuwige discussie geweest : iedereen claimt deze grond, hetzij voor golfsterreinen, industrie of huisvesting, en dat allemaal op diezelfde landbouwgrond.

Bij ons in het Waasland zijn 6.600 hectaren bestemd voor industrie en haven. Dit was allemaal landbouwgrond. Daarvan zijn er een pak ont-eigend, een pak uitgewonnen en een deel daarvan is nog altijd in exploitatie door de landbouwers zelf. Anderen hebben onmiddellijk een andere broodwinning moeten zoeken, met als gevolg dat daardoor heel veel nauwer in de streek is ontstaan.

Tegen die achtergrond moet u het beschouwen, als plots in 1975 in de streek het nieuws werd bekendgemaakt dat er een ruilverkaveling zou plaats vinden over een gebied van iets minder dan 9.000 ha. Dit is reusachtig groot en het was, zo meen ik, het grootste project dat ooit werd vooropgesteld. Men heeft het natuurlijk niet gerealiseerd, want dit zou inderdaad een beetje overdreven zijn geweest. Maar in 1975 werd nu eenmaal de vraag gesteld door een 80-tal boeren uit het Bolakkergebied, een gebied dat zo kwetsbaar is en zo kleinschalig dat aan de ene kant de vraag naar ruilverkaveling nogal natuurlijk voorkomt, maar dat aan de andere kant geen enkele specialist daaraan zijn vingers wilde verbranden. Vandaar ook dat de boeren in het Bolakkergebied geen ruilverkaveling hebben gekregen. Men is dan maar begonnen in het poldergebied van Meerdonk. Dit jaar – heel wat jaren later – is men zo ver dat op 1 juli eerstkomend de akte van ruilverkaveling zal worden verleden voor een oppervlakte van 1668 ha, een gebied tussen Sint-Gillis, De Klinge en Meerdonk-dorp, reikend tot aan de Nederlandse grens.

Het gebied zelf is een poldergebied. Het blijkt dat daar de nood echt niet het grootst was, want na de ruilverkaveling zullen nog 25 procent van de kavels kleiner zijn dan 1 ha, terwijl er vóór de ruilverkaveling reeds 30 procent groter was dan 1 ha. Ik veronderstel, mijnheer de Minister, dat dit noch bij u in de Kempen, noch in de rest van het Land van Waas dat niet voor niets de Tuin van België wordt genoemd in de oude atlanten het geval is, want daar zijn de percelen veel kleiner.

De cultuur-historische waarde van dit poldergebied zal door deze ingreep aanzienlijk verarmen. De geschiedenis van de polder is in heel het landschap ingeschreven, in de polderdijken in de wielen en de krekens die zijn ontstaan. De inpoldering gebeurde vóór de val van Antwerpen ; om Antwerpen te beveiligen heeft men toen de polders onder water gezet. Onze polders moeten immers altijd zo een beetje dienen voor Antwerpen in een of andere zin ; wij zijn dit al gewoon. Na de nieuwe inpoldering zijn er een aantal dijkbreuken ontstaan, die hun sporen in het landschap hebben nagelaten in de vorm van wielen en krekens. Men heeft herstellingen moeten uitvoeren en dat werden dan dijkputten. Dank zij deze historiek en ingrepen door de natuur zelf en door de mens, is daar een uniek landschap ontstaan met een aantal bijzonder merkwaardige biotopen. Deze biotopen gaan door de voorgenomen ruilverkaveling grotendeels voor de bijl en een grote verarming in het polderlandschap zal aldus plaatshebben.

De voordelen voor de landbouw – want daar is het eigenlijk altijd om begonnen : in totaal 26 km watergang voor 44 miljoen ; 42 km kavelsloten, 900 ha grond gedraineerd, alles bij elkaar zijn in dit gebied voor 193 miljoen werken uitgevoerd. Sommige zijn nog aan de gang en andere zullen ze niet klaar krijgen. Dat is echter wat de cijfers ons zeggen. Ongetwijfeld betekent dit een voordeel voor de efficiënte exploitatie van de gronden. Maar weegt het voordeel van die grotere en gedeeltelijk dichter bij het hofland gelegen kavels wel op tegen de eventueel minder geschikte

grondkwaliteit die men in ruil zal ontvangen ? Dat is de vraag waarover op dit ogenblik de grootste discussies bezig zijn. In één van de straten wonen de boeren trouwens huis aan huis. Wij hebben van in het begin, tien jaar geleden, toen mevrouw De Backer nog de landinrichting onder haar bevoegdheid had, haar erop gewezen dat zij nooit al die boeren een zelfde behandeling zou kunnen garanderen door eenzelfde hectaren grond aan hun hofland toe te voegen. Dat is nu eenmaal onmogelijk en daar voelt men zich dan ook het kind van de rekening.

Mijnheer de Minister, sommige landbouwers voelen zich werkelijk onrechtvaardig behandeld. Zo ben ik zelf gaan kijken naar een stuk grond gelegen bij de kreek, het maakt eigenlijk deel uit van de oude kreekbodem. Het is een stuk moerasland waarop men tronken geplaatst had. Die tronken zijn uitgedaan om de indruk te geven dat het hier om een stuk weiland ging wat in de ruilverkaveling kon worden meegenomen. In de plaats van naar de natuurliefhebbers te luisteren, die dergelijke valleigebieden buiten de ruilverkaveling wilden houden heeft men dit stuk in ruil gegeven voor een prachtige akker met boomgaard. De boer zou daarop nu aardbeien moeten planten. Men zit dan met een stuk grond waaraan nog zeer veel werk moet gebeuren om het nog maar tot een ietwat behoorlijk weiland om te toveren. Dan zegt men dat men het natuurlijk allemaal in zijn geheel moet bekijken. Maar, mijnheer de Minister, het is één van die dingen die voor de mensen een toonbeeld zijn van de willekeur en van de vriendjespolitiek die in de ruilverkavelingscomité's niet uitgesloten schijnen te zijn. Er zijn mij gevallen bekend waar de eigenaar tot vier maal toe een bericht kreeg – altijd mondeling weliswaar dat hem een ander stuk zou worden toegewezen. Uiteindelijk is er dan toch iemand die met de joker blijft zitten. Wie pech heeft, kan naar de Vrederechter stappen. Daarvoor is er niet veel tijd, 30 dagen, terwijl sommige werken nog niet uitgevoerd zijn en terwijl men cultuurverbeteringen belooft. Hoe kan men echter oordelen of u nog klachten zal hebben op dat moment ?

Maes

De landschappelijke ingrepen zijn natuurlijk het meest nefast. Ik citeer even uit de tekst uit Landeigendom van 17 mei 1988 van ingenieur Vancauwenberghe van de provinciale directie voor ruilverkaveling van de NLM te Gent : „Op het Gewestplan is het grootste deel van het ruilverkavelingsblok bestemd als agrarisch gebied. Een uitloper van de Kieldrechtse Grote Geule in het noordoosten van het blok is als natuurgebied bestemd. Het Salegemkreekencomplex, 86 ha groot, is aangeduid als natuurreservaat en wordt omgeven door een valleigebied van 167 ha. In het ruilverkavelingsblok komen dus niet louter agrarische belangen voor. Vertrekkende van een inventarisatie en een evaluatie van de landschapsbepalende elementen en op basis van een door de Rijksuniversiteit van Gent uitgevoerde ecologische studie, werden door het ruilverkavelingscomité de krachtlijnen van de gewenste landinrichting bepaald. Het aldus ontstane structuurplan werd een compromis tussen landbouw- en milieubelangen.”

Zoals mevrouw Brepoels heeft gezegd ziet het ernaar uit dat de verdedigers van de milieubelangen telkens aan het kortste eind trekken in zulke discussies. Vanaf de samenstelling van het ruilverkavelingscomité werden de verdedigers van de natuur in de minderheidspositie geplaatst.

Het eindoordeel vanuit milieustandpunt voor deze ruilverkaveling is dan ook negatief. Ik citeer uit een brief van een Milieuvereniging : „Het landschapsplan, dat inderdaad moest dienen als leidraad om de ecologisch waardevolle entiteiten te beschermen is bijna volledig terzijde gelegd. Het reservaat wordt wel buiten de herverkaveling gehouden maar door allerlei werken in het valleigebied en rond het reservaat, drainage, versnelde waterafvoer en waterpeilverlaging staat het aan grote druk bloot en zal het op termijn verder aftakelen. Kleine waardevolle elementen verspreid in het landbouwgebied zoals kleine kreekarmen, dijkputten, depressies en andere worden vernield. Deze refugia voor een aantal planten en die-

ren zullen het poldergebied tot een groene woestijn herschapen. Het verbod op natuur in het landbouwgebied door bijvoorbeeld het dempen van 175 km sloten, de algehele kaalkap van de polder wordt nergens gecompenseerd. Behalve op de dijken verdwijnen alle knotwilgen en bomen. Er worden nergens actieve maatregelen genomen om de reservaten te beschermen. Van de enkele honderden miljoenen die aan de Ruilverkaveling Meerdonk gespendeerd worden zijn er slechts enkele voorbehouden voor de bouw van een stuw. Deze stuw is dan opgenomen in een pakket van voor het kreekreservaat ongunstige afwateringswerken.”

De verarming van fauna en flora en de eentonigheid van het landschap die uit de ingreep zal volgen is in tegenspraak tot het respect voor de eigenheid van het landschap.

Mijnheer de Minister, in hetzelfde nummer van het tijdschrift dat ik zo-even citeerde staat zelf vermeld in verband met een ruilverkaveling, die van Arendonk, waar u uw tevredenheid uitdrukt dat het niet een al te groot gebied is – het is maar één derde van het gebied dat ik hier aanhaalde –, dat het vlug is gegaan en dat blijkbaar een beter evenwicht werd bereikt met het landschap. Dat zou dan in de praktijk geïllustreerd worden.

Mijnheer de Minister, onze besluiten zijn dan ook de volgende : ik heb in het verslag gelezen dat u zinnens is om aan de wetgeving een aantal wijzigingen aan te brengen en ik denk dat de ervaringen die wij in de streek hebben gehad u daarbij van enig nut kunnen zijn. Volgens ons wegen de structuurverbeteringen vaak niet op tegen de veroorzaakte kosten en de schade aan het milieu. Om te beginnen zouden de betrokken eigenaars en gebruikers na volledige informatie moeten worden geraadpleegd en de meerderheid zou haar instemmingen met de procedure moeten geven. Bij ons is het dus niet gebeurd. De meerderheid van de betrokkenen was uitdrukkelijk gekant tegen deze ruilverkaveling en dit heeft dan ook diepe wonden geslagen in het gemeen-

schapsleven, iets waarover ik op dit ogenblik nog niet eens melding heb gemaakt. Het landschapsplan zou vóór het aanvangen van de procedure aan de gemeente moeten worden voorgelegd, voorzien van het advies van de vertegenwoordigers voor de landschapszorg. De beraadslagingen van het ruilverkavelingscomité zouden openbaar moeten zijn om alle vrees voor willekeur en vriendjespolitiek uit te bannen. De periode van klachten voor de betrokkenen zou moeten worden uitgebreid tot een definitief oordeel mogelijk is. Ik denk daarbij dat twee jaar een minimum is vooraleer men zich kan vergewissen van de waarde van de grond die men in ruil gekregen heeft voor de afgestane percelen.

Mijnheer de Minister, ten slotte zouden de verantwoordelijken voor de ruilverkaveling tot tien jaar na de afwerking ter verantwoording moeten kunnen worden geroepen voor de gevolgen van de ruilverkaveling voor natuurreservaten en andere belangrijke Eco-systemen in het gebied. Ik herinner mij dat wij eens met zijn allen opgeroepen zijn om precies in de Kempen een gebied te gaan bekijken dat als natuurreservaat beschermd was maar waarbij het recht-trekken van de sloten een ontwateringseffect had op het betrokken natuurreservaat met het gevolg dat het karakter van het reservaat volledig dreigde te verdwijnen.

Mijnheer de Minister, dit zijn een aantal problemen die ik u wilde voorleggen. Ik heb getracht ze vlug op te sommen maar ik meen dat de discussies die in het land van Waas van 1975 tot en met de dag van vandaag niet zijn opgehouden toch zouden moeten resulteren, samen met ervaringen in andere streken, in een verbetering van de wetgeving op de landinrichting. Wij miskennen geenszins het recht van de landbouw of van structuurverbeteringen die voor de landbouw interessant zijn maar ik dacht dat de suggestie van mevrouw Brepoels om er telkens een milieueffectrapportering en een serieuze kosten-batenanalyse aan toe te voegen vooraf zou moeten worden ingeschreven. **(Applaus)**

De Voorzitter : Minister Dupré heeft het woord.

Minister J. Dupré (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, in de eerste plaats dank ik allen die tijdens deze bespreking een uiteenzetting hebben gehouden, omdat zij op die wijze hun belangstelling voor het probleem van het leefmilieu hebben betoond. Ook breng ik hulde aan de rapporteur, die, jammer genoeg wegens ziekte weerhouden, hier vandaag niet kon aanwezig zijn en ook zijn verslag niet kon inleiden.

Ik zal trachten zo gewetensvol mogelijk op alle vragen te antwoorden. Misschien is dat voor sommige detailvragen, die al te technisch waren, niet mogelijk, maar ik beloof aan de leden van de vergadering dat, wanneer één of ander klein technisch punt niet aan de orde zou kunnen komen, ik niet zal nalaten het schriftelijk te behandelen.

Ik wens eerst een aantal bedenkingen naar voren te brengen. Dit departement behoort nog maar drie maanden tot mijn bevoegdheid, maar ik heb reeds een aantal zaken kunnen leren die ik wens mede te delen.

Het eerste probleem in verband met milieubeleid is de moeilijkheid om de problemen tot hun echte dimensie te brengen. Sommige mensen hebben de neiging om de problemen op te kloppen en anderen hebben de neiging om ze als verwaarloosbaar te beschouwen. Wij moeten dus uitmaken wat de reële dimensie is vooraleer wij kunnen nagaan welke de meest accurate oplossing is die men er kan aan geven.

In de tweede plaats komt de kordaatheid. Ik denk dat er geen enkele materie is waar het zo nodig is om, als er iets aan de hand is, kordaat op te treden. Als men de moeilijkheden laat aanslepen kan men de zaak nog zó zien verslechteren dat er geen goede oplossing meer mogelijk is.

Het derde dat ik in deze korte termijn heb geleerd, is dat men expeditief moet zijn. Men moet in geval van problemen de koe bij de horens vatten en niet om de moeilijkheden heengaan, ze uitstellen of voor zich uitschuiven, maar proberen naar de kern van de dingen te gaan en trachten er een oplossing aan te geven.

Dit waren enkele persoonlijke bedenkingen bij wat ik heb geleerd de korte tijd sinds ik dit departement mag beheren.

Ik zou eerst willen antwoorden op het betoog van de heer Vanvelthoven. Hij heeft hier herhaald wat hij ook in de Commissie reeds had gezegd, namelijk dat het milieu en het milieubeleid in de begroting stiefmoederlijk worden behandeld. Ter illustratie verwees hij daarvoor naar een SERV-rapport waarin voor de periode van 1982 tot 1987 een vergelijking wordt gemaakt van de beschikbare middelen. Ik ben daarop uitvoerig ingegaan. Zoals blijkt op bladzijde 524 van het verslag heb ik in mijn antwoord op de opmerkingen van de heer Vanvelthoven gezegd dat wij met drie punten rekening moeten houden wanneer men een vergelijking maakt over verschillende jaren.

Ten eerste heb ik gezegd – en dit is een bekentenis – dat het investeringsprogramma inderdaad werd teruggeschroefd. Dit geldt echter niet alleen voor leefmilieu maar ook voor alle andere investeringen. De diepere oorzaak daarvan is dat wij over onvoldoende middelen beschikken voor de bevoegdheden die de nationale Regering aan ons heeft overgedragen.

Ten tweede heb ik in de Commissie ook gezegd – en daarop heeft u nu niet meer gezinspeeld – dat in het verleden een andere financieringstechniek werd toegepast. Men werkte toen met prefinanciering en daarvan dragen wij nu de nare gevolgen. Toen de Executieve nog proportioneel was samengesteld, en nog meer daarna, heeft men ingezien dat die wijze van financiering niet kon worden behouden. Men heeft toen besloten op een meer orthodoxe manier tewerk te gaan en men is overgestapt op rechtstreekse begrotingskredieten die dus door de betrokken begrotingen moeten worden gedragen.

Ten derde heb ik in de Commissie gezegd dat de vergelijking niet helemaal opgaat. In de SERV-studie wordt enkel gewerkt met machtigenplafonds. Men houdt geen rekening met de werkelijke uitgaven die daaraan beantwoorden. U vergelijkt

twee dingen die niet volledig vergelijkbaar zijn.

De jongste jaren hebben wij machtigenplafonds gehad die wij niet daadwerkelijk hebben kunnen bereiken. Het globaal cijfer heb ik nog eens nagetrokken ; het is ongeveer 75 procent van het plafond tot waar wij gerechtigd waren uitgaven te doen.

Dat zijn de drie belangrijke antwoorden op de opmerkingen omtrent de stiefmoederlijke behandeling, zoals de heer Vanvelthoven ze heeft genoemd, van de investeringen.

Hij heeft ook gezegd dat hij wel akkoord kan gaan met de beleidslijn van bewaren en beschermen van het leefmilieu, maar dat er toch weinig zin voor verantwoordelijkheid wordt opgebracht en als er wordt verwacht dat er door iedereen zonder meer aan zelfdiscipline wordt gedaan men tot weinig resultaten zal komen. Het is misschien een naïeve stelling, maar er is nadien toch nog altijd de mogelijkheid om controle uit te oefenen en als het nodig is om representatief op te treden. Dat gebeurt ook. Men mag niet aan de kant van de weg blijven staan zonder op te treden tegen misbruiken.

De heer Vanvelthoven heeft gewezen op de scanning die gebeurt in de Gentse kanaalzone, in het Antwerpse havengebied en in de streek van Vilvoorde. Daar werden overtredingen vastgesteld. Het ging niet altijd om zeer grote overtredingen. Ik heb de administratie van AROL opdracht gegeven om opnieuw de betrokken bedrijven te gaan bezoeken en na te gaan in welke mate zij hebben voldaan aan de opgelegde verplichtingen waarmee zij niet in regel waren.

Ik heb ook laten nagaan in hoeverre sommige van deze bedrijven aan de voorwaarden inzake veiligheidsrapportering voldoen. Dat is toch ook een nieuw element. Mijn voorganger heeft deze scanning gevraagd en thans behoort het tot de taak van het parket daaruit besluiten te trekken. Immers, deze processen-verbaal zijn voor het parket bestemd. Niettemin heb ik opdracht gegeven de toestand na te gaan.

Dupré

Het volgende punt, door de heer Vanvelthoven aangestipt, is de MER-plicht. Mijnheer Vanvelthoven, u heeft gelijk dat wij inhoudelijk voor het Vlaamse land nog niet hebben bepaald waaraan die MER-plicht moet voldoen.

Zoals u weet maakt de MER bij ons deel uit van het milieuvergunningendecreet van 28 juni 1985. In het raam van het uitvoeringsbesluit kan deze MER-plicht hard worden gemaakt. Dat belet evenwel niet dat ik nu reeds heb afgesproken dat wij ons vanaf 3 juli – datum waarop de richtlijn van de EG in verband met de MER moet worden toegepast – de facto op de EG-richtlijn moeten baseren. Bijgevolg zal vanaf 3 juli deze MER-plicht volgens EG-normen ook in het Vlaamse land worden opgelegd. Bij gebreke aan en uit noodzaak omdat wij van de Raad van State nog altijd geen antwoord hebben ontvangen op onze vraag voor advies over het uitvoeringsbesluit zullen wij dus naar de MER-plicht grijpen zoals zij door de EG zelf werd geconcipeerd.

De heer J. De Seranno : Mijnheer de Minister, mag ik u even onderbreken ? Er wordt dikwijls gezegd dat men niet veel in het decreet moet bepalen, aangezien alles in de uitvoeringsbesluiten zal worden opgenomen.

Twee jaar geleden diende het milieuvergunningendecreet, zeer snel te worden goedgekeurd opdat het onmiddellijk zou kunnen worden uitgevoerd. Zouden wij thans niet veel sneller kunnen werken wanneer wij deze uitvoeringsbesluiten in de Vlaamse Raad en in de Commissie zouden behandelen, in de plaats van deze voor advies naar de Raad van State te sturen ? Door die uitvoeringsbesluiten in de Vlaamse Raad goed te keuren zou de zaak meteen van de baan zijn.

Minister J. Dupré : De uitvoeringsbesluiten worden door de Executieve getroffen. In dat geval zou u de molen van het wetgevend werk erg veruimen. Dat zou voor sommige be-

langrijke zaken geen oplossing bieden.

Ik moet de lange termijnen voor adviesverlening door de Raad van State betreuren. Bovendien heb ik een tijd geleden tot de heer Pillaert die mij over de adviezen van de Raad van State heeft ondervraagd, gezegd dat hij dat elke maand mag doen. Aldus wordt misschien het probleem van het uitblijven van de adviezen van de Raad van State openbaar gemaakt.

De heer L. Vanvelthoven : Zelfs als dit besluit wordt goedgekeurd, dan nog vallen de grote infrastructuurwerken, zoals de SST, zoals de aanleg van de golfterreinen, zoals de uitbreiding van Zaventem, en zoals de grote Ring rond Antwerpen niet onder deze reglementering.

Men moet in dit land weten wat men moet weten. Bovendien zijn er zelfs geen studiebureaus aangeduid of geselecteerd, bekwaam om een MER-rapport te maken. Men weet zelfs niet waaraan de inhoud van een MER-rapport moet voldoen. Het gaat bijgevolg niet op zich te verschuilen achter het opstellen of bevelen van een MER-rapport. De inspanningen van leden van de Vlaamse Raad en van de Vlaamse Raad zelf, werden gedurende de jongste vijf à zes jaar steeds opnieuw afgewezen, voor wat betreft de invoering van een MER-verplichting inzake grote infrastructuurwerken.

Minister J. Dupré : Deze Raad heeft het milieuvergunningendecreet goedgekeurd. Daarbij is men uitgegaan van vergunningsplichtige inrichtingen. Ik beweer niet dat het een goed systeem is. Het is ook van vóór mijn tijd, al heb ik het decreet wel mee goedgekeurd, net zoals u allemaal. Ik kan u gedeeltelijk volgen als u vraagt of hinderlijke inrichtingen als basis nemen een goede formule is.

Wij stellen vast dat het nationaal Ministerie van Openbare Werken dit alles soms heel makkelijk naast zich legt.

Wij trachten dat de facto te voorkomen. Op mijn verzoek, en mede op verzoek van de heer Beysen, hebben wij gevraagd dat én voor de SST, én voor de grote Ring rond Antwerpen

een MER zou worden gemaakt conform met de MER-richtlijnen van de EEG.

De heer L. Vanvelthoven : Wie zal dat doen ? Welke gekwalificeerd studiebureau hebt u ? Aan welke voorwaarden moet zo'n studiebureau voldoen ?

Minister J. Dupré : Voor de SST is dit geen zaak voor de Executieve, tenzij voor zover de SST op ons grondgebied komt.

De heer L. Vanvelthoven : Mijnheer de Minister, de heer Dhoore heeft destijds, toen hij Minister was, een voorontwerp inzake de invoering van een MER-rapport opgesteld. In welk jaar was dat, mijnheer Dhoore ?

De heer L. Dhoore : In 1977-1978..

De heer L. Vanvelthoven : Dat is nu elf jaar geleden. Nu wordt de verplichting door een Europese richtlijn opgelegd. Wij hebben niets in handen, wij zijn niet klaar.

Minister J. Dupré : Ik vind niet dat u mij iets kunt verwijten. . .

De heer L. Vanvelthoven : Neen, u niet.

Minister J. Dupré : . . . in verband met de vergunningsplichtige inrichtingen.

De heer Pillaert heeft dat hier duidelijk aangetoond, en ook aangeklaagd. Wij kunnen veel dingen niet doen inzake milieubeleid indien de Raad van State het ons niet mogelijk maakt ons beleid te voeren.

Ik heb beloofd dat ik bij de Executieve zou aandringen, en dat heb ik tweemaal gedaan. Nadat de Voorzitter van de Executieve zich tot de Raad van State heeft gewend hebben wij een eerste antwoord gekregen. Ondertussen heeft de Voorzitter van de Executieve zich voor een tweede maal tot de Raad van State gewend. Wij hebben nu enkele min of meer positief klinkende antwoorden gekregen. Ik denk hierbij aan het bosdecreet. Ik heb echter een begin van antwoord gekregen. Voor eind juni zouden wij over het advies moeten beschikken in verband met het uit-

Dupré

voeringsbesluit van het MER-milieu-decreet van 28 juni 1985 indien de werken betreffende de staatsvorming dit niet in de weg staan.

Er werd een vraag gesteld door de heer Sleecx in verband met de datum waarop de oppervlaktewateren aan de kwaliteitsnormen moeten voldoen. Zowel de heer Vanvelthoven als de heer Sleecx hebben gezegd dat, wanneer de investeringen gebeuren tegen een tempo van 1,8 miljard F. per jaar om te voldoen aan de kwaliteitsnormen, dan zullen wij er nooit komen. Beiden hebben trouwens verwezen naar studies die spreken van 100 tot zelfs 110 miljard F., wat veel meer zou zijn dan de inspanningen die wij ons nu getroosten. Dat is dus een probleem van financiën. Ik wil er echter bijvoegen dat wij er nu al moeilijk in slagen om lagere bedragen volledig uit te putten. Ik heb u daarnet de gemiddelde uitvoeringspercentages gegeven van wat wij aan machtigingen in de begroting schrijven, namelijk ongeveer 75 procent. Wij moeten bij het uitvoeren van de werken het tempo versnellen en niet alleen maar de middelen opvoeren die wij misschien niet zouden gebruiken. Daarover bestaan trouwens andere cijfers. Ik wil uw cijfers echter niet betwisten. We zullen ons moeten haasten om op die bewuste datum te voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen voor het oppervlaktewater.

De heer Vanvelthoven heeft ook gesproken over het afvalstoffenbeleid. Hij beweert dat er hier geen echt beleid is, dat milieueffingen niet worden gekoppeld aan de graad van vervuiling en dat er niet genoeg middelen zijn om de black points op te lossen.

Ik wil hier een vergelijking maken met wat er op het gebied van waterzuivering is gebeurd.

Mijnheer Vanvelthoven de Vlaamse Gemeenschap heeft zich een inspanning getroost om deze machine op gang te brengen. Het is juist dat in deze beginfase de vervuilers niet hebben betaald wat zij, op basis van dat gehuldigd principe, moesten betalen.

Toch denk ik dat het geen slechte inspanning is geweest welke de overheid zich daar heeft getroost om deze zaak op gang te brengen. In de toekomst moeten wij meer evolueren naar het respecteren van dat principe. Ik ben daar niet tegen, maar ik denk dat, indien wij van meet af aan alleen dat principe hadden gesteld wij met het beleid misschien veel trager op gang waren gekomen dan nu het geval is geweest.

Mijnheer Vanvelthoven, u hebt ook een reeks concrete vragen gesteld.

Uw eerste concrete vraag betrof de saneringsexperimenten vooral inzake de cadmiumbodems in Limburg. Ik kan u zeggen dat er op dit ogenblik een voorstel van studie en saneringsexperiment ter beslissing voorligt. Het wordt op dit ogenblik door AROL onderzocht en zal waarschijnlijk binnen enkele weken, via de gewone procedure, kunnen worden gegund.

Het is inderdaad zo dat u de black points niet zonder experimenten ineens helemaal kunt oplossen, dat zult u waarschijnlijk wel begrijpen.

Uw tweede concrete vraag stond in verband met de Hooge Maey. U vroeg zich af of die geen aanleiding gaf tot de aantasting van de drinkwaterlagen. Ik weet niet waarop u zich baseert. Bij mijn weten is er geen nieuw onderzoek gebeurd, maar is er ook geen besmetting gerapporteerd. Ik heb ook geen melding van verontreiniging, noch door de AWW, noch door de PIDPA, die beide controles verrichten. Mochten deze meldingen van verontreiniging mij bereiken dan zullen wij daar ook direct rekening meer houden en zien welke maatregelen wij moeten nemen.

Een volgende concrete vraag hield verband met de controle en het toezicht op de klasse 1-storten. Het is de regel dat de klasse 1-storten tweemaal per maand worden gecontroleerd en hun exploitatievoorwaarden worden nagekomen. Verder gebeuren er regelmatig steekproeven via meldings- en aangiftegegevens.

Ik vind niet dat men zonder meer mag zeggen dat er geen toezicht en

controle is op deze stortplaatsen klasse 1. De regel is dat die twee keren per maand worden gecontroleerd.

De heer L. Vanvelthoven : Voor de klasse 1-storten werden weinig initiatieven genomen. Er was nochtans bepaald dat er één per provincie zou komen. Zij zijn niet tot stand gekomen, waardoor de industriële stortten opnieuw aan belang hebben gewonnen. Worden de industriële stortten in de fabriekszones gelegen ook nauwgezet in het oog gehouden ? Is er ook hier twee maal per maand controle ?

Minister J. Dupré : Ook hier is een vergunning nodig zoals voor de andere stortten. Ik weet echter niet of er twee maal per maand controle is, maar ik zal het navragen. Ik denk dat alle klasse 1 stortten twee maal per maand moeten worden onderzocht. Of dit op dezelfde wijze gebeurt voor de privé-storten zoals voor de andere stortten, wat ik meen dat nodig is, zal ik nakijken.

Zo kom ik tot de problematiek van de ziekenhuisafval. Als ik spreek over ziekenhuisafval wens ik op mijn eigen terrein te blijven, met name het niet-radioactief ziekenhuisafval. Het radioactief ziekenhuisafval is een probleem van de nationale overheid en behoort absoluut niet tot onze behoedzaamheid. Men maakt het onderscheid tussen niet-besmet en besmet ziekenhuisafval. Het niet-besmet afval mag via de gewone huisvuilophaling of via de containerdiensten worden opgehaald. Besmet ziekenhuisafval mag in de eigen oven verbrand worden of in een vergunde huisverbrandingsoven zoals die van Brugge, Heist-op-den-Berg, Hoevenen of Edegem. Momenteel werken wij aan een ontwerp van Executievebesluit om een meer specifieke regeling uit te werken die strenger zal zijn dan op dit ogenblik het geval is.

Mijnheer Vanvelthoven, u hebt nog een vraag gesteld over de wijziging van de gewestplannen. Voor zover het zuiver ruimtelijke ordening behelst behoort het tot de exclusiviteit van de Minister van Ruimtelijke Ordening. Daar wordt geen raadpleging gedaan, tenzij – ter zake richt ik mij tot de collega's die deel uitmaken van

Dupré

de provinciale streekcommissie – leden van onze administratie en belangenvertegenwoordigers van het economische leven er deel van uitmaken.

Ik ga ten dele akkoord met uw eindbesluit waarin u stelt dat er een frisse wind waait. Tevens hebt u sommige van mijn beleidslijnen toegejuicht omwille van het feit dat ik snel heb ingegrepen. Daarin kan ik u helemaal geen ongelijk geven. Als ik meer middelen had, zou ik meer kunnen doen. Ik weet niet of ze moeten worden opgedreven tot het niveau dat de heer Sleecx heeft aangegeven.

De heer Vandebosch heeft terecht de nadruk gelegd op de integratie van het beleid. Een facilititeit is dat wij samen bevoegd zijn over landinrichting, leefmilieu en zelfs het KMO-beleid. Dat omvat dus ook natuurbehoud. Voor het eerst kunnen mensen van landinrichting, natuurbehoud en leefmilieu samen een vruchtbaar gesprek voeren en betere en evenwichtige besluiten nemen.

Hij heeft gewezen op wat ik daarnet een persoonlijke vaststelling noemde. Sommige milieuproblemen worden tot onwezenlijke dimensies of proporties opgepept. Dat is niet goed. Alleen met een dialoog kan men komen tot reële dimensies en een realistische aanpak.

De heer Vandebosch verheugde zich over de decentralisatie die wij aankondigen. Gemeentelijke ambtenaren krijgen binnenkort wellicht vaststellingsbevoegdheid en zullen dus in staat zijn een signaalfunctie uit te oefenen.

Wat het toezicht betreft – niet wat de vaststelling betreft – rijzen er verschrikkelijk grote moeilijkheden op juridisch vlak. De toezichtmogelijkheid van gemeentelijke ambtenaren is bijna uitsluitend beperkt tot de officieren van politie, zoals een politiecommissaris of eventueel zijn adjunct. Voor het geluid bij voorbeeld beschikken wij over toezichtsmogelijkheden voor zover de ambtenaren, die het toezicht uitoefenen, beant-

woorden aan de normen en een opleiding genoten. Wij zijn dus feitelijk weinig „gewapend” om meer bevoegdheid inzake controle en toezicht te geven aan gemeenten.

Wij kunnen wel de vaststellingsbevoegdheid uitbreiden en de basis van de gemeente een signaalfunctie geven.

Ik meen te hebben geantwoord in verband met de MER.

Hij haalde de problematiek van de vergunningsplicht voor wijziging van de vegetatie aan. Het probleem is moeilijk te vatten en heeft allerlei invalshoeken, zoals de agrarische en deze van natuurbehoud. De problematiek, die u hebt geschetst, is vooral een zaak van natuurbehoud. Het lijkt mij dan ook de beste weg te zijn om dit op te lossen via een decreet of een wijziging van het decreet op het natuurbehoud. Wij moeten niettemin rekening houden met de **multi-disciplinaire** belangen die aan de orde kunnen komen.

U hebt ook gesproken over het Vlaams Instituut voor Natuurbehoud en u pleit ervoor om dit te behouden in Limbúrg. U hebt ook gevraagd of er alleen een verandering is van de naam of ook van de inhoud wanneer dit Instituut morgen het Vlaams Instituut voor Milieuonderzoek zal worden. Het is de bedoeling de opdracht van dit Instituut uit te breiden, maar wij moeten oppassen dat wanneer wij andere opdrachten aan dit Instituut geven, wij daarbij de essentie van het natuurbehoud niet uit het oog verliezen want deze eerste opdracht van het Instituut mag niet op het achterplan geraken door de nieuwe taken.

Zoals de heer Gryp hebt u de **milieu**-problematiek behandeld in en rond Tessenderlo en in verband met de experimenten van de Laak. Ik stel voor dat wij deze problematiek straks naar aanleiding van de vragen van de heer Gryp samen behandelen.

Ik kom tot het betoog van de heer Capoen die in het begin van zijn uiteenzetting heeft gewezen op het feit dat wij een verandering ondergaan, gelukkig maar, op het gebied van de mentale instelling ten opzichte van

de leefmilieuproblematiek, dat er te weinig middelen voor worden uitgetrokken en dat volgens hem de waterzuivering onvoldoende vooruitgaat.

Dit laatste is voor mij het belangrijkste punt dat de heer Capoen heeft besproken : het gebrek aan coördinatie dat er in het verleden vaak is geweest tussen het bouwen en uitbaten van waterzuiveringsinstallaties en de aanleg van rioleringsnetten.

Ik ben onlangs in West-Vlaanderen ter plaatse de problematiek gaan bekijken in verband met de bescherming van de zee. De waterzuiveringsmaatschappijen hanteren **rendabiliteits**criteria. Zij vragen zich af wat ze moeten doen om het rendement van al wat reeds bestaat maximaal te maken. Hoe kunnen wij collectoren en rioleringen inpassen in de bestaande waterzuiveringsinstallaties ? Er was een fundamenteel probleem en het is maar recent dat men de coördinatie beter onder de loep heeft genomen tussen langs de ene kant wat de waterzuiveringsmaatschappijen zelf doen, de bouw en het uitbaten van waterzuiveringsstations, en langs de ander kant de aanleg en de uitbouw van rioleringsnetten. U hebt gezegd dat u de fusie van de waterzuiveringsmaatschappijen goedkeurt omwille van de coördinatie in het beleid. Ik denk dat u gelijk hebt. Maar u hebt ook gevraagd ter zake zo vlug mogelijk klaarheid te scheppen voor het personeel dat zich ongerust maakt omdat sommigen het hebben voorgesteld alsof er een grote volksverhuizing zou plaatsvinden, waarbij veel mensen van standplaats zouden moeten veranderen. Dat zal dus niet het geval zijn. Ik hoop dat wij zo vlug mogelijk, nadat wij, zoals ik beloofd heb in de Commissie, de studie daarover hebben uitgevoerd, ook op dat vlak alles kunnen opklaren.

Ik zal straks antwoorden op de vragen over de mestbanken-affaire.

U hebt ook gesproken over de autonomie inzake het drinkwater. Mijn voorganger, Minister Lenssens, had de bedoeling om ons zo autonoom mogelijk te maken tegenover Wallonië. Iedereen die een beetje bij deze problematiek betrokken is, weet dat wij, ik rond af, nog voor 25 procent

Dupré

van de drinkwatervoorziening van Wallonië afhankelijk zijn. Ik denk dus dat het een goede politiek is. Ik kan u op het ogenblik zeggen, mijnheer Capoen, dat men voor de watervoorziening een raamcontract wil sluiten om een verbinding te maken tussen AWW en een deel van Oosten West-Vlaanderen, precies om onze autonomie via het water uit het Albertkanaal te vergroten. Ik denk dat wij een middenweg moeten zoeken. Iemand sprak over watertaks. U weet dat het Arbitragehof deze heeft afgekeurd, maar wij moeten toch nog in de mate van het mogelijke proberen met langetermijncontracten water uit Wallonië te betrekken. Dit wil niet zeggen dat ik de autonomie voor Vlaanderen op dat vlak niet wil vergroten.

U hebt het afgekeurd, en daarin treed ik u bij, dat giftig radioactief of ander probleemafval naar ontwikkelingslanden wordt gevoerd. Spijtig genoeg ben ik daarvoor grotendeels niet bevoegd. Ik ben het wel met uw standpunt eens. U weet dat mijn collega in de nationale Regering, mevrouw Smet, bevoegd is voor het toekennen van deze uitvoervergunning.

Ik zal later op uw uiteenzetting over het mogelijk storten van licht radioactief afval in de Westhoek terugkomen. Verschillende andere collega's hebben daarover ook gesproken en ik zal dan meteen hun vragen beantwoorden.

U hebt terecht gesteld – en hierover zal ik het straks hebben in antwoord aan mevrouw Maes – dat er thans heel wat meer evenwicht bestaat in de invalshoeken bij de ruilverkaveling. In dat verband heeft een hele revolutie plaats gehad. Het is niet langer meer zó dat de ruilverkaveling alleen uit landbouw-economisch standpunt wordt bekeken. Ook ecologische en andere invalshoeken vanuit de verschillende functies van het platteland zijn belangrijker geworden en komen tot uiting in het thans gevoerde ruilverkavelingsbeleid.

Vervolgens hebt u gevraagd naar de spoedige totstandkoming van een decreet over de landinrichting. U hebt

uw spijt uitgedrukt over het feit dat wij slechts over 6 miljoen F. beschikken voor de campagne van het platteland. Ik meen dat deze campagne niet mag worden vergeleken met de campagne van het jaar van het leefmilieu. Het is wel de bedoeling voornamelijk de jeugd hiervoor te sensibiliseren. Mochten wij over meer financiële middelen beschikken, spreekt het van zelf wat wij meer zouden doen, maar ik herhaal dat u die middelen niet mag vergelijken.

De heer F. Bosmans heeft de campagne van het leefmilieu zeer positief beoordeeld en gezegd dat het bewustzijn bij de jeugd veel groter is geworden. Welnu, ik kan getuigen dat dat juist is. Ik heb de tussenkomsten bij AROL in verband met het leefmilieu eens laten natrekken. Op anderhalf jaar tijd is het aantal vervijfvoudigd, om maar te zeggen hoe gevoelig de mensen zijn geworden voor de leefmilieuproblematiek.

De heer Félicien Bosmans heeft vragen gesteld naar de afbakening van de bevoegdheid tussen de nationale Regering en de Executieve. Zoals dat uit het Regeerakkoord op nationaal vlak valt af te leiden, blijft de bevoegdheid van het nationale niveau op het ogenblik beperkt tot het normeren. Ik kan de heer Félicien Bosmans bijvallen als hij zegt dat het de taak is van de Vlaamse Executieve en van de Vlaamse Administratie om met het bedrijfsleven contacten te leggen. Naar aanleiding van de staats Hervorming zal men waarschijnlijk tot een verdeling van meer homogene pakketten kunnen komen tussen de nationale en de regionale Regering. De heer Félicien Bosmans vroeg zich ook af hoe de Executieve het preventief beleid te velde gaat waarmaken. Ik meen dat dit vooral via het vergunningenbeleid moet gebeuren.

Ik kan de heer Gryp alleen maar loven voor de preventieve aanpak die hij voorstelt. Maar is dat geen vromewens waar in de praktijk niet veel van in huis komt? De heer Gryp heeft ook gesproken over het milieuvergunningendecreet. Hij heeft gezegd dat er een lacune is in het decreet zelf, omdat er geen onderscheid werd

gemaakt tussen bestaande en nieuwe bedrijven.

De heer E. Gryp : Geen lacune in het decreet, mijnheer de Minister, wel het ontwerp van uitvoeringsbesluit.

Minister J. Dupré : Wij zullen weldra in het bezit zijn van het advies van de Raad van State over het ontwerp van uitvoeringsbesluit. Uw opmerking betreffende „bestaande en nieuwe bedrijven” zal aan mijn aandacht niet ontsnappen wanneer wij dat besluit opnieuw onderzoeken.

Dan kom ik tot de punten aangehaald door de heer Vandebosch en ook nog door de heer Gryp betreffende het principe „de vervuiler betaalt”, Tessenderlo-Chemie, de Laak en de collector.

Het demonstratieproject dat wij hebben uitgevoerd in Laakdal is industrieel geslaagd, met andere woorden het is perfect gelukt de grove fractie van de fijne fractie te scheiden. Wij hebben heel mooie resultaten bereikt wat de bezoedelingsgraad van deze fijne fractie betreft; inderdaad, praktisch de volledige bezoedeling zit vast aan de kleine korrel en niet aan de grove korrel. Dit geldt niet alleen voor cadmium en kwik, mijnheer Gryp, maar ook voor radium 226. U heeft dit inderdaad – en niet onterecht – als een speciaal probleem naar voren gebracht. Dit wat het slib betreft.

Wat het principe „de vervuiler betaalt” betreft, heb ik toen een beetje een vraagteken geplaatst rond het demonstratieproject, en wie dit zou betalen. In de Commissie heb ik gezegd – en de heer Gryp zal zich dat trouwens herinneren – dat het demonstratieproject een meer algemene draagwijdte had dan het alleen afgestemd zijn op de problematiek van de Laak. Ik weet niet of wij dit op de kap moeten schuiven van het betrokken bedrijf, met name Tessenderlo Chemie. Ik kan u wel zeggen – en deze verklaring mag u vandaag noteren – dat ik naar de wet van 1967 zal grijpen in verband met slibrui- ming in een onbevaarbare waterloop. Hierin is vermeld dat de meerkost voortvloeiend uit het gebruik van de

Dupré

rivier, door de gebruiker van de rivier moet worden betaald. Ik heb zelfs niet het burgerlijk wetboek nodig ; er is inderdaad een speciale wet van 1967 op de onbevaarbare waterlopen. Deze wet zegt dat, indien er bij de ruiming van onbevaarbare waterlopen zich een meerkost voordoet ten gevolge van een gebruiker van die onbevaarbare waterloop, deze meerkost op zijn rekening kan worden ingeschreven. Welnu, het ligt in mijn bedoeling deze meerkost te laten betalen door degene die deze waterloop heeft gebruikt.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Minister, u zegt nu eigenlijk iets anders dan wat u in de Commissie heeft verklaard naar aanleiding van mijn amendement. U heeft toen mijn amendement verworpen op basis van de redenering dat, wat in de wet van 1967 „gebruiker” wordt genoemd, niet van toepassing zou zijn op „vervuiler”.

Minister J. Dupré : Neen, ik beschouw degene die loost in een rivier als een gebruiker van die rivier. Ik heb u gezegd dat wij juridisch nog eens meesten natrekken in hoeverre men een lozer als een gebruiker kon aanvaarden. Ik zeg u vandaag meer. Degene die tot de meerkost aanleiding zal hebben gegeven zal van mij de rekening krijgen. Is dat een duidelijk antwoord ?

De heer E. Gryp : Ik dank u, mijnheer de Minister.

Minister J. Dupré : De tweede voorwaarde in gans de problematiek van de Laak, mijnheer Vandebosch en mijnheer Gryp, was de problematiek van Tessenderlo-chemie zelf. Ik heb het rapport waarbij een evaluatie wordt gemaakt van het feit of Tessenderlo-chemie voldoet aan de verstrengde opgelegde normen. Dat is positief. Wij kunnen dus morgen zeggen dat het afvalwater dat Tessenderlo-chemie loost, voorlopig in de Laak, misschien morgen de collector naar de Schelde, voldoet aan de verstrengde opgelegde normen. ik denk dat dit bijzonder belangrijk is. Ik heb in de Commissie verklaard dat ik niet zou aanvaarden dat men met pieken

de éne dag er wel zou boven gaan en de andere dag niet. Dat is een maand op de lozingspunten getest. Deze resultaten zijn geanalyseerd en Tessenderlo-chemie, na de investeringen die daarvoor zijn gedaan, blijkt aan deze verstrengde normen te kunnen voldoen. Bijgevolg is het water van Tessenderlo-chemie morgen inderdaad zout water dat wij met brak water kunnen vergelijken en dat voldoet aan de normen om geloosd te worden in gewoon oppervlaktewater. Het was slechts als ik die zekerheid had dat ik tot de ruiming zou overgaan van het slib van de Laak want anders begon de geschiedenis opnieuw en had het geen zin dat wij de ruiming hadden gedaan.

Het is in die voorwaarden dat men mijn uitspraak moet zien – ik heb die toen trouwens conditioneel gesteld – dat als men tot de normen zou kunnen komen die wij hadden opgelegd men kon overwegen om die collector te gebruiken want die collector is inderdaad alleen voor zout water. Nu mag u zeggen wat u wilt. Ofwel wilt u die ruiming of niet want u hebt ook nog over de problemen van de opwoeling van de ondergrond enzovoort gesproken – dat kan misschien een klein probleem zijn – maar nu moeten wij kiezen. Ofwel laten wij dat zoutwater verder door de Laak stromen en dan blijft de Laak, en een stuk van de Nete, een dode rivier want dat zout is opgelost, dat zet zich niet neer maar het belet dat in het water leven kan bestaan, vissen kunnen zwemmen enzovoort en dat mag niet, dus ofwel stuwen wij datzelfde zout water langs de Laak via de Nete uiteindelijk in de Schelde of laten het gravitair via de collector rechtstreeks naar de Schelde vloeien. Er komt niet meer zout in de Schelde terecht dan nu het geval is maar wij maken geen bocht en heel de rivier kan opnieuw herleven. Pas op dit ogenblik kan ik met de resultaten in de hand naar de verantwoordelijken van de Stad Antwerpen gaan om hen hiervan op de hoogte te brengen. Men mag mij in Antwerpen geen verwijten maken. Na de inspanningen die men zich daar heeft getroost om het Scheldewater te verbeteren doe ik niets af aan het meer zuivere Scheldewater. Mijnheer Gryp, ik heb dus moeten

wachten op de resultaten van de analyses van Tessenderlo-Chemie vooraleer ik de opdracht kon geven om met de ruiming van het slib van de Laak te beginnen.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Minister, laat mij toe u even te onderbreken. Er blijft dan toch het probleem van het in gebruik nemen van de collector, waar de aanwezigheid van belangrijke hoeveelheden zout in het water dat erdoor stroomt toch onvermijdelijk moeilijkheden met zich brengt op het vlak van corrosie of van daaruit voortvloeiende lekken. Ik heb dat in mijn uiteenzetting uitvoerig geschetst. Hoe denkt u dit probleem van het functioneren van de collector, niet met zuiver maar met zout water, op te lossen ?

Minister J. Dupré : Ik wil u daarop graag een antwoord geven dat meteen ook bestemd is voor de heer Sleenckx. De collector is op dit ogenblik tweemaal getest door de ATD en de directeur generaal bevestigt mij dat wij deze normaal kunnen gebruiken om gravitair dit soort water naar de Schelde te voeren. Wel zijn er nog enkele posten die nog luttele aanpassingswerken, investeringswerken en een gedeeltelijke exploitatie vergen. Voor het overige baseer ik mij op mijn administratie, mijnheer Sleenckx.

Het eerste probleem was of Tessenderlo-Chemie voldoet aan de door ons opgelegde normen. Dat vind ik fundamenteel.

Mijnheer Gryp, u heeft nog een vraag gesteld in verband met de Gentse kanaalzone. Ik wil het probleem toch eens in zijn werkelijke dimensie schetsen. In Vlaanderen zijn er nergens ideale inplantingsplaatsen voor storten. Wij moeten dus streven naar de meest geschikte of de meest gunstige plaats. De meest gunstige inplantingsplaatsen zijn de kleiputten van de Rupelstreek, maar u weet dat daar – om tal van redenen – een stortmoratorium is afgekondigd zodanig dat wij er met het afval niet terecht kunnen. Ook de Gentse kanaalzone kan geen ideale inplantingsplaats worden genoemd, maar hier moet men inderdaad spreken van een minder of meer geschikte plaats. Als men ter zake een keuze doet, moet men

Dupré

maar zorgen dat men zoveel mogelijk rekening houdt met de factoren die milieu-hygiënische of andere bezwaren met zich kunnen brengen.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Minister, u geeft dus zelf toe dat de kanaalzone niet zo ideaal is.

Minister J. Dupré : Ik zeg dat ze niet ideaal is en dat er in Vlaanderen geen ideale inplantingsplaatsen zijn. Men kan alleen spreken van meer of minder geschikte inplantingsplaatsen.

De heer E. Gryp : Dat stelt toch onvermijdelijk ernstige problemen, in het bijzonder als men rekening houdt met de verklaringen van de onderzoekers waaruit blijkt dat de doorlaatbaarheid van de bodem er problematisch is. Welke maatregelen zal u treffen om dat te verhelpen ?

Minister J. Dupré : Dat is zeer juist. Met de resultaten van de studie van professor Anselin zullen wij rekening moeten houden, dat wil ik niet weg-
wuiven.

U hebt ook gezegd dat de stortplaats zelf een zekere milieuhinder of -vervuiling kan veroorzaken. Inderdaad, ook daar moeten voorzorgsmaatregelen worden genomen. Het is inderdaad zo, dat de inrichting en de exploitatie van sommige storten wel aan strengere normen zouden kunnen onderworpen worden.

Zo kom ik tot het betoog van de heer De Seranno die terecht gewezen heeft op de betwisting van bevoegdheden tussen de Gewesten en de Gemeenschappen. In tegenstelling tot de tendens die vroeger bestond, heeft men Landschappen en Monumenten uiteindelijk toch naar de Gewesten overgeheveld zodat het beleid daar kan worden gecoördineerd.

De essentie van zijn betoog was echter een waarschuwing voor de degradatie van het Vlaams **bospatrimonium** en van sommige agrarische gebieden in suburbane zones.

Het beheer van de bossen stelt inderdaad een probleem. De rentabiliteit van de bossen in private eigendom is ontoereikend om een behoorlijk on-

derhoud te verzekeren. De eigenaar heeft niet alleen geen rendement van zijn eigendom, maar wordt bovendien, onder meer op fiscaal gebied, gestraft. De heer De Seranno heeft er terecht op gewezen dat men door de successierechten een bos op twee of drie generaties kan kwijtspelen. Wij moeten hier dringend optreden. Ook de nationale Regering kan bijdragen tot de oplossing van het probleem, onder meer door de fiscale regeling te wijzigen. Uit contacten met boscijgenaren is gebleken dat zij van oordeel zijn dat wij met tegemoetkomingen meer resultaat zullen bereiken dan met de aankoop van bossen. Dit laatste kunnen wij niet systematisch volhouden omdat wij daarvoor niet over voldoende middelen beschikken.

De Hoge Raad zoekt op dit ogenblik naar middelen om het beheer van het bospatrimonium in het Vlaamse land te verbeteren. Ik wil mij niet verschuilen achter het argument dat een deel van deze materie behoort tot de bevoegdheid van de nationale overheid.

De heer De Serrano sprak over een globaal beheersplan. Dit zou inderdaad een mogelijke oplossing kunnen zijn, ook voor de agrarische gebieden in suburbane zones. Geef ons echter nog wat tijd. Zoals ik reeds zei, heb ik daarnet vernomen dat wij nog deze maand het ontwerp van bosdecreet zouden terugkrijgen met het advies van de Raad van State.

Ik kom nu tot het betoog van de heer Sleecx. Hij heeft in zijn uiteenzetting gezegd dat op het gebied van de waterzuivering de cijfers eigenlijk haaks staan op het doel dat wij moeten bereiken tegen 1995. De investeringen zouden tegen een hoog tempo moeten worden opgetrokken niet alleen voor wat de **waterzuiveringsmaatschappijen** zelf betreft, maar ook voor de gemeentelijke riolering.

Het is dus een probleem van **middelen** zoals ik daarstraks al heb gezegd.

De heer Sleecx heeft enigszins terecht gezegd dat sommige projecten van openbare werken niet meer verantwoord zijn. Wanneer deze materie morgen tot de bevoegdheid van

het Gewest gaat behoren, zullen wij niet nalaten dit probleem nader te bekijken. Als bepaalde projecten niet meer verantwoord zijn, mogen wij ze ook niet meer uitvoeren. De daarvoor bestemde middelen kunnen dan veel beter worden aangewend om het leefmilieu te verbeteren. Hij heeft ook met nadruk gewezen op de inkomsten van de industriële ondernemingen en heeft het thema van de bijdrageplicht aangeroerd voor de waterzuivering. Hij heeft gepleit voor het optrekken van de tarieven. Ik meen dat de tarieven in de toekomst spontaan de hoogte zullen ingaan. Het is alleen door het feit dat de overheid grote toelagen heeft verstrekt voor de investeringen en zelfs voor de exploitatie van de waterzuiveringsmaatschappijen, dat de tarieven abnormaal laag liggen in vergelijking met Nederland, Frankrijk en Engeland.

Mijnheer Sleecx, u hebt ook concrete vragen gesteld over de collector. Ik heb vlug enkele gegevens daarover verzameld en zal trachten u zo volledig mogelijk te antwoorden.

Artikel 73.81 op pagina 159 ten bedrage van 5 miljoen F. betreft de bouw van de collector, maar dat impliceert dus ook de afwerking. Dit krediet werd in 1988 enkel aangewend met het oog op aanpassings- en afwerkingsinvesteringen. Er wordt dus niet aan nieuwbouw gedaan.

Artikel 74.02 op pagina 160 ten bedrage van 4 miljoen F. betreft de aankopen van de nodige apparatuur met het oog op de afwerking en inbedrijfstelling in het licht van de nieuwe beleidsopatie.

De door u gevraagde detailinformatie heb ik niet bij me. Indien u erop staat, zal ik ze u bezorgen.

Dat is het belangrijkste in verband met de collector.

Inzake het afvalstoffenbeleid in het algemeen heeft de heer Sleecx gepleit voor het optrekken van de milieuheffing en dat er veel meer kredieten moeten worden voorzien voor de ambtshalve verwijdering. Hij wees er ook op dat de investeringen voor OVAM van 80 tot 680 miljoen F.

Dupré

zouden moeten worden verhoogd en eveneens dat de dotatie 375 miljoen F. zou moeten bedragen. Wij zouden dat kunnen doen indien wij over meer middelen beschikken. Mijnheer Sleenckx, wij moeten er dan toch nog altijd over waken dat het ook uitvoerbaar blijft.

Mijnheer Sleenckx, ik geef u niet helemaal ongelijk wanneer u zegt dat de inspanning groter zou moeten zijn.

Wat u in de begroting over de privé-waterzuiveringsinstallaties terugvindt is niets anders dan het restant van het vroeger koninklijk besluit van 1975, dat is dus sedert de EG ons heeft verboden daaraan nog iets te geven. Het is enkel een overschot van de verplichtingen, die wij toen op ons hadden genomen.

Mijnheer Sleenckx, u heeft ook nog gesproken over een kadaster van de milieubelaste gronden. U weet toch dat het hier niet om een kadaster gaat, maar dat er wordt verder gewerkt aan het prospecteren en het detecteren van de black-points, zijnde de verontreinigde bodems. Wij kunnen daar dus nog niet van een volledig kadaster spreken. Wanneer u evenwel de vergelijking met Nederland vraagt betreffende de saneringsgebieden die men daar heeft gezuiverd en nog zal zuiveren en de sommen die daaraan werden besteed, moet ik bekennen dat Nederland zeker zo veel van die gebieden heeft als wij en waarschijnlijk meer dan wij. Vermits zij veel meer te saneren gebieden hebben dienen zij ook veel meer te besteden. Dat is geen verontschuldiging om hier niet te doen wat moet worden gedaan.

De heer J. Sleenckx : Mijnheer de Minister, het is ook mogelijk dat zij veel beter voorzorgsmaatregelen treffen en vlugger ingrijpen.

Minister J. Dupré : Ik verwijs naar een project dat klaar ligt inzake het onderzoek van onze cadmiumgronden. Ik haal precies deze streek aan omdat u en ik deze streek bewonen en ze ook in Limburg is gelegen.

Tot de heer Mahieu en nog andere

collega's die vragen hebben gesteld in verband **mete** het onderzoek van het NIRAS, met betrekking tot het stockeren van licht-radioactieve afval, dien ik erop te wijzen dat deze zaak niet tot mijn bevoegdheid behoort, maar wel tot deze van mevrouw Smet. Niettemin zal ik trachten u ter zake een begin van antwoord te verstrekken. Ik zou u anders moeten doorverwijzen naar mevrouw Smet die daarvoor bevoegd is.

Er is onrust ontstaan in de Westhoek, in het bijzonder in sommige gemeenten, in verband met de bekendmaking van het vooronderzoek van NIRAS over de meest geschikte hydrologisch-geologische plaatsen die in aanmerking kunnen komen voor tijdelijke stockering van middelmatig en laag radioactief afval. Bij dat vooronderzoek werd een kaart gemaakt niet alleen van de Westhoek maar van heel Vlaanderen waar ingekleurd is welke plaatsen zonder meer geschikt zijn, geschikt zijn mits dure investeringen van infrastructuur of helemaal ongeschikt voor dat stockeren. Pas na dit vooronderzoek van NIRAS zullen concrete en grondige studies moeten uitmaken waar en hoe radioactief afval kan worden opgeslagen.

De bange reacties, die ik begrijp, zijn wel wat voorbarig.

Daar komt nog bij dat tot nader order de verwijdering van radioactief afval niet op de lijst staat van de geregionaliseerde materies. Dat blijft beter zo omdat wij ons anders in Vlaanderen een zeer zwaar passief op de hals zouden halen.

Mevrouw Brepoels heeft er ook op gewezen dat milieuvergunningen achterwege blijven. Ik ga daar niet verder op in omdat ik meen reeds geantwoord te hebben.

Zij is van oordeel dat het jaar van het leefmilieu wel aanleiding heeft gegeven tot veel verklaringen maar niet tot veel resultaten.

De campagne had tot doel de mensen te sensibiliseren. Er is een groot sensibiliseringseffect. Wij kunnen het antwoorden niet bijhouden omdat de mensen met allerlei problemen aankomen omdat zij zo gevoelig zijn gemaakt voor deze problematiek.

U hebt ook vragen gesteld in verband met een meer preventief in plaats van een curatief beleid. U hebt daarbij ook de problematiek aangehaald rond de wijziging van de productieprocessen zelf. U mag niet denken dat er momenteel geen bedrijven zijn die hun productieprocessen niet reeds hebben aangepast omdat zij geen weg weten met de afvalstoffen die ze vroeger misschien te kwistig hier en daar hebben achtergelaten, wat nu niet meer kan.

Daarnaast blijft het principe, voor wat nog niet kan worden voorkomen, namelijk dat de vervuiler moet betalen. U zei dat het toch beter is op te houden met te verontreinigen. Daarmede kan ik het eens zijn. Men kan echter de bedrijven die voorlopig nog afvalstoffen produceren morgen zo maar niet sluiten. Wij moeten de hinder die daaruit voortvloeit zo weinig mogelijk omvangrijk maken.

U hebt ook gepleit voor het verstrengen van de lozingsnormen en u hebt gesproken over de openbaarheid. De lozingsvergunningen zijn inderdaad niet openbaar. De exploitatievergunningen zijn slechts tijdelijk openbaar o.m. tijdens de periode van commo-incommo bij Eerste Aanleg. Daar is er inderdaad het probleem, de heer Vanvelthoven heeft dat nogal ver van zich gegooid, dat goede analisten op basis van een lozingsvergunning kunnen detecteren wat het industriële geheim is van het productieproces. Dat geldt voor een stuk ook in verband met de afvalstoffen. Enerzijds zou er dus meer openbaarheid moeten komen. Daar kan ik u een eind weegs volgen. Anderzijds mag men in die openbaarheid niet overdrijven op het gevaar af dat men de industriële eigendom te grabbel gaat gooien. Dat is in sommige gevallen de realiteit.

Ik heb bijzondere aandacht voor enkele punten die u naar voor hebt gebracht omdat zij zo belangrijk en zo algemeen zijn. U hebt onder andere gesproken over de drijfmest, de grindaffaire en de waterlopen in het algemeen.

Bij het probleem van het drijfmest wil ik nog even stilstaan. Wij wachten, nog maar eens, op het advies

Dupré

van de Raad van State in verband met het ontwerpdecreet. Ik hoop dat wij vlug over dit advies zullen kunnen beschikken.

Het probleem in verband met het drijfmest heeft eigenlijk verschillende facetten. Van op deze tribune is gevraagd of deze problematiek niet door de waterzuiveringsmaatschappij én door OVAM moet worden benaderd. Het zit eigenlijk te paard én op OVAM én op de waterzuiveringsmaatschappij én op de diensten die de exploitatievergunningen moeten afleveren. Men kan via de exploitatievergunningen moeten afleveren. Men kan via de exploitatievergunningen afremmen maar ook, als er dan overschotten zijn, zeggen wat er met die overschotten moet gebeuren. Dat is de dubbele optiek.

Thans kom ik tot de uiteenzetting van de heer Desutter. Hij heeft enkele zeer concrete vragen gesteld.

Hij vroeg zich af wat er gaat gebeuren met de afvalvaten van de Herald of Free Enterprise. Er staan nog altijd zeventig afvalvaten, afkomstig uit Duitsland en Zwitserland, in een loods.

De transportmaatschappij Transamex heeft geen vergunning gekregen om die vaten in Engeland in te voeren, nochtans was dit de oorspronkelijke bestemming.

Mevrouw N. Maes : Staat Transamex in verband met Transamo ?

Minister J. Dupré : Zoals ik reeds zei zijn die vaten veilig opgeslagen in een loods in Zeebrugge.

Thans heeft Transamex aan OVAM gevraagd – en dat is nieuw – om op kosten van de firma deze afvalpartij ambtshalve te willen verwijderen. OVAM onderzoekt die aanvraag en gaat na hoe dit afval milieuvriendelijk kan worden verwijderd. OVAM heeft daarop nog geen definitief antwoord gegeven.

Het feit dat de transportmaatschappij, die deze vaten naar Engeland had willen exporteren, OVAM heeft gevraagd deze vaten ambtshalve te verwijderen is een nieuw feit.

Vervolgens heeft de heer Desutter gevraagd hoe het staat met de Car-Coke van Zeebrugge. Misschien is het goed eraan te herinneren dat de Zeebrugse Cokesfabriek vroeger een vergunning heeft gekregen van de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen voor de duur van dertig jaar. Nadien is evenwel gebleken dat dit bedrijf echt een bron van luchtverontreiniging was. Op 6 mei 1986 heeft de Bestendige Deputatie, op voorstel van het Bestuur van Leefmilieu, aanvullende en strengere voorwaarden opgelegd aan Car-Coke. Het bedrijf heeft daarentegen beroep aangetekend. Ik heb dat beroep niet ingewilligd, maar ik heb wel enkele technische aanpassingen gedaan in de voorwaarden die de Bestendige Deputatie had opgelegd aan Carcoke omdat die technisch onuitvoerbaar waren. Dit zijn geen minder strenge, maar technische wijzigingen om de voorwaarden uitvoerbaar te maken. Ik heb opdracht gegeven om nieuwe onderzoeken uit te voeren. Het IHE voert ook een nieuwe meetcampagne uit om de verontreiniging van de lucht na te gaan en op te meten.

Ik kom nog even terug op de problematiek van de algen. De vervuiling van de zee behoort tot de nationale bevoegdheid, maar onrechtstreeks zijn ook wij bij dit probleem betrokken. De eutrofiëring van de zee en van de waterlopen als gevolg van fosfaat- en nitraatvervuiling gebeurt ook vanop het land naar de zee toe. Hiervoor zijn drie bronnen aan te halen.

Ten eerste, het huishoudelijk afvalwater waarin overdreven fosfaten of nitraten kunnen zitten, die vooral voortkomen uit de solventen. Ter zake zouden wij de nationale overheid moeten vragen produktnormen uit te vaardigen die de concentratie van fosfaten of nitraten in produkten aan strengere normen bindt, zodat de afval van deze nitraten en fosfaten wordt beperkt.

Ten tweede, het industriële afvalwater. Op dit ogenblik zijn er in het Vlaamse landsgedeelte ter zake voor de industriële bedrijven strengere normen dan de nationale algemene of sectoriële normen. Niettemin heb ik, naar aanleiding van het incident van de algen in zee, gevraagd een

inventaris op te maken van alle bedrijven die nitraten of fosfaten aan de waterlopen geven.

De derde verontreiniger is drijfmest, waarop de heer Pillaert allusie heeft gemaakt. Wij wachten op het ontwerp van decreet op de mestoverschotten.

De heer E. Gryp : U vergeet de voornaamste oorzaak, namelijk de fosfaten die in de waterlopen terecht komen door overbemesting.

Minister J. Dupré : Ik heb het net vermeld.

De heer E. Gryp : Drijfmest is iets anders.

Minister J. Dupré : Allebei. Daar moeten wij iets aan doen. Ik stel het probleem niet kleiner of beperkter voor. Het beleid wordt gehandicapt. Wij zijn intussen wijzer geworden en wellicht moeten wij het ontwerp van decreet aanpassen voor we het definitief uitvaardigen.

De heer Pillaert vindt dat wij preventief moeten optreden en dat de vervuiler moet betalen. Hij heeft gewezen op de milieuvergunning en is lang blijven stilstaan bij het probleem van de mestbanken en de mestoverschotten.

Hij vestigde terecht de aandacht op het feit dat niet de kleine, familiale bedrijven vervuilen maar wel de industriële landbouwbedrijven, en dit vooral in West-Vlaanderen en een klein deel van de Kempen.

De heffing, zoals die nu is geconcipeerd, zou niet goed zijn omdat de progressiviteit niet voldoende groot is. Naargelang men tot een hogere klasse komt, zou men, volgens de heer Pillaert, verhoudingsgewijze meer moeten betalen. Ik ben bereid dit probleem te onderzoeken van zodra de Raad van State advies heeft uitgebracht.

Hij wees terecht op het feit dat men alleen gewag maakt van organisch mest en niet van kunstmest dat uiteraard dezelfde nadelige gevolgen heeft op de verontreiniging van de waterlopen.

De mestbanken zijn volgens hem

Dupré

slechts een overgangsmaatregel tot de definitieve verwerking. Subsidiering is dus volgens hem niet nodig omdat ze afdoet aan het principe van de vervuiler betaalt. Er mogen subsidies worden gegeven voor onderzoek.

Men zou de afstanden beter moeten respecteren. Er zijn problemen. Men kan niet naar het Noorden of het Zuiden in West-Vlaanderen en men is dus automatisch gedwongen in de oostelijke richting.

De aanwezigheid van zware metalen kan alleen maar worden beperkt door op te treden bij de productie van veevoeders.

De heer Pillaert is verheugd over de vaststellingsbevoegdheid van gemeentelijke ambtenaren. Hij heeft terecht de nadruk gelegd op de prioriteit die moet worden gegeven aan de drinkwatervoorziening in sommige gebieden die geen goed drinkwater meer kunnen putten uit de grond en helemaal aangewezen zijn op de drinkwatermaatschappijen.

De heer Félicien Bosmans heeft een concrete vraag gesteld in verband met de afvalwaterzuivering voor Brussel. De Staatssecretaris voor het Brussels Gewest heeft zijn beleid toegelicht naar aanleiding van een symposium bij de VUB en onder meer gesproken over de afvalwaterzuivering. Ik herinner eraan dat de sanering van het oppervlaktewater in de Brusselse zone destijds werd goedgekeurd in een richtplan, dat al dateert van 1980 en dat voorziet in twee grote zuiveringsinstallaties : een ten Zuiden en een ten Noorden van de Stad Brussel. Met de collectoren erbij betekent dit een investering van 6,8 miljard F.

Aan de professoren Wallast en Van Houte werd een studieopdracht gegeven om het aandeel te bepalen dat het Vlaamse Gewest daarin moet dragen, namelijk 9,82 procent afgerond 10 procent. Welk is de stand van zaken ? Met het zuiveringsstation Brussel-Zuid wordt dit jaar gestart en het zal kunnen klaar komen in 1991. De collectoren zijn ten dele gebouwd

en de rest is in studiefase. Voor het zuiveringsstation Brussel-Noord, wat ons vanuit Vlaanderen het meest interesseert, is een optimalisatiestudie lopende en het grootste deel van de collectoren is uitgevoerd.

Vermits wij vooral geïnteresseerd zijn in dit zuiveringsstation omwille van het sanerend effect op het water van de Zenne, bereid ik een protocol voor – en daarover moet ik onderhandelen met mijn collega Valkeniers van het Brussels Gewest – om ons aandeel van 10 procent, dat wij in de tijd met kleine beetje moeten betalen, eventueel ineens te betalen – het gaat dus over 680 miljoen – om de eerste fase van het zuiveringsstation Brussel-Noord direct te kunnen realiseren zodat de invloed op het Zennewater in een nabije toekomst merkbaar zal zijn. Het kan zijn dat wij met de Brusselse Executieve een tijdelijke vereniging moeten vormen om als bouwheer op te treden.

Ik kom nu tot de aan dit begrotingsdebat toegevoegde interpellatie van mevrouw Nelly Maes. Mevrouw Maes, uw interpellatie komt voor mij niet ongelegen, temeer omdat ik mij de jongste tijd met de ruilverkavelingsproblematiek wat meer en intensief heb moeten bezighouden. Sta mij toe sommige misvattingen over ruilverkaveling in het algemeen uit de wereld te helpen en de nu gevolgde werkwijze iets meer te belichten. Ik wijs u erop dat het aantal vragen voor ruilverkaveling de jongste jaren fors is gestegen, ondanks het feit dat men een tijd lang nogal wat gecontesteerd heeft tegen ruilverkaveling. De aanvragen komen uit heel Vlaanderen, zowel van gemeenten, polders en wateringen, landbouwverenigingen, als van niet-georganiseerde maar toch sterk geïnteresseerde land- en tuinbouwers, die gezamenlijk of individueel aandringen op ruilverkaveling in hun streek. Gelet op die talrijke aanvragen ben ik verplicht zeer selectief te werk te gaan, vooral omdat budgettaire redenen en algemeen personeelstekort mij het niet mogelijk maken alle aanvragen op korte of middellange termijn te verwerken. Ik weet dat er in het verleden, meer dan tien jaar geleden, in bepaalde streken – ook in uw streek, mevrouw Maes,

in Meerdonk en Meerhout – gecontesteerd is tegen de ruilverkavelingen. Om de objectiviteit niet te schaden, moet ik erop wijzen dat deze contentaites soms georkestreerd zijn. Ik spreek niet over de laatste klachten waarvan u in uw interpellatie gewag hebt gemaakt. Men heeft toen sommige dingen gezien die door buitenstaanders en personen die niets met de ruilverkaveling te maken hebben, een beetje geënceneerd zijn. Ik vind dat wij dat ook moeten durven zeggen. Ik heb dat in Meerhout meegeemaakt. Misschien hebt u gelijkaardige dingen in Meerdonk gezien.

Ik wijs u erop dat de procedure van de ruilverkaveling en de samenstelling van het met de uitvoering belaste ruilverkavelingscomité nauwkeurig bij wet zijn bepaald. Tot nog toe werd er nauwlettend voor gezorgd dat die wet correct werd toegepast. Dit houdt zeker de garantie in dat de belangen van de individuele burger niet worden geschaad.

Heel concreet wens ik iets te zeggen over het ruilverkavelingscomité in zijn samenstelling. Verwijzend naar artikel 65 van de wet wordt het ruilverkavelingscomité thans als volgt samengesteld : de voorzitter, een lid op voordracht van de Minister bevoegd voor de landinrichting – en dat ben ik, een lid op voordracht van de Minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, een lid op voordracht van de Minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, een lid op voordracht van de Minister bevoegd voor het natuurbehoud en dan een lid op voordracht van de Minister van Financiën, van de Gouverneur, en vier leden aangeduid door de provinciale Landbouwkamer. Behalve de vier laatstgenoemde leden zijn de overige leden die door de respectieve bevoegde Ministers werden aangeduid, allemaal ambtenaren die behoren tot de verschillende administraties.

Alle leden, zowel ambtenaar als niet-ambtenaar, mogen bovendien geen gebruiker of geen eigenaar zijn van goederen gelegen in het ruilverkavelingsgebied en mogen ook geen verwanten hebben in het bedoelde gebied.

Dupré

Ik ben de mening toegedaan – en tot op vandaag bestaat er voor mij geen aanleiding om die mening te herzien – dat inzake de samenstelling waarop u hebt gezinspeeld en de werking van het ruilverkavelingscomité, men niet zomaar mag zeggen dat er een belangvermenging is en een gebrek aan objectiviteit. Anders moet u uitgaan van de idee dat al die ambtenaren niet objectief zijn. Daarbij wens ik op te merken dat de herverdeling of anders gezegd de toedeling van de gronden geschiedt op basis van een specifieke en vastgelegde grondclassificatie, bij wet bepaald. Deze grondclassificatie gebeurt op basis van de intrinsieke waarde van de grond, dus niet van de venale waarde, uitgedrukt in punten. Zo hebben de betrokken eigenaars en gebruikers de waarborg dat zij een zelfde en controleerbare puntenwaarde toebedeeld kregen. Het is wettelijk onmogelijk dat zij boven de grens van 5 procent over of onder, toebedeeld worden zonder hun voorafgaande uitdrukkelijke of schriftelijke toestemming.

Met de nieuwe wet van 178 is er natuurlijk heel wat veranderd. Sinds de wet van 1978 is elk ruilverkavelingscomité verplicht een landschapsplan op te maken van bij de aanvang van zijn werkzaamheden. Deze wet van 1978 heeft tot doel zeer waardevolle landschappen en ecologische elementen erin, te bewaren, te herstellen, te herwaarderen of functioneel in te richten. Heel binnenkort zal ik een initiatief nemen om het onderzoek in de voorafgaande fase te verbeteren. Vroeger gebeurde deze verfijning op basis van de bestaande wet, in de uitvoeringsfase. Mevrouw Maes, ik heb aan de Landmaatschappij de opdracht gegeven deze dingen vooraf te gaan onderzoeken, ze vanuit een multidisciplinaire invalshoek aan te pakken, verschillende scenario's op te stellen en dan nagaan welk scenario men kiest op grond van landbouweconomische of andere belangen. Deze nieuwe multidisciplinaire aanpak zou mij moeten in staat stellen de meest optimale oplossing te kiezen. Zoals sommigen het ook hebben opgemerkt moeten alle betrokkenen

tijdens de procedure per aangetekende brief worden uitgenodigd om bij elke stap in de procedure kennis te nemen van de neergelegde stukken. Zij kunnen telkenmale hun bezwaren formuleren die in laatste instantie aan de beoordeling van de rechter kunnen worden voorgelegd. Inderdaad, zij kunnen voorafgaandelijk bij elke stap hun klachten uiten.

Mevrouw N. Maes : Op dat ogenblik van de procedure hebben zij niets op papier, zij hebben alleen maar mondelinge toezeggingen.

Minister J. Dupré : Ik zal straks een paar cijfers geven in verband met klachten die werden geuit en in hoeverre men is moeten tegemoet komen aan deze klachten.

Inzake de ruilverkaveling-Meerdonk had het Ruilverkavelingscomité natuurtechnische werken voorzien om de ecologische waarde te verbeteren, onder meer door het waterpeil van de Grote Geule vijftig centimeter te verhogen.

Ingevolge een klacht van een particuliere groepering, die van mening is de natuurbelangen te moeten verdedigen, werden de werken stil gelegd. Deze werken bedroegen ongeveer 12,5 miljoen frank.

Het Ruilverkavelingscomité is thans in de onmogelijkheid zijn ecologische bekommernis in daden om te zetten.

In dezelfde bekommernis om de ecologische waarden werd door het Ruilverkavelingscomité bekomen dat twee particulieren akkoord gingen om elk respectievelijk 1 ha 30 ca en 30 are in eigendom en gebruik overbedeeld te worden. Deze percelen konden aldus worden toegevoegd aan twee reeds bestaande gebieden die ecologisch zeer waardevol waren. De op deze wijze, door toedoen van het Ruilverkavelingscomité, bekomen grotere entiteiten werden nadien, zoals verhoopt, door de belanghebbende in medegebruik gegeven aan een particuliere natuurbehoudsvereniging, die aldus het beheer verkreeg over een waardevol gebied. Met andere woorden twee gebruikers eigenaars werden overbedeeld. Zij hebben een akkoord gemaakt met de

natuurbehoudsvereniging en deze vereniging krijgt mede het gebruik van deze gronden,

Wat de herverkaveling betreft, kan ik u mededelen dat bij het officieel onderzoek – dus bij de eerste nederlegging – alle belanghebbenden – 1793 in totaal en ik doe geen dubbele telling van degenen die eigenaar zijn en gebruiker, want sommigen zijn dezelfde personen – per aangetekend schrijven werden uitgenodigd. Dit onderzoek had plaats gedurende dertig dagen, zoals de wetgever heeft bepaald, namelijk van 21 november 1986 tot 22 december 1986. Door de instanties werden 122 bezwaren genotuleerd.

De commissie van advies en het Ruilverkavelingscomité hebben deze gezwaren grondig onderzocht, al dan niet gepaard gaand met een terreinbezoek, en hebben 58 klachten volledig ingewilligd. Tweeëntwintig klachten werden deels ingewilligd en 41 klachten werden verworpen. Dat zijn misschien interessante cijfers die ik u dadelijk kan overhandigen. De definitieve neerlegging van de herverkaveling, waardoor opnieuw alle belanghebbenden per aangetekend schrijven werden uitgenodigd, is gestart op 1 juni 1988 en zal lopen tot 30 juni 1988. Volledigheidshalve wens ik u toch mee te delen dat eventuele klachten inzake herverkaveling thans moeten worden neergelegd bij de Vrederechter, dus alleen in de laatste fase. Klachten inzake werken kunnen echter nog steeds bij het ruilverkavelingscomité worden ingediend.

Ik meen, mijnheer de Voorzitter, dat ik getracht heb zo volledig mogelijk op alle vragen te antwoorden. **(Aplaus bij de CVP)**

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal graag na het antwoord van de Minister te hebben beluisterd ook de schriftelijke gegevens van de Minister in ontvangst nemen. Het is duidelijk dat wij hier aan het einde zijn van een procedure. Ongetwijfeld zijn er in de loop van de jaren die tussen die aan-

Maes

vraag liggen en de voltooiing van deze ruilverkaveling een aantal verbeteringen aan de procedure aangebracht. Ik meen dat deze noodzakelijk waren. Ik denk ook dat ze van aard zijn om de mensen toe te laten een duidelijker oordeel te vormen want het gaat toch over hun eigen bestaansmiddelen.

Wat de milieubezwaren betreft, neem ik echter niets terug van wat ik heb gezegd. Er is nu opnieuw een oproep gedaan om het Panneweel te beschermen en bij wijze van alarm een tentenkamp op te richten. In feite is het zo dat de milieumensen al hun hoop hadden gesteld op dat landschapsplan. Zij dachten dat de inventaris die door de universiteit werd opgemaakt ook de waarborgen bood dat de kleine biotopen samen met de grote zouden worden beschermd. Zo is er een verspreid verzet geweest. Onze kritiek was altijd dubbel, maar de milieumensen uitten hun kritiek op het moment dat de boeren al met stille vrees zaten te wachten op wat voor grond hen zou worden toebe-deeld.

Mijnheer de Minister, om u te wijzen op degene die nog met de joker zit op het einde van het spel zal ik u twee foto's overhandigen, één van het gebied dat weggenomen werd en één van het gebied dat de mensen in ruil krijgen. Mocht het een kleurfoto zijn, dan zou u zien dat er geen gras staat waar de koeien lopen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Minister Dupré heeft het woord.

Minister J. Dupré : Mevrouw Maes, ik geef toe dat er een evolutie is in het concipiëren van de ruilverkaveling. Deze evolutie is nog steeds aan de gang. Nadat ik in Poppel heb gepoogd eens iets nieuws te doen zijn er nu twee opdrachten gegeven om deze multidisciplinaire aanpak nog meer toe te passen. Ik kan u zeggen

dat in de toekomst nog veel meer dan in het verleden aandacht zal worden besteed aan de ecologische aspecten van het probleem.

De Voorzitter : De heer Gryp heeft het woord.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Minister, ik wil op twee punten terugkomen. Wat de Laak betreft is de door u aangewende methode misschien een oplossing. U heeft echter niet gereageerd op mijn bedenking dat door een beter erts te kiezen op korte termijn en over te gaan naar een ander productieproces op lange termijn men zelfs zou kunnen komen tot het niet meer lozen van brak water. Dit vergt misschien meer druk vanwege de overheid maar voor ons, ecologisten, is dit de enige goede weg.

Uw bewering als zou de kennis van de bepalingen van de lozingsvergunning kunnen leiden tot onthulling van fabricagegeheimen, moet ik sterk relativëren. In de zware chemische industrie, die de grootste vervuiler is, zijn de productieprocessen bijna steeds het voorwerp van octrooien. Deze zijn openbaar. De uitbating ervan is enkel toevertrouwd aan de eigenaar of aan de licentiehouder. Het zal slechts heel zelden gebeuren dat de lozingsvoorwaarden aanleiding geven tot publicatie van fabricagegeheimen. Deze bestaan misschien wel in likeurstokerijen maar niet zozeer in de zware chemische nijverheid.

Minister J. Dupré : Mijnheer Gryp, uw visie, wat de Laak betreft, is op termijn misschien wel te verwezenlijken. Wij kunnen echter niet van vandaag op morgen met zeer strenge normen de doos volledig dicht doen. Wij hebben de minimale normen bepaald die een ernstige vervuiling moeten kunnen uitsluiten. Deze zijn zeer strikt. Wanneer ik ze vergelijk met wat aan andere bedrijven in dat zelfde Vlaamse land werd opgelegd, denk ik dat ik mijn plicht heb gedaan. Men zou inderdaad misschien kunnen overschakelen op andere ertsen

zoals u voorstelt, maar op termijn zal men wellicht ook kunnen overgaan tot andere productieprocessen.

Ik ben het niet volkomen met u eens wat de bescherming van fabricagegeheimen betreft. Niet alle productieprocessen zijn gepatenteerd. Het is inderdaad mogelijk het productieproces te ontleden aan de hand van het afvalwater en van de afvalstoffen. Het is zeer moeilijk de grens te trekken tussen de bescherming van de industriële eigendom en de bescherming van de gemeenschap tegen nadelen van het gebruik van de industriële eigendom. Dat is een heel moeilijke zaak. Ik denk dat wij daar zover mogelijk moeten gaan, maar dat wij toch respect moeten hebben voor de bescherming van de industriële eigendom.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materie Cultuur.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– **De vergadering wordt gesloten om 19.30 uur.**
